

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

CONCENTRAREA EFORTURILOR PE MARILE OBIECTIVE DE INVESTIȚII

Biblioteca Jud. Huned. Deva
SALA DE LECTURA

ÎN PREZENȚA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU,
a celorlalți conducători de partid și de stat,
într-o atmosferă de puternică însuflețire și vibrant patriotism, a avut loc

MAREA ADUNARE CONSACRATĂ ZILEI DE 1 MAI

Încetarea din viață a președintelui IOSIP BROZ TITO

TELEGRAMĂ Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia

Cu profundă durere, cu inimile indoliate am aflat de încetarea din viață a tovarășului Iosip Broz Tito, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia.

În numele Comitetului Central al Partidului Comunist Român, al Consiliului de Stat și al Guvernului Republicii Socialiste România, al întregului popor român și al meu personal vă adresăm dumneavoastră, tuturor comuniștilor și popoarelor prietene ale Iugoslaviei socialiste cele mai sincere condoleanțe pentru greaua pierdere suferită prin moartea tovarășului Iosip Broz Tito.

În rindurile comuniștilor, ale tuturor celor ce muncesc din patria noastră, președintele Iosip Broz Tito s-a bucurat de o sinceră și adâncă prețuire și dragoste, apreciat ca un mare conducător al popoarelor Iugoslaviei, precum și ca un mare și apropiat prieten al României socialiste, care a adus un aport deosebit de important la dezvoltarea relațiilor româno-iugoslave. Președintele Tito a jucat un rol inestimabil în organizarea rezistenței antifasciste și a luptei de eliberare a popoarelor iugoslave, în victoria revoluției și construcției socialiste în țara prietenă și vecină. Remarcabil militant revoluționar al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, prodigioasă personalitate a lumii contemporane, tovarășul Tito a adus o contribuție remarcabilă la dezvoltarea socialismului pe plan mondial, la afirmarea unor relații de tip noi în mișcarea comunistă și muncitorească, bazate pe egalitate și respectul independenței fiecărui partid, ca și în lupta mondială pentru afirmarea forțelor democratice și progresiste, pentru instaurarea în lume a unei politici noi între națiuni.

Sub conducerea Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, a tovarășului Iosip Broz Tito, popoarele iugoslave au dobândit uriașe succese în transformarea revoluționară a țării, în dezvoltarea ei economico-socială și ridicarea bunăstării materiale și spirituale a maselor, în aplicarea creatoare a socialismului științific la condițiile concrete ale Iugoslaviei, în dezvoltarea teoriei și practicii revoluționare.

În frunte cu tovarășul Iosip Broz Tito, Republica Socialistă Federativă Iugoslavia s-a afirmat puternic în viața internațională a epocii noastre, militând ferm pentru soluționarea problemelor complexe care confruntă omenirea, pentru relații noi între state, aducând o contribuție remarcabilă la promovarea principiilor coexistenței pașnice între state cu orînduirii sociale diferite, a respectului independenței și suveranității naționale a fiecărui popor. Tovarășul Tito a fost unul din fondatorii mișcă-

rii țărilor nealiniat, un militant neabătut pentru cauza colaborării, securității și păcii între popoare.

Între partidele, statele și popoarele noastre — legate prin vechi tradiții de solidaritate și întrajutorare — s-au statornicit raporturi de profundă prietenie, s-a dezvoltat o intensă colaborare politică, economică și pe alte planuri, s-a desfășurat o activă și rodnică conlucrare în arena vieții internaționale. Raporturile de strînsă prietenie și cooperare multilaterală româno-iugoslave au constituit și constituie o contribuție prețioasă la cauza propășirii economico-sociale a popoarelor noastre, la întărirea forțelor socialismului și progresului în întreaga lume, la înfăptuirea idealurilor și aspirațiilor popoarelor de pretutindeni pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

Numeroasele întâlniri, contacte și convorbiri pe care le-am avut de-a lungul anilor, personal, cu tovarășul Tito, au cimentat puternic relațiile noastre de stimă, prețuire și sinceră prietenie — factor de seamă al apropierii tot mai strînse și al cooperării tot mai largi dintre partidele, popoarele și țările noastre.

Împreună cu întregul nostru partid și popor imi exprim convingerea că raporturile de colaborare, solidaritate și conlucrare pe multiple planuri dintre cele două partide și state ale noastre vor cunoaște și în viitor o evoluție mereu ascendentă, că prietenia româno-iugoslavă va deveni tot mai strînsă și mai trainică, în interesul ambelor popoare, al socialismului și păcii în întreaga lume.

În aceste momente de grea încercare pentru popoarele Iugoslaviei prietene, ca și de profundă mîhnire pentru forțele înaintate de pretutindeni, vă exprimăm, dragi tovarăși, cea mai adîncă compasiune, împărtășim din adîncul inimii durerea oamenilor muncii din Iugoslavia și vă asigurăm că poporul român este alături de popoarele Iugoslaviei. Avem ferma convingere că Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, popoarele Iugoslaviei prietene, urmînd învățătura și îndemnul tovarășului Tito, vor întări și mai mult unitatea rîndurilor lor, vor construi cu fermitate societatea socialistă, vor întări independența și suveranitatea patriei.

Vă rugăm, dragi tovarăși, să transmiteți familiei indoliate cele mai sincere condoleanțe.

NICOLAE CEAUȘESCU

Secretar general al Partidului Comunist Român
Președintele Republicii Socialiste România

ÎNALTĂ RESPONSABILITATE FAȚĂ DE VIITORUL TINERELOR GENERAȚII

INCEPUTUL acestei luni de mai a fost caracterizat, pentru întreaga noastră națiune, printr-o puternică activizare a vieții sale economice, politice și sociale. În economie se acționează cu toată energia pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan în acest an hotărîtor pentru realizarea întregului cincinal, în timp ce în agricultură activitatea nu a încetat nici o clipă pentru recuperarea întârzierilor și încheierea cît mai grabnică a lucrărilor agricole de primăvară.

Aceste zile de mai marchează și aniversări de o deosebită importanță pentru poporul nostru. La 8 mai se împlinesc 59 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, partidul care s-a identificat pe deplin cu idealurile cele mai înalte ale poporului, centrul vital al națiunii, forța sa politică conducătoare, sub al cărei stindard înaintăm ferm, într-o unitate de neclintit, toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate — muncitori, intelectuali, țărani — pe drumul socialismului și comunismului, al independenței, suveranității și civilizației. La 9 mai cinstim cu adîncă emoție, cu venerație, pe eroii neamului care s-au jertfit pentru cucerirea și apărarea independenței și suveranității țării, ca și pe toți acei eroi, milioane și milioane de oameni de diferite naționalități, care și-au dat viața pentru ca, în urmă cu trei decenii și jumătate, pîcla brună a nazismului care tîrise omenirea într-un adevărat genocid, să fie sfișiată, victorie epocală a coaliției antihitleriste, la care România a participat după 23 august 1944 cu toate forțele sale umane și materiale.

UN EVENIMENT POLITIC care a polarizat atenția opiniei publice românești l-a constituit desfășurarea lucrărilor Forumului tineretului a cărui deschidere a fost puternic marcată de ampla cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, expresie a griii părintești pe care partidul, secretarul său general, o poartă tinerei generații, căreia i-au fost create cele mai bune condiții de pregătire pentru muncă și viață, potrivit aspirațiilor sale, pentru afirmarea deplină și înflorirea personalității fiecărui tînar al țării. Cuvîntarea rostită în forumul tinerilor, dar care se adresează deopotrivă fiecărui cetățean al țării, se constituie într-un prețios document politic, un adevărat îndrumar pentru activi-

tatea fiecărui tînar a fiecărui om al muncii, pentru afirmarea spiritului revoluționar în toate domeniile de activitate. Așa cum spunea secretarul general al partidului „Trăim într-o epocă de profunde transformări revoluționare ale societății, în general de transformare revoluționară a lumii. În aceste condiții, prima cerință este aceea de a fi și de a rămîne revoluționari, de a lupta cu hotărîre împotriva a tot ceea ce este vechi și perimat în toate sectoarele, inclusiv în domeniul conștiinței și de a acționa neabătut pentru promovarea noului, a spiritului revoluționar în întreaga viață socială“.

În acest spirit, cu grija sa neîncetată pentru viitorul patriei și poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o serie de considerații de o deosebită profunzime asupra problemelor educării tinerei generații, a fiecărui om al muncii, întrucît problema ridicării continue a nivelului conștiinței socialiste, a eradicării unor mentalități și concepții învechite, se pune pentru fiecare dintre noi. În acest amplu proces diferitele forme de activitate politico-educativă trebuie să își aducă contribuția, dar, insistă cu deplin temei secretarul general al partidului, munca este factorul fundamental al educației, izvorul progresului general al civilizației umane. De aceea numai prin muncă, prin însușirea celor mai noi și mai înalte cuceriri ale spiritului uman, alături de munca fizică ce trebuie să o completeze armonios pe cea intelectuală pentru a crea cu adevărat personalități umane multilaterale dezvoltate, numai prin folosirea judicioasă a timpului, tinerii se pot pregăti pentru a-și îndeplini la rîndul lor cu cinste nobila misiune de a duce mai departe, pe noi trepte, opera începută, de a fi constructorii comunismului pe pămîntul românesc. Rolul tinerilor de astăzi, spunea secretarul general al partidului este de a ridica pe noi culmi, de a da noi dimensiuni dezvoltării societății noastre, iar aceasta cere serioase eforturi deoarece trebuie să fim pe deplin conștienți că, „în ascensiunea spre înaltele piscuri ale comunismului avem de străbătut un drum greu, neabătătorit și că vom mai întâmpina multe greutăți și piedici. Va trebui să știm să le înfrîngem, să le depășim și să mergem neabătut spre aceste înalte idealuri care asigură omului adevărata libertate, fericire și independență.“

Și nu întâmplător, tovarășul Nicolae Ceaușescu insistă cu fiecare prilej asupra necesității ca fiecare, în domeniul său de activitate, să treacă la o calitate nouă, superioară, a muncii. Aceasta este, pentru etapa pe care o parcurgem, pentru trecerea României la un stadiu superior de dezvoltare, de țară mediu dezvoltată, o condiție hotărâtoare. Noua calitate pe care vrem să o dobîndească economia românească, societatea noastră, ca ansamblu armonios, nu se poate realiza decît prin ridicarea nivelului calitativ al muncii fiecăruia dintre membrii săi. Obiectivele majore stabilite de Congresul al XII-lea al partidului în vederea îndeplinirii Programului partidului, cer participarea angajată, creatoare, cu spirit de abnegație și de dăruire a fiecărui cetățean al țării, conștiința și convingerea profundă, intimă, că numai în acest fel ne putem aduce contribuția la înflorirea țării, la făurirea viitorului ei luminos, la întărirea independenței și suveranității sale.

CU ÎNALTA sa responsabilitate pentru soarta țării, a omenirii în ansamblul său, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de la tribuna Forumului tineretului este și un amplu document de politică internațională, un vibrant apel la rațiune, pentru oprirea cursului spre încordare, spre război rece, spre noi războaie. Și este momentul să reamintim acum, cînd aniversăm pentru a 35-a oară victoria asupra hitlerismului că tocmai de pe continentul european, care și astăzi deține tristul record de a avea cea mai mare concentrare de arme, au pornit cele două nimicitoare conflagrații mondiale din istoria omenirii. Desigur, tinerii, și se poate spune că marea majoritate a populației Europei și a globului nu au cunoscut direct ororile războiului. Dar aceasta nu dă dreptul omenirii să le uite. Din contră, ele trebuiesc mereu readuse în memoria umanității, pentru ca astfel să facem totul pentru a împiedica repetarea lor. Cu atît mai mult cu cît astăzi, datorită existenței arsenalelor nucleare și a altor arme de nimicire în masă, nu mai este pusă în discuție supraviețuirea sau distrugerea cîtorva milioane de ființe, ci însăși existența speciei umane, a civilizației umane în întregul său. **„Orice fel de drepturi ar fi discutate — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — nimic nu e mai de preț decît libertatea, pacea și viața. Și cu aceste drepturi nu putem face nici o concesie !“**

În această luptă pentru destindere, pentru pace, pentru independența națională, pentru viața popoarelor, tinerii au un rol de cea mai mare importanță, trebuie să se manifeste ca o forță deosebit de activă, nu numai pentru că sînt la vîrsta sentimentelor generoase ca și a dinamismului ci și pentru că sînt primii amenințați. Ei, tinerii sînt cei trimiși să se înfrunte primii pe cîmpurile de luptă, decise în liniștea cabinetelor. **„În actuala situație internațională, foarte încordată, lupta împotriva politicii de război și pentru pace constituie una din laturile de prim ordin ale luptei revoluționare a tineretului de pretutindeni. A fi revoluționar, a fi comunist, a fi democrat, a fi patriot, a fi om înseamnă a lupta împotriva războiului, a lupta pentru pace !... Pentru viitorul popoarelor, pentru viitorul tinerei generații, al copiilor de pretutindeni, să facem totul — pînă nu este prea tîrziu — pentru a opri cursa înarmărilor, pentru dezarmare, pentru lichidarea încordării din viața internațională și soluționarea oricăror probleme litigioase numai și numai pe calea tratativilor !“**

Este nobilul mesaj, de un profund umanism, pe care secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele României îl adresează tineretului țării, tinerilor de pretutindeni, de a întări solidaritatea dintre ei și dintre toate forțele revoluționare, democratice, progresiste în lupta pentru destindere, pentru independență națională, pentru o pace trainică în întreaga lume, pentru triumful rațiunii, al vieții.

N. IONESCU

Efortul economic al României în războiul antihitlerist

ÎN ANII de grea încercare ai celui de-al doilea război mondial, ani în care acțiunile celui mai agresiv și mai reacționar imperialism puneau în pericol însăși existența și ființa națională a multor popoare, forțe uriașe din lumea întreagă s-au unit pentru a-i nimici pe cotropitori. Astfel, civilizația omenirii a fost salvată prin considerabilele sacrificii comune ale popoarelor care au format coaliția antihitleristă. Poporul român a contribuit din plin, cu întregul său potențial material și uman, la marea epopee a eliberării omenirii de robia fascistă, la victoria asupra Germaniei hitleriste.

Încă de la începutul războiului hitlerist, Partidul Comunist Român, s-a ridicat cu hotărâre împotriva participării țării la războiul antisovietic, pentru ieșirea României din acest război, a organizat și condus mișcarea de rezistență antifascistă, a organizat numeroase greve, demonstrații, acțiuni de sabotare a mașinilor de război fasciste, a constituit grupa de partizani și gărzii patriotice, ca forțe înarmate ale maselor populare împotriva armatelor hitleriste. Partidul Comunist Român a reușit să canalizeze într-un singur șuvoi lupta clasei muncitoare, opoziția dirză a țărănimii, protestul energetic al intelectualității, puternica stare de spirit antihitlerist din rindul soldaților și ofițerilor, împotriva întregului popor față de dominația fascistă, față de războiul hitlerist și dictatura antonesciană.

Realizând o largă unitate a tuturor forțelor care se pronunțau pentru răsturnarea dictaturii militar-fasciste, întărind colaborarea cu forțele militare, partidul comunist a pregătit și a dus la victorie insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944. Prin efectele sale imediate și prin ansamblul consecințelor de perspectivă pe care le-a declanșat, insurecția națională armată, antifascistă și antiimperialistă din august 1944 reprezintă un moment crucial pentru destinele României. Ea a deschis drumul înfăptuirii revoluției socialiste, al transformării revoluționare a societății, al făuririi unei vieți noi, libere, demne și prospere pentru întregul popor.

DUPA ÎNFĂPTUIREA INSURECȚIEI, poporul român s-a angajat cu întreaga sa armată, cu toate forțele materiale și umane, alături de armata sovietică, de întreaga coaliție antifascistă, în războiul antihitlerist, dând jertfe grele pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, pînă la victoria finală asupra Germaniei naziste.

În cele aproape nouă luni, începînd de la 23 August 1944 și pînă la sfîrșitul războiului pe continentul nostru, trupele române cu un efectiv de aproape 540 000 de oameni, au străbătut prin lupte grele 1 800 km, au eliberat peste 3 800 localități, din care 53 orașe im-

portante. Pe acest glorios drum de luptă și-au dat jertfa de sînge aproape 170 000 de militari români adică 31 la sută din efectivele totale.

Pe lângă numeroasele jertfe ale luptătorilor care și-au dat viața pentru eliberarea teritoriului țării și apoi pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, poporul român a adus și o însemnată contribuție economică situîndu-se și prin aceasta, în rindul participanților activi la obținerea victoriei asupra Germaniei hitleriste. Întreaga economie a țării a fost pusă în slujba susținerii frontului antifascist, făcîndu-se eforturi uriașe pentru a se asigura aprovizionarea armatei cu armament, tehnică de luptă, muniții, carburanți, lubrifianți, alimente, echipamente și alte materiale. „Contribuția economică a României la înfrîngerea Germaniei hitleriste — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — s-a cifrat cu mult peste un miliard de dolari (în valuta anului 1938) ceea ce echivalează cu cel puțin de patru ori veniturile bugetului României din anul 1937—1938”¹⁾.

Avînd în vedere, pe de o parte, potențialul economic al României în vara anului 1944, resursele umane, precum și posibilitățile materiale de care dispunea, efortul economic al poporului român apare considerabil.

Pentru prezentarea în întreaga sa amploare a efortului economic al țării noastre făcut în timpul războiului antihitlerist trebuie subliniat că în 1945 venitul național reprezenta doar 50 la sută din nivelul celui din anul 1938, producția industrială în ansamblul său reprezenta numai 40—50 la sută din nivelul său antebelic; capacitatea de transport a căilor ferate se redusese la 30 la sută față de anul 1943; producția de țitei reprezenta doar 36 la sută în comparație cu cea din 1941, iar producția de cereale era aproape jumătate în raport cu cea a anului 1939.

Situația economică a țării era agravată de inflație, de greutatea deosebit de mari întimpinate în procurarea materiilor prime, mai ales a oțelurilor speciale, necesare producției de armament și muniții, de blocarea valutei și a devizelor în țările occidentale. În plus, deși România își pusese întregul potențial uman și material în slujba coaliției antihitleriste, ea nu a primit statutul de cobeligerantă și, începînd din luna septembrie 1944, a trebuit să plătească **despăgubiri de război**.

În ciuda acestor mari greutăți, a anilor grei de război, a jafului hitlerist, România reușise să păstreze pînă în august 1944 însemnate resurse și rezerve materiale, mai ales petroliere și agroalimentare, pe care le-a folosit pentru ducerea acțiunilor militare împotriva forțelor hitleriste. Depozitele armatei dispuneau de mari cantități de muniții, care puteau asigura aprovizionarea frontului pe timp de un an, iar la unele categorii pentru o durată mai mare²⁾.

Camenii muncii din fabrici, uzine, din transporturi, de pe ogoare și din alte sectoare ale economiei fără deosebire de naționalitate, însuflețiți de cauza dreaptă a războiului, de dragostea nețărmurită față de patrie și ura adîncă

față de fascism, au răspuns cu toată energia și puterea lor de muncă, unori cu numeroase sacrificii la chemarea Partidului Comunist Român „Totul pentru front, totul pentru victorie”.

IN ACELE CONDITII economice dificile, România a purtat războiul bazîndu-se în exclusivitate pe propriile sale resurse și posibilități, îndeplinindu-și, iar în unele domenii depășind chiar, sarcinile de sprijinire a efortului de război, pe care și le-a asumat alături de puterile aliate participante la coaliția antihitleristă. Economia țării a fost pusă în slujba susținerii frontului antifascist. Întreaga înzestrare a armatei române cu armament, echipament, muniții, alimente și alte materiale necesare ducerii acțiunilor de luptă s-a făcut cu forțele proprii ale poporului român și din producția națională, fără nici un ajutor din afară. În această perioadă, munca pentru refacerea și reconstrucția economiei distruse de război s-a integrat organic în efortul economic de sprijinire a frontului antihitlerist. Partidul Comunist Român, desfășurînd o intensă muncă politică, a explicat maselor largi populare caracterul just al războiului antihitlerist, necesitatea depunerii unor mari eforturi în toate domeniile de activitate în vederea refacerii într-un timp cît mai scurt a economiei și asigurării aprovizionării armatei cu cele necesare ducerii acțiunilor de luptă pînă la zdrobirea Germaniei hitleriste. La 26 august 1944, Comitetul Central al Partidului Comunist Român, a adresat un apel clasei muncitoare, chemînd-o să se situeze în fruntea eforturilor poporului pentru sprijinirea activă a luptei contra hitlerismului, de aceasta fiind condiționate păstrarea, și lărgirea libertăților dobîndite, prin înfăptuirea insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste.

Hotărîrea nestrămutată a clasei noastre muncitoare care a dus greul luptei și muncii pentru aprovizionarea cu cele necesare a frontului, pentru lichidarea urmărilor războiului a fost exprimată în rezoluția Congresului general al Sindicatelor Unite ținut în ianuarie 1945, în care se arăta „Trebuie dată o atenție deosebită frontului. Sindicatelor și comitetelor de fabrică trebuie să fie în fruntea luptei pentru organizarea și ridicarea producției de război, astfel ca cerințele frontului să fie împlinite și armata să fie bine aprovizionată”³⁾.

În ansamblul măsurilor de mărire a efortului pentru aprovizionarea frontului și refacerea economiei o atenție deosebită s-a acordat transporturilor de toate categoriile: pe cale ferată, rutiere, aerian, maritim, un rol de prim ordin a revenit căilor ferate.

Feșeaua de căi ferate a României, care avea o lungime de 7 986 km, precum și parcul de material rulant existent la începutul lunii septembrie 1944 — 52 614 vagoane și 2 377 de locomotive au

col. dr. Ion PERI

(Continuare în pag. 6)

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. II, București, Ed. politică, 1975, p. 573.

²⁾ Vasile Anescu, „Efortul economic al poporului român în războiul antihitlerist”, București, Ed. militară, 1974, p. 47.

Condiții noi pentru participarea României la diviziunea internațională a muncii după cucerirea independenței de stat

ISTORIA economică a Principatelor Române furnizează argumentele incontestabile ale unei orientări ferme spre folosirea resurselor interne în spiritul interesului național. Opțiunile de politică economică se aflau însă, până în anul 1877, sub semnul unor restricții derivate din natura suveranității.

Tratatele de protecție ce obligau la plata unui tribut și recunoașterea suzeranității turcești ca și frecvențele încălcări ale dreptului la neatarnare săvârșite de Poartă, se concretizau în instituirea, în favoarea acesteia, a unor priorități și privilegii economice. Astfel, în decursul secolelor XVII—XIX, o serie de produse originare din principate intră în circuitul internațional cu prețuri stabilite la Constantinopole. În domeniul reglementării importurilor, opțiunea națională era limitată, printr-o prevedere a capitulațiilor turcești din sec. XV care acorda nivelul taxelor vamale din tariful Porții drept limită maximă ce putea fi atinsă la impunerea tarifară pe teritoriul român. Recunoașterea, în anul 1860, a principatelor ca teritorii separate nu le-a exonerat însă de obligația respectării convențiilor și tratatelor intervenite între Poartă și terți și de condiționarea încheierii convențiilor internaționale de aprobarea Porții.

Toate aceste restricții aveau un efect de deturnare a schimburilor externe ale României, efect atenuat însă printr-o serie de măsuri adoptate de principate, în special după pacea de la Adrianopole și instituirea regulamentelor organice. Astfel, între măsurile adoptate în anii 1830, definitorii pentru cristalizarea viitoare a unor structuri economice naționale sînt deschiderea porturilor dunărene și maritimelor pavilionelor străine și desființarea vămii interne, concomitent cu centralizarea la buget a veniturilor vamale, o primă etapă către realizarea uniunii vamale din 1848. În anii '30 sponsoare rolul schimburilor externe în dezvoltarea economică națională. Deschiderea noilor rute comerciale, realizată într-un moment conjunctural favorabil comerțului cu cereale, stimulează atragerea de noi terenuri în circuitul culturilor agricole. Unirea vamală a Principatelor Române este desăvârșită în anul 1859 prin instituirea unui regim vamal și adoptarea unei legi vamale uniforme. Până în 1875, impunerea vamală, efectuată atât la importul cit și la exportul României, avea un caracter pur fiscal, numărîndu-se între sursele importante de finanțare ale reformelor lui A.I. Cuza din 1864. În perioada 1859—1870, schimburile externe ale României se caracterizează printr-o înaltă concentrare geografică, prin dependența la export de producția de cereale, și printr-un excedent comercial explicat de slaba capacitate de absorbție a pieței interne.

Deceniul 1870 marchează începutul unui îndelungat proces de remodelare a orientărilor economiei naționale. Încă

de la începutul deceniului, locul de prim partener comercial al României este preluat de la Turcia de către Austro-Ungaria, cu o industrie a morăritului în plină dezvoltare unde începe să fie apreciat grîul românesc. În 1875 este semnată convenția comercială din tre România și Austro-Ungaria. Dacă pentru Austro-Ungaria convenția are o semnificație în primul rînd economică, deschizîndu-i perspectivele unei noi piețe de desfacere, care are și calitatea de a fi așezată la gurile Dunării, pentru România semnificația este în primul rînd politică. Convenția care, cu doi ani înainte de 1877, pune față în față doi parteneri juridic egali este, pentru România, un simbol al autonomiei sale.

DEZVOLTAREA comerțului exterior, începuturile diversificării sale impun și edificarea unei politici comerciale sistematice. De altfel, încă din 1874, în România se pregătea o lege vamală, expresie a hotărîrii naționale de a ieși din relațiile de dependență față de Turcia, inclusiv prin încheierea de convenții cu o serie de state europene. Legea menționa expres intenția protecționistă a politicii comerciale pe care o iniția. Intrată în vigoare în 1875, legea este urmată de adoptarea unui tarif vamal oportun, dar formal, limitat printr-o serie de deficiențe de sistematizare, prin nealinierea la clasificările tarifare europene. Elaborarea unui tarif ce păstra încă un pronunțat caracter fiscal viza crearea instrumentului de negociere în înțelegerile internaționale.

Austro-Ungaria, folosind conjunctura politică în care detașarea față de Poartă Otomană domina interesele României, ocolește noile reglementări vamale. Astfel, convenția dintre România și Austro-Ungaria recunoaște libertatea comerțului între cele două țări, prevede aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate și stabilește două liste de mărfuri, prima conținînd exceptări de vamă, iar a doua produsele supuse unui tarif convențional.

Dar, în 1877 eroismul maselor și nu, așa cum scontau unii politicieni ai timpului, concesiile economice făcute prin convenția cu Austro-Ungaria, avea să aducă independența de stat a României.

Imediat după dobîndirea deplinei suveranități de stat, schimburile externe ale României cunosc un intens proces de lărgire și diversificare. Între 1878 și 1882 sînt încheiate convenții comerciale cu Germania, Franța, Rusia, Grecia, Anglia, Italia, Belgia, Elveția, politica de deschidere spre relații economice internaționale se află însă sub semnul convențiilor pe termen lung, încă în vigoare, agregate înainte de cucerirea independenței. Prin mecanismul clauzei națiunii celei mai favorizate o serie de prevederi convenite în trecut continuă să distorsioneze opțiunile de politică comercială ale României.

Aplicarea tarifului convențional în

relațiile cu Austro-Ungaria a atras suspendarea, iar apoi abolirea, tarifului general din 1875 și s-a extins asupra relațiilor comerciale prefigurate prin convențiile încheiate în perioada 1878—1882. O dată cu abrogarea tarifului general din 1875 se hotărăște stabilirea tarifului autonom pornind de la prevederile tarifului convențional. Țărilor cu care nu se încheiaseră convenții urma să li se opună tariful convențional majorat cu 15%. Liberalizarea schimburilor externe ale României, imprimată înainte de 1877, își păstrează inerția timp de aproape 10 ani după dobîndirea independenței de stat.

În anii 1870 protecționismul devenise dominantă politicii comerciale la nivelul întregului continent european, inclusiv în țările ce depășiseră faza revoluției industriale. În condițiile accentuării concurenței produselor americane în Europa, autonomia vamală era o cerință generală. În România, pentru atenuarea efectelor liberalismului comercial se recurge la diverse măsuri — de la subsidiere pînă la încercări de creare a unor preferințe naționale — menite să stimuleze industriile autohtone de transformare.

Politica de liber schimb a condus la deficite ale balanței comerciale, deficite care au atins în perioada 1877—1887, în medie anual, aproximativ 77 milioane lei. Totodată, accesul liber al produselor industriale străine pe piața română și constituirea contrapartidei acestora în principal din cereale s-a reflectat într-un raport de schimb defavorabil ce opunea 1,6 milioane tone exportate, în medie anual, cifrei de 0,47 milioane tone importate.

PROTECȚIONISMUL agricol european, concretizat în declinul sistematic — ce avea să dureze pînă la sfîrșitul secolului trecut — al prețului cerealelor, contribuie în bună măsură la erodarea raportului de schimb înregistrat în relațiile noastre comerciale. România, care dobîndise la sfîrșitul secolului trecut notorietatea celui de-al treilea exportator mondial de grîu, era confruntată în acea perioadă cu dificultățile inerente comerțului concentrat asupra unui număr restrîns de grupe de mărfuri. Statul român, vizînd accentuarea caracterului comercial al agriculturii naționale, subvenționează masiv lucrări de infrastructură (căi ferate, magazii, silozuri) care însă, dezvoltate pe un fond conjunctural advers, nu contribuie la o ameliorare substanțială a exporturilor noastre de cereale de la sfîrșitul secolului trecut. Perioada de peste 10 ani de comerț liber a avut efecte contradictorii asupra dezvoltării economice a României, uneori în răsturnări ale valorilor clasice găsindu-se un embrion de creștere și restructurare ulterioară. Lărgirea relațiilor economice internaționale ale României între anii 1875—1885, interval în care schimburile sale comerciale cunosc o creștere cu 110%, a destrămat caracterul casnic al industriei naționale prin confruntarea cu

produsele de proveniență străină, mai ieftine și calitativ superioare. Dar tocmai în acest fenomen se poate regăsi o îndepărtare oportună a efortului intern dinspre industriile de importanță locală și orientarea lor înspre ramuri înalt productive, purtătoare de avantaj sporit în diviziunea internațională a muncii. În scurt timp, industria petrolului va deveni o preocupare națională de primă importanță.

În ultimii 15 ani ai secolului trecut, efortul de remodelare a structurilor productive naționale a fost mai bine susținut printr-o politică comercială adecvată. Cu un an înaintea expirării convenției cu Austro-Ungaria, în 1885, tendința de reorientare a politicii comerciale române se manifestă prin a-brogarea tarifului vamal din 1878, acel tarif autonom, hibrid, grefat pe tariful convențional. Adoptat în 1886, noul tarif vamal introduce principiul autonomiei ca bază a negocierilor pentru stabilirea regimurilor convenționale și totodată se definește printr-un evident caracter protecționist, prevăzând ma-

jorarea nivelului taxelor vamale de import și exceptarea anumitor materii prime, consumate de industria națională, de impunere tarifară.

Noul tarif vamal, utilizat în negocierile sau renegocierea unor tratate și convenții, imprimă deci, o nuanță protecționistă relațiilor externe ale României. În schimb, tratativele pentru încheierea unui nou tratat cu Austro-Ungaria, care să funcționeze după expirarea convenției din 1875, nu sînt finalizate. Mai mult, în relațiile bilaterale, Austro-Ungaria inițiază un război tarifar prin care asupra produselor românești sînt aplicate pe lângă taxe vamale și o suprataxă de 30%, iar importul și tranzitul fructelor, semințelor și animalelor vii originare din România sînt prohibite. În aceste condiții, schimburile externe ale țării noastre se reorientază înspre Marea Britanie sau țări situate în bazinul mediteranean, parteneri ce deveniseră între timp mari consumatori de produse agricole americane.

Elaborarea și adoptarea, în anul

1891, a unui nou tarif vamal dovedește acumularea, în numai cîțiva ani, deși pe fondul unei conjuncturi economice nefavorabile, a unei experiențe însemnate la nivel național în formularea direcțiilor de angajare a economiei române în schimburile internaționale, în fundamentarea unor instrumente de politică comercială purtătoare ale interesului de dezvoltare industrială în negocierile comerciale. Între obiectivele tarifului vamal din 1891 sînt enunțate evitarea transformării protecției în prohibiție și imbinarea caracterului autonom al tarifului cu virtuțile instrumentului de negociere. În același timp, o dată cu instituirea tarifului vamal sînt prevăzute suprataxe și interdicții pe care guvernul este autorizat să le introducă în relațiile cu acei parteneri care ar discrimina importurile originare din țara noastră, măsură ce indică forța de partener comercial pe care începuse să o dobîndească România.

Mădălina OLTEANU

EFORTUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI ÎN RĂZBOIUL ANTIHITLERIST

(Urmare din pag. 3)

fost folosite în cea mai mare parte pentru nevoile frontului antihitlerist. Alături de muncitorii cefești, contribuții însemnate au adus în slujba frontului și lucrătorii din celelalte ramuri de comunicații. Peste două treimi din rețeaua telefonică și telegrafică a țării a fost folosită în scopuri militare. Flota țării noastre maritimă și fluvială, aproape în întregime, porturile, danele, antrepozitele, șantierele navale, în totalitate au fost folosite pentru satisfacerea cerințelor frontului. În același scop au fost folosite toate aerodromurile cu instalațiile aferente.

Un loc important în contribuția economică a României la susținerea războiului antihitlerist l-a ocupat industria, îndeosebi ramurile petrolieră, carboniferă, siderurgică și metalurgică, ușoară și alimentară a căror producție constituia baza aprovizionării frontului cu armament, muniții, carburanți și lubrifianți, hrană și echipament.

Muncitorii petroliști au depus o muncă intensă pentru refacerea instalațiilor distruse și reluarea producției. Evidențiind contribuția petroliștilor la efortul general de susținere a războiului antihitlerist, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „O grăitoare expresie a eforturilor extraordinare pe care clasa muncitoare și întregul popor român le-au depus pentru sprijinirea frontului antihitlerist o constituie și faptul că petroliștii au reușit să mărească în intervalul septembrie 1944 — mai 1945 de circa trei ori producția de petrol, punind la dispoziția atât a armatei române, cât și a armatei sovietice cantități tot mai însemnate de combustibil și lubrifianți“³⁾.

Prin eforturi aproape supraomenești, muncitorii mineri, răspunzînd cu însuflețire chemării Partidului comunist, au sporit producția de cărbune, care era foarte necesar pentru satis-

facerea nevoilor frontului. La sfîrșitul lunii martie 1945, producția de cărbune era de aproape două ori mai mare față de cea realizată în septembrie 1944.

Lucrătorii ocupați în industria mecanică-metalurgică muncind cu avînt patriotic pentru ridicarea producției au adus o contribuție importantă la efortul României în războiul antihitlerist. Ei au mărit producția, îndeosebi producția de armament și tehnică de luptă, creînd totodată noi tipuri de armament și aducînd îmbunătățiri celor existente. Între septembrie 1944 — mai 1945 au fost furnizate armatei române peste 33 000 de pistoale automate, puști, puști-mitraliere, circa 420 tunuri și aruncătoare de mine, peste 30 000 de tone de muniții și însemnate cantități de mine și materiale explozive, un mare număr de autocamioane și alte mașini auto. Armata română a fost aprovizionată, de asemenea, cu însemnate cantități de produse ale industriei ușoare și alimentare. Au fost furnizate frontului peste 670 000 perechi de încălțăminte, mai mult de 133 000 de mantale, bluze și vesteoane, peste 6,5 milioane de metri de țesături, diverse etc.).

UN APORT IMPORTANT la efortul economic al României în războiul antihitlerist a avut țărănimea. În ciuda situației grele în care se găseau gospodăriile țărănești, a pierderilor suferite de agricultură ca urmare a războiului, a jafului hitlerist, țărănimea, răspunzînd cu însuflețire la chemarea ce i-a fost adresată de Partidul comunist în septembrie 1944, prin eforturi deosebite, a reușit să livreze armatei zeci de mii de tone de produse agroindustriale și zeci de mii de cai și vite cornute.

Contribuția țărănimii a îmbrăcat și alte aspecte. Ea a participat la executarea de lucrări pentru refacerea rețelei de cai ferate, de reparare a drumurilor, a efectuat numeroase transporturi de muniții și alimente pentru armată.

O importantă forță socială în lupta dusă de poporul nostru în războiul antihitlerist a fost tineretul, în frunte cu partea sa cea mai înaintată, mai conștientă, și mai combativă — Uniunea Tineretului Comunist. Adresîndu-se ti-

neretului muncitor, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în acea perioadă, secretarul C.C. al U.T.C., scria în articolul „Tineretul trebuie să depună toată energia sa pentru a contribui la grăbirea victoriei forțelor armate române, armatei sovietice și armatelor aliate“.

La chemarea Partidului comunist de sprijinire a frontului antihitlerist au răspuns și diferite categorii de meseriași, care s-au oferit să execute numeroase comenzi pentru armată: reparații de vehicule și alte mijloace tehnice, confecții de echipament etc.

Cea mai mare parte a intelectualității, valoroși oameni de știință și cultură au fost alături de popor, au răspuns apelului Partidului Comunist Român, și-au pus cunoștințele și capacitatea lor în slujba transformărilor democratice și a cauzei nobile a războiului antihitlerist.

URIAȘUL EFORT economic al României, alături de jertfele umane din interiorul țării și de pe teritorii altor state, inclusiv cele din formațiunile de partizani sau din rezistența antifascistă, atestă că lupta poporului nostru sub conducerea Partidului Comunist Român s-a impus ca o verigă importantă a luptei pentru apărarea și salvarea civilizației, amenințată de fascism. Așa cum se arată în Programul partidului nostru prin eroismul și contribuția adusă la războiul antifascist, la înfrîngerea Germaniei naziste, poporul român a dovedit că nu avusese nimic comun cu participarea fascismului din țara noastră la războiul împotriva Uniunii Sovietice. El și-a probat prin fapte de arme prietenia cu Armata Roșie, dorința de colaborare cu Uniunea Sovietică, aspirația de a dezvolta relații cu toate statele lumii. În aceste împrejurări s-a demonstrat că politica Partidului Comunist Român corespunde pe deplin năzuințelor și intereselor vitale ale întregului popor. Partidul și-a dovedit țaria și capacitatea de organizare și unire a tuturor forțelor democratice și patriotice în lupta pentru răsturnarea dictaturii militarofasciste și asigurarea dezvoltării libere, independente și democratice a țării.

³⁾ Dezbaterile primului Congres general liber al Sindicatelor Unite din România 23—30 ianuarie, 1945, p. 165.

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 11, București: Ed. politică, 1975, p. 573.

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

CONCENTRAREA EFORTURILOR ÎN INVESTIȚII PE OBIECTIVELE PRIORITARE

- Concentrarea — o soluție eficientă pentru respectarea planului de puneri în funcțiune
- Obiectivul principal pentru eliminarea dispersării: amânarea începerii lucrărilor la obiectivele pregătite necorespunzător
- Urgentarea livrării cu prioritate a utilajelor tehnologice care condiționează darea în exploatare a capacităților din planul acestui an

PROGRAMUL de investiții pentru 1980 prevede punerea în funcțiune a unui număr de 670 de noi capacități de producție determinante pentru creșterea și modernizarea în continuare a economiei. Respectarea termenelor planificate de conectare la circuitul producției a acestor capacități, precum și a celor restante reprogramate din anii trecuți, presupune concentrarea eforturilor tuturor factorilor implicați în procesul investițional. Așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din luna aprilie a.c., este deosebit de negativă extinderea nejustificată a frontului de investiții în unele sec-toare, fără acoperirea necesară în mijloace materiale și forță de muncă, prelungirea cu mult peste termenele planificate a duratei de realizare a unor obiective; de aceea, pentru ca noile investiții să poată fi realizate în timpul optim stabilit, trebuie concentrate acolo unde este necesar, materialele, utilajele de construcții și forța de muncă disponibilă.

Pentru îndeplinirea acestor sarcini de o deosebită însemnătate, în întreprinderi, centrale industriale și ministere, ca și în cadrul organelor centrale de planificare, de aprovizionare și de finanțare, se desfășoară o susținută activitate de evaluare a modului în care sînt asigurate condițiile necesare pentru îndeplinirea sarcinilor din planul de investiții, pentru concentrarea eforturilor *) pe obiectivele prioritare.

Diminuarea dispersării fronturilor de lucru

DIN ANALIZELE întreprinse a rezultat că, alături de realizarea unui grad ridicat de concentrare a fronturilor de lucru la numeroși beneficiari și constructori, în anul 1980 mai există anumite unități economice și ministere titulare de investiții care au înscris în plan noi capacități de producție insuficient pregătite — ceea ce conducea la dispersarea mijloacelor și a fondurilor afectate investițiilor, în detrimentul ritmului de lucru la obiectivele deja începute, ajunse în stadii avansate de execuție cu termene apropiate sau chiar expirate de dare în exploatare — sau care au inițiat dezvoltări ale capacităților de producție în condițiile în care spațiile de producție și mijloace tehnico existente nu erau încă folosite la parametrii ridicați prevăzuți în plan. Pe această bază au fost elaborate propuneri și acțiuni concrete — de concentrare a fronturilor de lucru pe obiectivele prioritare, aflate în curs de execuție, cu termene de punere în funcțiune situate în 1980 și următorii ani, la care execuția investiției a fost temeinic pregătită. Printre modalitățile concrete de acțiune utilizate pentru realizarea unui grad sporit de concentrare a eforturilor în investiții cele mai importante au fost următoarele:

1 Aminarea începerii obiectivelor la care nu s-a definitivat încă tehnologia de producție. Așa este cazul obiectivului „instalație pentru rășini de hidrocarbon” de la Combinatul petrochimic Brazi, care a fost inițial prevăzut în planul pe acest

*) Materialul prezentat în acest număr continuă seria articolelor pe tema concentrării eforturilor în investiții, publicate în „R.E.” nr. 21, 23, 27, 30, 37 din 1979 și nr. 9 din 1980

an cu începerea unor lucrări cu valoare mai mică de 1% din volumul investiției, care nu vor putea fi însă valorificate și continuate deoarece nici în prezent nu este definitivată tehnologia de producție;

2 Renunțarea la „atacarea” obiectivelor noi la care începerea lucrărilor în acest an ar determina depășiri ale duratei normale de execuție. La aceste noi capacități lucrările vor fi demarate numai în anul viitor, dar cu menținerea termenului final de punere în funcțiune planificat. Este vorba, de exemplu, de obiectivele de investiții: dezvoltarea capacității de producție la Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc Tg. Jiu, mărirea capacităților de depozitare pentru produse chimice la Rădăuți și Urziceni, unde concentrarea execuției în limitele duratelor normale arată că lucrările pot începe în anul viitor fără a fi necesar să se modifice termenele finale de punere în funcțiune înscrise în plan și fără a dispersa de pe acum în mod inutil mijloacele atât de necesare finalizării lucrărilor la capacitățile prevăzute cu termene de conectare la circuitul producției în acest an;

3 Alocațiile de fonduri materiale, financiare și umane se cer luate de la obiectivele la care nu sînt asigurate utilajele tehnologice necesare pentru finalizarea investiției sau la care acestea se asigură mult mai tirziu decît data prevăzută pentru terminarea construcției și concentrate la cele aflate în stadiu avansat de execuție. În aceste situații s-a prevăzut începerea în anii viitori a obiectivelor astfel încît să se coreleze terminarea construcțiilor cu sosirea utilajelor, așa cum este cazul la obiectivul „creșterea producției de cuzineți pentru motoare Diesel de la Întreprinderea de construcții de mașini Reșița;

4 Au fost și multe cazuri în care la înscrierea în plan a obiectivelor nu s-a ținut cont de prevederea legală potrivit căreia în planurile actuale, investițiile se cuprind numai pe bază de documentații tehnico-economice aprobate. În acest fel s-au afectat resurse de plan atât la beneficiari cît și la constructori fără ca pînă la data prevăzută pentru începerea obiectivului să existe posibilitatea asigurării documentațiilor tehnico-economice prevăzute de lege. Și în aceste situații s-a luat măsura ca prevederile de plan aferente acestor obiective să se concentreze la obiectivele care au documentația elaborată, cu prioritate la capacitățile noi cu termene apropiate de dare în exploatare.

Așa s-a procedat printre altele și cu lucrările de investiții pentru soluționarea problemelor legate de evacuarea leșiei finale și a apelor neutralizate de pe platforma industrială Rîmnicu-Vilcea, pentru care stadiul elaborării documentației tehnico-economice este mult rămas în urmă.

Desigur, toate aceste măsuri nu infirmă cu nimic importanța intrinsecă a fiecăreia dintre noile investiții înscrise în plan. Măsurile luate și care se iau în continuare au însă menirea de a disciplina mai riguros fluxul lucrărilor și alocarea potențialului disponibil, de a întări exigența tuturor factorilor în pregătirea temeinică a investițiilor, de a orienta prioritățile în favoarea noilor capacități care au asigurate toate condițiile necesare pentru desfășurarea unui ritm de lucru alert, a celor cu termene de punere în funcțiune situate în acest an.

Exigențe ale intensificării ritmului de lucru pe șantiere

PENTRU CA MĂSURILE de concentrare a activității de investiții-construcții pe un număr mai restrâns de obiective să se materializeze cu o eficiență ridicată, **pentru a se intensifica ritmul lucrărilor pe șantiere și al punerilor în funcțiune este necesar** ca eforturile factorilor implicați să se orienteze în continuare spre:

- **difuzarea operativă de către ministere și centrale industriale a listelor de investiții modificate ca urmare a măsurilor de concentrare**, la beneficiarii de investiții și, concomitent, de la centralele băncilor la unitățile bancare direct finanțatoare;

- **modificarea, în mod concomitent și corelat cu listele de investiții, a bugetelor de venituri și cheltuieli și, respectiv, a planurilor de finanțare și creditare a investițiilor;**

- **realizarea de către beneficiari a resurselor de finanțare a investițiilor în funcție de nivelurile cuprinse în bugetele de venituri și cheltuieli, respectiv în planurile de finanțare-creditare modificate ca urmare a concentrării eforturilor pe un front de lucru mai restrâns; totodată, să se acționeze pentru alocarea integrală a resurselor potrivit noilor planuri;**

- **dirijarea cu operativitate de către organizațiile de construcții și a forței de muncă, a utilajelor, a mecanismelor de construcții și a mijloacelor de transport la obiectivele la care sint asigurate condiții pentru obținerea unor ritmuri înalte la construcții și montaj și scurtarea duratei de dare în exploatare a capacităților cu termene în acest an, așa cum apar în noile liste de investiții modificate;**

- **urgentarea livrării de către furnizorii de utilaje din țară a utilajelor tehnologice restante și a celor din planul pe acest an**

care condiționează punerile în funcțiune și, în primul rând, a instalațiilor care condiționează montarea stocurilor aflate deja pe șantiere;

- **intensificarea acțiunii întreprinderilor de comerț exterior — importatoare de utilaje, aparataje și linii tehnologice pentru investiții — de revenire la furnizorii externi pentru scurtarea întârzierilor la furniturile restante și asigurarea livrării la termenele contractuale a instalațiilor ce condiționează capacitățile prevăzute a se pune în exploatare în acest an;**

- **amplificarea eforturilor beneficiarilor, a centralelor și ministerelor, îndeosebi din chimie, metalurgie, construcții de mașini și industria ușoară pentru organizarea mai eficientă, în strânsă colaborare cu antreprenorii, a montajului cu forțe proprii a stocurilor de utilaje aprovizionate pe șantiere care condiționează punerea în funcțiune;**

- **accelerarea de către proiectanți a elaborării și asigurării complete a documentațiilor tehnico-economice de execuție aplicând creativ și operativ sarcinile care le revin pe linia tipizării construcțiilor și a materialelor de construcții, punând accentul pe reducerea supradimensionărilor, pe utilizarea de materiale cu consum energetic redus existente în țară și reducerea substanțială a consumurilor materiale în construcții, pe reducerea în continuare a costurilor la obiectivele de investiții și sporirea funcționalității și performanțelor tuturor construcțiilor.**

Transpunerea în practică, integrală, operativă și cu o eficiență ridicată a tuturor acestor măsuri reprezintă o contribuție valoroasă la asigurarea premiselor necesare accelerării ritmului de lucru pe șantiere într-o concepție și acțiune concentrată, pentru scurtarea duratelor de execuție și respectarea termenelor de punere în funcțiune a noilor capacități de producție din planul de investiții al acestui an și al întregului cincinal.

Gh. RUSCANU

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Creșterea indicilor de mecanizare

UNITĂȚILE miniere din țara noastră dispun astăzi de numeroase mașini și utilaje moderne cu ajutorul cărora munca oamenilor devine mai ușoară și mai productivă. Iată de ce utilizarea lor deplină constituie o necesitate de prim ordin.

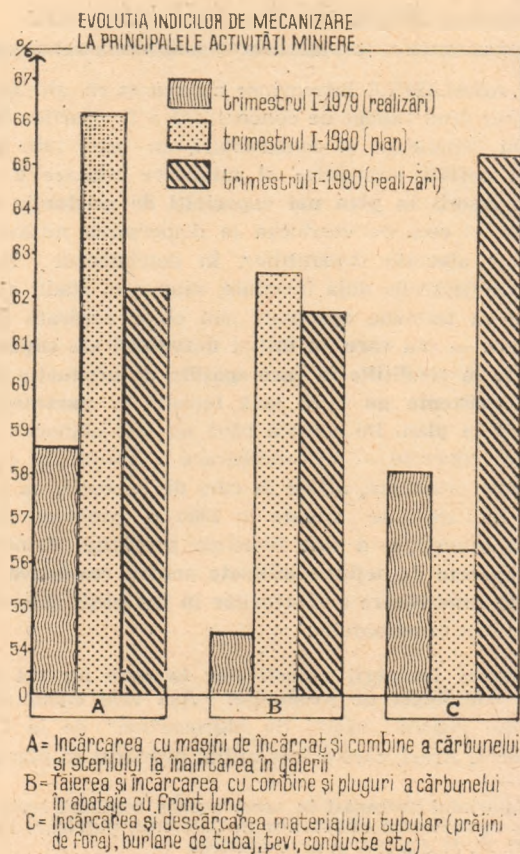
Din analiza realizărilor pe trimestrul I 1980 reiese că indicii de mecanizare din principalele activități miniere au înregistrat creșteri față de perioada corespunzătoare a anului trecut (graficul). Aceste sporuri se regăseseră îndeosebi la **Combinatul minier Oltenia**, unde la lucrările de încărcare a cărbunelui și sterilului, la înaintarea în galerii, s-a realizat un indice de mecanizare de 87 la sută în trimestrul I 1980 față de 83,2 la sută în trimestrul I 1979, iar la lucrările de tăiere și încărcare a cărbunelui în abataje cu front lung s-a ajuns la un grad de mecanizare de 99,5% față de 91,5% cât era în trim. I. 1979.

În același timp însă sint rămăneri în urmă în realizarea indicelui de mecanizare planificat în trim. I. 1980 la lucrările de încărcare a cărbunelui și sterilului, la înaintarea în galerii, nerealizare localizată atât la

Combinatul minier Valca Jiului, cât și la **Combinatul minier Ploiești**. Nerealizările sint determinate, în principal, de faptul că unele din utilajele de bază nu au fost folosite în tot timpul de lucru disponibil prevăzut, cum e cazul mașinilor de încărcat.

Numărul mare de ore de intreruperi și stagnări datorate defecțiunilor în funcționarea utilajelor vădește faptul că nu întotdeauna unitățile respective acordă atenția cuvenită reparării și întreținerii în bune condițiuni a utilajelor din dotare, ceea ce duce la „căderea” lor înainte de termenul prevăzut pentru revizuire și reparații.

Adoptînd măsuri ferme pentru eliminarea sau reducerea la minimum posibil a timpilor de stagnare a utilajelor și mașinilor din dotare, întreprinderile miniere trebuie să înregistreze în viitor indicii de mecanizare ridicați, ridicînd pe această cale productivitatea muncii și producția, elemente importante care concură direct la diminuarea costurilor pe tona de cărbune și minereu extras și la sporirea retribuției.

Pirghii ale creșterii eficienței economice

Automatizarea și electronizarea proceselor de producție

ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI un rol deosebit de important îl are realizarea la un înalt nivel tehnic a produselor destinate mecanizării și automatizării mașinilor, utilajelor și instalațiilor. La cel de-al XII-lea Congres al P.C.R. tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „Un rol în-

semnat va avea în acest scop extinderea mecanizării și automatizării, realizarea de linii complet automatizate, îndeosebi în turnătorii, forje, secții de tratamente termice și alte sectoare cu muncă grea, folosirea mașinilor-agregat multifuncționale, a roboților industriali și microprocesoarelor. Va trebui acțio-

nat pentru conducerea cibernetizată a proceselor tehnologice“.

Cum se acționează în industria de specialitate din țara noastră pentru a îndeplini obiectivele prevăzute în domeniul automatizării proceselor de fabricație, în ce măsură se ține pasul cu tendințele în acest domeniu pe plan mondial ?

Prioritate dezvoltării mijloacelor de automatizare electronice

ÎN ACEST AN producția de mijloace de automatizare va crește față de 1976 de circa 3 ori, iar în 1985 de 7,6 ori. Pe baza concepției proprii se realizează și se aplică în industrie sisteme de automatizare și cibernetizare a proceselor de producție utilizând aparate și echipamente din țară în proporție de 85—90%. În anii 1976—1980 s-a dat prioritate dezvoltării mijloacelor de automatizare electronice, utilizându-se circuite integrate, o nouă serie de traductoare electronice de presiune, nivel și debit, introducerea de elemente noi de comenzi numerice la mașinile-unelte, echipamente de teleprelucrare a datelor. De asemenea, s-au realizat și implementat primele calculatoare de proces utilizate la conducerea proceselor tehnologice, s-a diversificat, tipizat și extins gama de echipamente de reglare automată a acționării electrice, la nivelul puterilor mari (4 500 kW). Acest proces de dezvoltare sortimentală a influențat pozitiv valorificarea la un nivel superior a materiilor prime și îndeosebi a metalului. Așa cum se desprinde din datele tabelului nr. 1 rea-

Tabelul nr. 1

Valorificarea metalului în cadrul fabricației de produse de automatizare

— mii lei/tonă —

Material	Realizat 1978	Preliminat	
		1980	1985
Total metal	265,4	295,4	320,0
din care :			
lamine finite pline			
din oțel	322,58	344,8	416,7

lizările sînt importante, dar se cere acționat în continuare pentru valorificarea la un nivel și mai înalt a elementelor de automatizare, la extinderea miniaturizării lor. Aceasta va duce la obținerea unor însemnate reduceri ale costurilor, îndeosebi a cheltuielilor materiale (tabelul nr. 2).

Criza energetică mondială a stimulat producția mijloacelor de automatizare, deoarece au crescut cerințele legate de controlul riguros al unor procese industriale în special din domenii legate de extragerea, prelucrarea și valorificarea resurselor energetice. În industria noastră se urmărește electronizarea accentuată a mijloacelor de automatizare, creșterea în 1985 față de 1980 a producției mijloacelor de automatizare electronice

Tabelul nr. 2
Evoluția cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă

	Realizat		Plan
	1976	1978	1980
Mijloace de automatizare	618,0	501,5	490,0
din care :			
— electrotehnică	599,5	513,3	499,2
— electronică	665,8	476,1	474,8

fiind de peste trei ori față de numai 1,6 ori pentru cele electrotehnice. Datele de pe plan mondial arată că dintre cele două mari categorii de sisteme analogice — pneumatice și electronice — cea mai rapidă dezvoltare o cunoaște aceasta din urmă, a cărei pondere va crește la 62,8% în 1984. Această tendință este în principal susținută de :

- integrarea pe scară din ce în ce mai largă a componentelor electronice cu efecte directe asupra miniaturizării, fiabilității, modularizării și costului aparatului și echipamentelor ;
- introducerea accelerată în conducerea proceselor tehnologice a tehnicii de calcul, în esență electronică, reclamând compatibilitatea ansamblului „sistem convențional — calculator“.

Totuși, aparatura de automatizare pneumatică este preferată în domeniul industrial tradițional important : petrol, gaze, chimie, petrochimie și în general pentru instalații cu pericol de explozie și în condiții de lucru grele. Aparatul pneumatic va continua să existe alături de cel electronic datorită avantajelor sale specifice, cît și datorită unor perfecționări previzibile sub aspect funcțional și constructiv.

Piața mijloacelor de automatizare pentru procese industriale va fi puternic afectată de dezvoltarea tehnicii microprocesoarelor. Astfel, dacă în perioada 1973—1979 asistăm la o dezvoltare importantă a sistemelor de reglare bazate pe calculatoare de proces și minicalculatoare (rata de creștere 11,5% anual), în perioada 1980—1985 se va produce o adevărată explozie în tehnica reglării numerice cu microprocesor (rata medie anuală 29,2%), ponderea acestora urmînd să depășească pe cea a sistemelor electronice și pneumatice continue luate la un loc. Cea mai importantă grupă valorică în cadrul mijloacelor de automatizare pentru procese industriale o constituie „Grupa traductoarelor și aparatelor de măsură“. Deși pe ansamblu rata lor de creștere este de numai 6,3% anual, deci inferioară ratei de creștere pe ansamblu a industriei mijloacelor de automatizare, ponderea lor pe ansamblul industriei se menține la valori importante : 41,5% în 1973, 39% în 1979 și 37,9% în 1984.

Elemente de înaltă eficiență : microcalculatoarele și microprocesoarele

ASA CUM ESTE CUNOSCUT nivelul produselor destinate automatizării este profund marcat de calculatoarele de proces. Se poate spune că etapa actuală se poate denumi drept epoca tehnicii de calcul, în domeniul căreia microcalculatoarele și microprocesoarele reprezintă elementul revoluționar similar cu evenimentul pe care l-a reprezentat apariția tranzistorului în 1965.

Pe plan mondial, la nivelul anului 1980 microprocesoarele vor avea un impact deosebit în industria bunurilor de consum, în proporție de 15 la sută, în automatizări (tehnica de calcul și electronică industrială) în proporție de 20—25 la sută, în instituții și administrație 35 la sută, în instituții și administrație 35 la sută, în telecomunicații 20 la sută iar în alte domenii 10—15 la sută. În prezent există o unanimitate de opinii că industria mijloacelor de automatizare va fi dominată de microelectronică prin microprocesoare, circuite larg integrate și circuite foarte larg integrate, memorii, cu precizarea că este greu de făcut o delimitare între microprocesor și microcalculator. Din anumite statistici și date preliminare rezultă că în 1978 s-au introdus 240 000 unități, iar la sfârșitul anului 1979 se va ajunge la circa 350 000. La stadiul actual de dezvoltare un microcalculator este de 300 000 de ori mai mic decât primul calculator, consumă o putere de 55 000 ori mai mică, este de 10 000 ori mai fiabil și are o greutate mai mică — 0,6 kg, față de 30 tone cât avea primul.

Dezvoltarea impetuoasă a microelectronicii și impactul asupra sistemelor de aparatură electronică de control și reglare a

logiilor evaluate folosind componente electronice cu performanțe superioare : microprocesoare, memorii, circuite integrate. Printre familiile de produse noi ce se vor introduce în fabricație menționăm :

- sistemul de reglare numeric cu afișare pe tub grafic catodic color pentru utilizări generale industriale ;
- sistemele pentru acționările reglabile în curent continuu de mare putere pentru metalurgie și energetică ;
- acționări în curent alternativ ;
- sistemele integrate de conducere cu calculatorul de proces.

În același timp se va intensifica introducerea proceselor și procedurilor tehnologice privind profesionalizarea componentelor, subsansamblelor și construcțiilor metalice compatibile cu nivelul de concepție electronică a produselor. Pentru a se asigura nivelele de fiabilitate echivalente, va trebui să se introducă pe scară mult mai mare testarea cu echipamente specializate, atât a componentelor, cât și a subsansamblelor și a produselor finite.

Subliniem însă faptul că utilitatea pe scară din ce în ce mai mare a componentelor electronice cu grad mare de integrare are ca efect, pe lângă miniaturizarea avansată a produselor, și o reducere importantă a activităților de cablaj și montaj în secțiile de produse finite, ceea ce disponibilizează suprafețe și forță de muncă. În acest sens întreaga activitate de proiectare este concentrată pe realizarea de sisteme unificate concepute în mod modular, care permit cuplarea ușoară a elementelor componente între ele și familiile cu aceleași elemente ale unor echipamente și sisteme destinate diverselor aplicații industriale.

Innoirea nomenclaturii de produse

DATA FIIND evoluția foarte rapidă a performanțelor mașinilor, utilajelor și instalațiilor în țările dezvoltate economic, se impune înnoirea permanentă a produselor și scoaterea din fabricație treptat a celor depășite ca parametri tehnico-funcționali. Așa cum rezultă din tabelul nr. 3 vîrsta produselor aflate în fabricație variază, ca medie, între 2 și 5,5 ani. Orientările

Tabelul nr. 3

Vîrsta produselor aflate în fabricație

Nr. crt.	Produsul	ani
1.	Elemente și sisteme tipizate pentru măsură, control și reglare automată a proceselor tehnologice	5
2.	Elemente și sisteme tipizate pentru protecție, semnalizări, interblocări și comenzi automate	5,5
3.	Echipamente de comandă a mașinilor unelte și agregate	4
4.	Echipamente de conducere a proceselor cu mijloace de calcul și transmitere automată de date	2

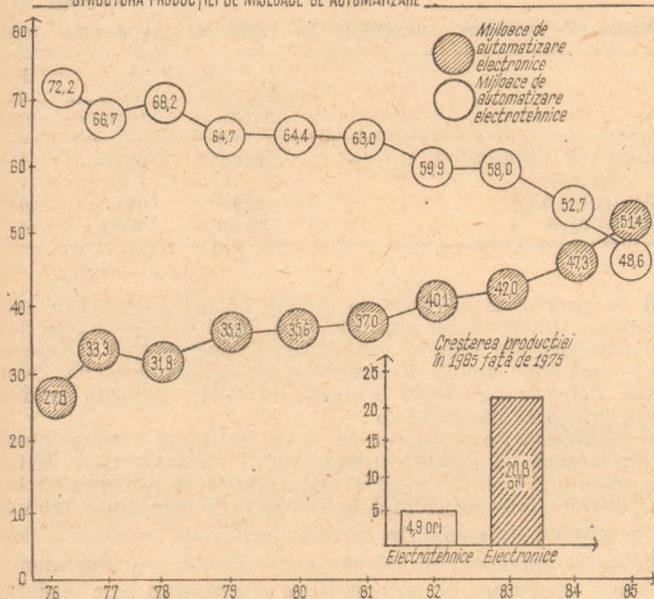
generale sînt de aliniere la tendințele de dezvoltare pe plan mondial : introducerea accelerată a tehnicii numerice în general și a conducerii proceselor cu ajutorul tehnicii de calcul, tipizarea, miniaturizarea și modularizarea elementelor și echipamentelor, creșterea fiabilității și siguranței în exploatare, reducerea consumurilor materiale și de energie.

Pe aceeași linie se înscriu și cercetările care se efectuează în prezent în direcția elaborării produselor viitorului cincinal. Prin realizarea prevederilor evidențiate în tabelul nr. 4 se estimează că se va reduce decalajul față de țările avansate de la aproximativ 10 ani în prezent la circa 5 ani la nivelul anului 1985. După cum rezultă din evoluția producției în perioada 1976—1980 și din prevederile pentru cincinalul viitor producția de mijloace

dr. ing. Barbu Gh. PETRESCU

director general adjunct
al Institutului Central de Cercetări Economice

STRUCTURA PRODUCȚIEI DE MIJLOACE DE AUTOMATIZARE

proceselor tehnologice s-a manifestat efectiv pentru transformarea acestora în sisteme radical noi, care sînt mai degrabă sisteme de calcul, respectiv au un evident caracter constructiv și programatic (software), similar cu cel al sistemelor de calcul, bazîndu-s efectiv pe tehnica microprocesoarelor și microcalculatoarelor.

În țara noastră, în anii 1981—1985, se urmărește electronizarea accentuată a mijloacelor de automatizare, creșterea în 1985 față de 1980 a mijloacelor de automatizare electronice fiind de peste trei ori față de 1,6 pentru cele electrotehnice. Pe total, producția de mijloace de automatizare va crește în anul 1985 de 2,47 ori față de 1980. Ponderea producției de mijloace de automatizare în producția Centralei industriale de echipamente pentru telecomunicații și automatizări în anul 1980 este de 45,8% urmînd să crească la 49,46% în 1985. Odată cu dezvoltarea accentuată a producției de mijloace de automatizare se va realiza și o creștere a ponderii producției de mijloace electronice de automatizare de la 30% în 1980 la peste 50% în 1985.

În cadrul producției prevăzute ponderea produselor noi și modernizate va fi de 67%, în care vor fi cuprinse 29 de grupe și familii de produse, majoritatea bazate pe utilizarea techno-

Reflecții

INTRE parametrii fundamentali care caracterizează tehnologia contemporană, nu poate să nu iasă în evidență aspectele noi ale conceptului de **calitate**. Noțiunea de „calitate nouă” căpătă în tehnologie multiple semnificații concrete, care lasă amprente hotărâtoare asupra structurii sistemelor tehnologice moderne.

Pentru tehnolog, calitatea nouă înseamnă în primul rând ridicarea pe o treaptă superioară a exigențelor care exprimă pe de o parte performanțele, pe de alta economicitatea produsului finit. Pe planul proceselor de fabricație aceste exigențe se traduc în ceea ce am putea numi „creșterea preciziei tehnologice”, în sensul că din ce în ce mai mult procesul tehnologic este scos de sub controlul simțurilor umane, imprecise și subiective, fiind trecut sub supravegherea riguroasă și exactă a aparatelor de măsură. În același timp evoluează și poziția controlului de calitate în procesul de producție: punem tot mai mult accentul pe prevenirea defectelor, pe controlul activ, pe controlul „în proces”, care vine astfel în sprijinul controlului pasiv, efectuat la sfârșitul procesului de producție.

Tehnologia cu roboți vine în întâmpinarea tuturor acestor cerințe, datorită „interconectării” riguroase a întregului proces prin intermediul sistemului de comandă al robotului. Astfel, robotul nu trece de la pasul n la pasul $n + 1$ decât dacă a primit confirmarea execuției corecte a tuturor condițiilor impuse pasului n . Aceste condiționări se pot referi fie la executarea unei manevre, fie la valoarea unui parametru al procesului. În felul acesta robotul asigură **respectarea riguroasă a procesului tehnologic**: orice deviere dincolo de limitele stabilite, orice „scăpare” a unei faze de lucru duce inevitabil la oprirea procesului.

Așa, de exemplu, aplicarea unei tehnologii noi de mare eficiență — forjarea de precizie — care permite obținerea unor economii importante de oțel și de manoperă de prelucrare pe mașini-unelte, necesită ca efectuarea deformării plastice să se facă la o temperatură bine stabilită orice deviere dincolo de toleranțe stricte ducând la obținerea unor piese cu defecte sau chiar la spargerea matriței. În

tehnologia obișnuită de forjare această condiție e greu de respectat, deoarece muncitorul nu poate menține constant tactul de lucru și nu poate sesiza suficient de exact temperaturile. Introducând robotul industrial pentru deservirea cuptorului și a piesei, precum și traductoare de măsură a temperaturilor, astfel încât robotul să apuce piesa numai în momentul în care

ROBOȚII INDUSTRIALI ȘI CALITATEA MUNCII (IV)

s-a atins temperatura optimă, astfel de neajunsuri sînt evitate, reducînd sensibil ponderea rebuturilor.

Se știe că de numeroase sînt defecțiunile de calitate determinate de strîngerea defectuoasă a șuruburilor la montaj, mai ales la autovehicule. Un robot care manevrează o mașină de înșurubat cu oprire automată la atingerea cuplului de strîngere prescris evită orice neajuns de acest fel: se respectă cuplul de strîngere la fiecare șurub, dar în același timp se respectă și ordinea prestabilită în care se face strîngerea mai multor șuruburi, iar orice scăpare a unei poziții duce automat la oprirea ciclului.

Ar trebui mult mai multe exemple pentru a descrie toate posibilitățile pe care le oferă tehnologia cu roboți pentru asigurarea calității producției. În esență sînt două moduri în care robotul este pus să contribuie la respectarea condițiilor de calitate. În primul rînd, prin condiționarea începerii unei operații sau trecerii la operația următoare, de realizarea unor anumiți parametri tehnologici, ca **temperatura** piesei și a matriței de forjare la forjarea de precizie, **nivelul** metalului topit în creuzetul unei instalații de turnare sub presiune sau **azezarea** corectă a unei piese în dispozitivul de prindere pe mașina-uneltă. Așa de exemplu, într-un sistem concret de turnare sub presiune cu robot realizat de Institutul de cercetare

științifică și inginerie tehnologică pentru industria construcțiilor de mașini, pe parcursul procesului care durează ceva mai mult de 4 minute sînt controlați 17 astfel de parametri. În al doilea rînd, prin posibilitatea includerii în proces a unor dispozitive de control se verifică modul în care au fost efectuate operațiile anterioare. Se verifică, de exemplu, integritatea piesei care a fost scoasă din matrița de injecție, pentru a nu risca rebutarea pieselor următoare ca urmare a rămîinerii unui rest de material în matriță. Robotul aduce în acest scop piesa în fața unui dispozitiv de control cu fotodiode, sau cu senzori pneumatici. Se pot face în același fel verificări dimensionale sau de formă.

În multe cazuri efectele unor astfel de măsuri, care asigură un nivel înalt de fiabilitate a tehnologiei, pot fi cuantificate în bani economisiți. Ca de exemplu prin reducerea drastică a rebuturilor. Chiar dacă o astfel de evaluare nu este posibilă, trebuie să avem în vedere că orice spor de calitate se traduce într-un spor de competitivitate, calitatea produsului finit fiind în mare măsură dependentă de calitatea fiecărei piese și a fiecărei operații de producție. Robotul industrial este un controlor de calitate atent și sigur.

În încheierea acestei analize a relației robot industrial — calitate, merită poate să ne oprim asupra unui alt aspect al noțiunii de calitate a muncii, asupra calității felului de a munci. Robotul industrial se prezintă ca un instrument caracteristic al procesului exploziv care se regăsește în toate direcțiile progresului tehnologic contemporan: transformarea muncii simple în muncă complexă; trecerea de la munca preponderent fizică de manipulare a unor piese și de manevrare a unor mașini, la munca de concepție tehnică, de creație a sistemelor cu roboți, de promovare și optimizare a programelor. Înlăturînd ideea naivă a robotului humanoid, care devine „concurrentul” omului, relația robot — calitatea muncii identifică în robotul industrial o generație nouă de unelte; după uneltele simple ale omului primitiv, după a doua generație de unelte, cele acționate cu energie din afară, la a treia generație — la uneltele cu „inteligență” proprie.

I. CRIȘAN

de automatizare va satisface necesarul intern — pentru investiții, producție, exploatare și export, ponderea importului de completare fiind în continuă scădere, de la 13,5% în 1978 la 3,1% în 1985.

În conformitate cu tendințele existente pe plan mondial, se urmărește electronizarea accentuată a mijloacelor de automatizare. În cadrul producției prevăzute, ponderea produselor noi și modernizate va fi de circa 2/3. Printre grupele de produse noi din viitorul cincinal menționăm: sistemul de reglare numeric cu afișare pe tub catodic color pentru utilizări generale industriale, acționările reglabile de mare putere în metalurgie și energetică, comenzile numerice tip CNC, sistemele integrate de conducere cu calculatoare de proces, elemente și sisteme de reglare specializate pentru aplicații specifice (de exemplu nucleare) și altele.

Dezvoltarea sortimentală, ca și a volumului de producție se prevede a se realiza prin introducerea de tehnologii noi de mare productivitate și randament, care să asigure și un nivel corespunzător de calitate a producției. Se va extinde construcția metalică utilizînd profile tipizate din tablă (profile înguste și profile late). Se vor introduce sisteme mecanizate și auto-

matizate de implementare a componentelor electronice de plăci. În scopul valorificării superioare a materiilor prime și a metalului cît și a produselor trebuie să se aibă în vedere:

— miniaturizarea produselor prin creșterea gradului de complexitate a funcțiilor ce se realizează pe module funcționale, utilizînd tehnologia digitală și componente profesionale (microprocesoare, memorii, NOS);

— trecerea la comutația electronică în telecomunicații;

— utilizarea sistemelor de conducere automată a proceselor LSI prin unități de calcul de proces specializate (minicalculatoare) funcționînd în sisteme ierarhizate, utilizarea roboților industriali comandați prin calculatoare etc.;

— continuarea acțiunii de tipizare cu efecte deosebite în valorificarea superioară a materiilor prime, care să asigure un grad de modularitate ridicat, fiabilitate mai crescută, flexibilitate mai mare de funcționare prin programe care pot fi ușor schimbate;

— sporirea exportului de echipamente și sisteme de automatizare în cadrul livrărilor de instalații tehnologice complexe;

— ridicarea în continuare a calității siguranței în funcționare a echipamentelor și sistemelor de automatizare.

ÎMBUNĂȚIREA UTILIZĂRII FONDURILOR FIXE ÎN AGRICULTURA DE STAT

ÎN INTREAGA PERIOADĂ a construcției socialiste, dar mai ales în ultimii 15 ani, în sectorul de stat al agriculturii au avut loc mutații cantitative și calitative deosebite, concretizate în rezultate superioare de producție și de eficiență a activității economice. Astfel, în perioada 1960—1977, producția globală totală a crescut de 4,4 ori, iar cea agricolă de 3,6 ori, ceea ce subliniază dimensiunile procesului de intensificare a activității economice din acest important sector al agriculturii noastre.

O agricultură dezvoltată presupune o pondere ridicată a producției zootehnice în totalul producției globale agricole; în sectorul I.A.S. această pondere a crescut rapid — de la 29% în 1960 la 54,4% în 1977 (față de o evoluție a ei de la 34,4% în 1960 la 43% în 1977 pe ansamblul agriculturii).

Cresterea cea mai accentuată a înregistrat-o producția agricolă realizată în unități de tip industrial, care în 1977 era de 12,3 ori mai mare ca în 1960, ponderea sa sporind în aceeași perioadă de la 9,4% la 26,0%. De fapt, acesta este efectul direct al tendinței dominante a etapei actuale, constând în trecerea de la agricultura de tip gospodăresc la cea de tip industrial, mai ales în ce privește producția zootehnică și cea legumicolă.

Un alt aspect pozitiv ce trebuie subliniat este creșterea continuă a producției nete — care era cu 259% mai mare în 1977 decât în 1960. Dar, întrucât în același timp au sporit și cheltuielile materiale, ponderea ei în producția globală agricolă s-a redus de la 44,8% la 36,7% — fenomen ale cărui implicații negative concentrează acum preocupările pentru sporirea eficienței în acest sector.

Succesele obținute sînt în cea mai mare parte rezultanta firească a alocării unor fonduri importante destinate dezvoltării, ce s-au concretizat în creșterea și modernizarea bazei materiale. Exigențele unei eficiențe economice reale impun însă ca ritmul de creștere a producției să-l devanseze pe cel de creștere a fondurilor fixe, raportul celor doi indici trebuind să fie întotdeauna supraunitar. Din acest punct de vedere, situația în sectorul I.A.S. (pentru perioada analizată) nu este satisfăcătoare, mai cu seamă în ce privește producția netă agricolă, raportul dintre creșterea acesteia și cea a fondurilor fixe fiind subunitar: creșterea atît a producției globale, cît și a celei nete este sub nivelul cerințelor sociale justificate, în raport cu efortul material făcut, cu dezvoltarea intensă a bazei tehnico-materiale a sectorului.

CARACTERISTIC etapei actuale de dezvoltare a economiei, a tuturor ramurilor sale este imperativul accentuării laturilor calitative, ce se reflectă și în evoluția necesarului de fonduri fixe pentru obținerea unui volum sporit de producție globală sau netă — ori, altfel spus, în producția netă și globală ce revine la 1000 lei fonduri fixe. Pe ansamblul întreprinderilor agricole de stat, necesarul de

fonduri fixe totale (considerate la valoarea rămasă sau la valoarea de inventar) pentru obținerea unei unități de producție globală totală a scăzut pînă la mijlocul deceniului trecut, semnificînd o activitate economică eficientă: după această dată a cunoscut o evoluție oscilatorie pînă în 1974, dar cu înclinație spre creștere, iar după 1975 a devenit relativ constant. Necesarul de fonduri fixe agricole pentru obținerea unei unități de producție globală agricolă a avut la început o tendință de scădere și apoi s-a menținut relativ constant pînă în 1968, după care a înregistrat o tendință crescătoare, cu unele oscilații în ultimii ani. O evoluție asemănătoare a marcat necesarul de fonduri fixe agricole pentru producerea unei unități de producție netă agricolă — cu precizarea că el a crescut în 1976 și 1977, față de 1974.

Producția netă agricolă (date D.C.S.) la 1000 lei fonduri fixe agricole (la valoarea rămasă), indicator sintetic calitativ, are o tendință de scădere, deci necorespunzătoare, reprezentînd în 1977 doar 70,5% din nivelul înregistrat în 1960. Cel mai bun rezultat a fost obținut la mijlocul anilor '60, cînd acest indicator a fost apropiat de nivelul realizat în industrie, după care a scăzut la jumătate în 1977.

În raport cu sectorul cooperatist al agriculturii, rezultatele întreprinderilor agricole de stat sînt însă mult superioare: de exemplu, în anul 1977 producția netă agricolă la 1000 lei fonduri fixe agricole (valoarea de inventar) a fost în I.A.S. de 3,5 ori mai mare față de cea din C.A.P. Iată un sector în care există mari rezerve de îmbunătățire a eficienței. Astăzi, factorul esențial al ridicării calitative a activității agricole constă în cît mai buna organizare a producției și a muncii în vederea folosirii raționale și eficiente a potențialului material existent. În perioada analizată, producția netă agricolă la 1000 lei cheltuieli materiale a oscilat mai puternic decît producția netă agricolă la 1000 lei fonduri fixe agricole (la valoarea rămasă). Aceasta atrage atenția că, alături de utilizarea potențialului de producție și strîns legat de aceasta, realizarea echilibrului optim între cheltuieli și rezultate este problema economică fundamentală a activității întreprinderilor agricole de stat pentru etapa actuală.

EFORTURILE pe care statul și societatea le fac pentru înzestrarea superioară a agriculturii trebuie să se regăsească în creșterea substanțială a productivității muncii agricole, pe baza căreia să aibă loc sporirea continuă a producției. Nivelul și ritmul creșterii productivității muncii caracterizează cel mai pregnant faptul dacă avem sau nu de-a face cu o agricultură modernă, de înalt randament.

În perioada 1960—1977, întreprinderile agricole de stat au obținut în acest domeniu unele rezultate bune. Ca valoare pe un lucrător, producția globală totală a crescut cu 272,0% (într-un ritm mediu anual de 7,5%), iar producția

globală agricolă cu 198,4% (ritm mediu anual de 6,2%). Raportată la un muncitor, producția globală totală a crescut cu 273,7% (ritm anual 7,5%), iar producția globală agricolă cu 199,7% (ritm anual 6,3%). Calculată pe baza producției nete, productivitatea pe lucrător a crescut cu 181,4% (ritm anual 5,1%) iar pe muncitor cu 192,6% (ritm anual 5,2%). Creșterea eficienței economice impune ca ritmul creșterii producției nete să-l devanseze pe cel al producției globale. Analizînd pe subperioade, distingem un ritm mai scăzut între anii 1960—1966 și mai ridicat în perioada de după 1966, ceea ce atestă caracterul obiectiv-științific al măsurilor de reorganizare a întreprinderilor agricole de stat, din anul 1967.

Cu excepția producției globale în perioada 1960—1970, în toate celelalte cazuri, producția globală și netă pe muncitor a cunoscut un ritm mai intens de creștere decît producția pe lucrător. Între altele, această situație a fost influențată și de evoluția numărului mediu scriptic al personalului și al muncitorilor: pînă în 1964 ele au avut o creștere asemănătoare, dar în următorii 3 ani s-a remarcat o tendință de creștere mai rapidă a numărului de lucrători (cauza principală constituind-o mărirea foarte intensă a efectivului de specialiști din acest sector). Ca urmare, în intervalul 1963—1966 ponderea muncitorilor în total personal a scăzut de la 90,2% la 88,4%. În urma măsurilor luate pe linia perfecționării organizării activității în I.A.S., după 1967 numărul mediu scriptic al muncitorilor a crescut mai repede decît cel al personalului muncitor. Trebuie subliniat că în sectorul agriculturii de stat a avut loc o permanentă creștere a productivității muncii, deoarece sporirea producției agricole a înregistrat un ritm mai rapid decît sporirea numărului de lucrători și de muncitori. Astfel, raportul dintre indicii de creștere ai producției globale totale și agricole pe un lucrător și pe un muncitor sînt supraunitari și continuu crescători.

Raportul dintre indicii de creștere a producției nete agricole și a numărului mediu scriptic (la total personal, ca și la muncitori) pînă în 1962 a fost subunitar și descrescător; după acest an a devenit supraunitar și cu tendință continuă de creștere pînă în 1972; apoi a scăzut, iar după 1975 a devenit oscilant, dar mult superior celui din perioada 1973—1974. Aceste oscilații au fost determinate de variațiile în creșterea producției nete; în 1973—1974 numărul mediu scriptic, atît la total personal muncitor cît și la muncitori, a înregistrat o tendință de scădere.

CREȘTEREA eficienței economice a utilizării fondurilor fixe, privită prin prisma productivității muncii, presupune ca sporirea producției pe lucrător și pe muncitor să devanseze creșterea fondurilor fixe pe lucrător și pe muncitor. Cu cît raportul de devan-

conf. dr. Al. CIORA

(Continuare în pag. 17)

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență

Gospodărirea judicioasă a mijloacelor materiale și bănești — sursă de creștere a eficienței economice

ÎN ANSAMBLUL eforturilor de edificare în țara noastră a unei economii puternice, moderne, de accelerare a ritmului de dezvoltare în vederea înlăturării Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, un loc de prim ordin îl ocupă gospodărirea rațională a tuturor mijloacelor materiale și bănești ale societății, creșterea răspunderii întreprinderilor, centralelor și ministerelor pentru buna administrare a resurselor încredințate.

Înfăptuirea sarcinilor stabilite prin plan atît în acest an, cît și în perioada următorului cincinal implică o grijă deosebită și o înțelegere clară a rolului și importanței pe care o are gospodărirea cu simț de răspundere a resurselor naturale, raționalizarea consumurilor și utilizarea cu maximum de eficiență a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei. „Trebuie să înțelegem, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C. C. al P.C.R. din 25—26 februarie a.c., că în condițiile României, dispunînd de puține resurse de materii prime și energie, avem obligația să ratem totul pentru folosirea rațională, pentru economisirea lor la maximum. Trebuie să asigurăm valorificarea superioară a materiilor prime și a energiei, să obținem pe fiecare tonă de materii prime a valoare maximă în producție prelucrată, îndeosebi pentru export”.

În abordarea problemelor referitoare la gospodărirea judicioasă a resurselor trebuie avut în vedere în primul rînd faptul că odată cu creșterea volumului producției, sporește și consumul de resurse materiale, resurse a căror asigurare ridică probleme din ce în ce mai complexe, îndeosebi în cazul materiilor prime provenite din import. În aceste condiții, necesitatea folosirii judicioase a mijloacelor materiale și bănești reprezintă o problemă de prim ordin la nivelul fiecărei întreprinderi ca și la scara economiei naționale, problemă ce reclamă o preocupare constantă, în conformitate cu noile exigențe din economia noastră care obligă la acțiuni stăruitoare de înlăturare și prevenire a oricăror forme de risipă, de pierdere, precum și identificarea posibilității de economisire a tuturor mijloacelor.

Datele pe ansamblul economiei privesc rezultatele economico-financiare obținute în anul 1979, precum și concluziile unor acțiuni de analiză și control, scot în evidență că tot mai numeroase sînt întreprinderile în care cadrele de conducere, colectivele de oameni ai muncii manifestă preocupări sporite pentru folosirea cu grijă și simț de răspundere a părții din averea națională ce le-a fost încredințată spre administrare. Aceasta a făcut posibil ca în anul 1979, prin concentrarea eforturilor colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi și centrale să crească productivitatea muncii cu 6,4% față de anul precedent, iar nivelul cheltuielilor de producție la 1000 lei să fie mai mic cu 8,2 lei. Este important de subliniat și obținerea în această perioadă a unui spor de producție netă industrială față de 1978 de 21 miliarde lei.

Totodată, sînt încă importante posibilități pentru gospodărirea mai eficientă a mijloacelor materiale și bănești, pentru încadrarea în normele de consum planificate, folosirea integrală a capacităților de producție, realizarea parametrilor tehnico-economici la noile obiective, creșterea rentabilității.

Încadrarea consumurilor în limitele sarcinilor de plan

GOSPODĂRIREA judicioasă a mijloacelor materiale și financiare este indisolubil legată de preocupările pentru reducerea costurilor de producție și, în primul rînd, pentru raționalizarea consumurilor. La Consfătuirea de lucru amintită s-a subliniat necesitatea de a se depune eforturi conjugate în toate domeniile pentru realizarea producției în conformitate cu planul și odată cu aceasta necesitatea de a se urmări cît este posibil producția și, pe această bază, cum asigurăm creșterea venitului național, în scopul satisfacerii necesităților de consum și pentru dezvoltarea generală a întregii societăți. În acest context, este de relevat faptul că, în primii patru ani ai cincinalului actual, costurile de producție pe ansamblul economiei s-au redus an de an, înregistrîndu-se economii de

circa 81,5 miliarde lei. În industria republicană, de exemplu, în perioada menționată, cheltuielile totale la 1000 lei producție marfă s-au redus față de 1975 cu circa 45 lei (5,5%), din care 28 lei (4%) pe seama cheltuielilor materiale. În anul 1979 s-au înregistrat însă și unele depășiri ale costurilor de producție planificate, în principal la ministerele: Industriei Chimice; Agriculturii și Industriei Alimentare; Industriei Metalurgice.

Printre principalii factori care au influențat negativ costurile totale și, mai ales, cele materiale, menționăm depășirea normelor de consum, înregistrarea unui volum însemnat de rebuturi, neaplicarea în întregime a măsurilor din programele de reducere a costurilor de producție etc. Așa, bunăoară, în anul 1979 s-au înregistrat unele depășiri ale consumurilor normale de materii prime, materiale și combustibili determinate îndeosebi de consumurile suplimentare ale unor întreprinderi la oțel lingou și semifabricate, la cocs metalurgic și cocs în brichete etc. La consumul de metal în activitatea de construcții de mașini, de pildă, deși s-a obținut în 1979, pe sold, o economie de 46 mii tone, sînt întreprinderi care înregistrează însemnate depășiri de consumuri la unele produse cum sînt: osii montate pentru vagoane, tractoare, echipamente de bulldozer etc.

Cheltuielile materiale se mențin în unele întreprinderi la un nivel ridicat, nemanifestîndu-se o preocupare sistematică și metodică pentru reducerea normelor de consum (mai mult, se consideră „justificat” un anumit nivel al consumurilor materiale, atîta vreme cît este „fundamentat” pe norme de consum). Or, trebuie să fie clar că norma ca atare reprezintă o limită de consum, stabilită la un moment dat și în anumite condiții tehnologice; cu alte cuvinte, norma nu are semnificația de a institui un drept asupra unui consum material, în spatele căreia să se ascundă înetinea în adoptarea de soluții tehnologice noi — cu consumuri materiale reduse, ori risipa resurselor materiale. Iată de ce relația dintre sarcina de reducere a cheltuielilor materiale și nivelul normelor de consum trebuie privită într-o concepție dialectică, de influențare reciprocă a elementelor componente în procesul dinamismului economic și care implică un efort propriu din partea fiecărei întreprinderi în acțiunea de reducere a consumurilor materiale.

În anumite cazuri, nici măsurile stabilite de întreprinderi și centrale pentru reducerea consumurilor materiale nu sînt realizate integral ori la timp. Dintr-un control efectuat de organele Curții la unele centrale și întreprinderi din subordinea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini s-a desprins faptul că unele obiective privind reducerea consumurilor de metal nu s-au realizat la termenele prevăzute (de exemplu, în cazul întreprinderii „Tractorul”-Brașov, „1 Mai”-Ploiești ș.a.). Se dau derogări pentru folosirea unor materiale de dimensiuni superioare față de cele prevăzute în proiectele de execuție („Progresul”-Brăila, I.M.M.U.M.-Baia Mare), din care cauză greutatea unor semifabricate sau produse este superioară față de documentațiile tehnice. La întreprinderea de utilaje, piese de schimb și reparații Iași, prin stabilirea unor norme de consum mai mari decît consumul prevăzut în documentația tehnică a unor utilaje (fierăstrău panglică, instalație de uscat cherestea în vid, încărcătoare frontale) și prin depășirea consumului normat la produsul „corpuri de măcinare forjate”, s-au înregistrat consumuri peste norme de 967 tone metal, respectiv o depășire a costurilor de 2,5 mil. lei.

Reducerea consumurilor materiale constituie o sarcină pentru întregul colectiv de muncă din unitățile economice. În unele întreprinderi se așteaptă sprijin din afară în acțiunea de reducere a consumurilor materiale, în loc ca prin folosirea propriului aparat tehnico-îngineresc, prin mobilizarea forței creative a muncitorilor să se găsească soluții de îmbunătățire a tehnologiilor, de reducere a consumurilor materiale și energetice, de mai bună gospodărire a resurselor materiale și bănești. De altfel, sînt multe unități unde numai o mică parte din personalul tehnico-îngineresc are sarcini directe pe linia reducerii consumurilor materiale.

Problema recuperării resurselor materiale rezultate în urma desfășurării proceselor de producție nu este încă rezolvată pe

măsura posibilităților de care dispun întreprinderile și centralele și a sarcinilor care le stau în față. Astfel, folosirea șraifurilor, cupoanelor, capetelor și altor materiale rezultate din prelucrarea metalului pentru executarea unor piese de dimensiuni mai mici este slab organizată, cea mai mare parte din aceste materiale fiind date la retopit în turnătoriile proprii sau predate la întreprinderile de colectare a metalelor. La Centrala industriei articolelor casnice și la 7 întreprinderi din subordinea sa, așa cum a reieșit dintr-un control efectuat de Curte și Ministerul Finanțelor, a rezultat că, deși s-au întreprins unele acțiuni pentru recuperarea și utilizarea materialelor refolosibile, totuși nu s-a asigurat încă o valorificare corespunzătoare a acestora, cea mai mare parte din ele fiind livrate la unitățile de colectare a metalelor; în anul 1979, pe total centrală, s-au predat la aceste unități peste 10 mii tone capete și alte resturi de tablă din oțel inoxidabil, tablă decapată etc., ceea ce reprezintă 14,1% din consumul total de lămate finite pline din oțel, din care o parte se puteau utiliza pentru realizarea unor produse solicitate de populație și la care cererea nu este satisfăcută.

Cele de mai sus dovedesc că în fiecare unitate economică trebuie să se desfășoare o activitate organizatorică susținută, care să creeze cadrul unei mobilizări mai intense a rezervelor de reducere a consumurilor materiale și energetice, care să permită folosirea și refolosirea tuturor resurselor existente în economie.

O mai bună folosire a mașinilor și utilajelor

ÎN ULTIMUL TIMP au sporit preocupările pentru mai bună folosire în procesul de producție a mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotare. De asemenea, ca urmare a indicațiilor conducerii superioare de partid și de stat, s-a acționat mai ferm în toate unitățile pentru reintroducerea în circuitul productiv a utilajelor nefolosite și încărcarea mai bună a mașinilor și utilajelor.

Se constată însă că, o serie de mașini-unelte de bază, mașini, utilaje și instalații specifice unor ramuri industriale, utilaje din construcții și transporturi nu sînt încă folosite la întreaga capacitate de unele unități socialiste, deși au pondere în realizarea sarcinilor de plan, iar pentru procurarea lor din reproducția internă sau din import s-au cheltuit fonduri însemnate. În anul 1979, spre pildă, indicii mai scăzuți de utilizare a fondului de timp disponibil a mașinilor-unelte de bază pentru prelucrarea metalelor s-au înregistrat la unele unități din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerului Industriei Metalurgice etc.

Utilizarea sub prevederi a unor mașini, utilaje și instalații are influențe negative asupra îndeplinirii planului producției fizice la o serie de sortimente, îndeosebi în ramurile construcțiilor de mașini, chimiei, metalurgiei, materialelor de construcții etc., precum și asupra productivității muncii și a nivelului cheltuielilor de producție, diminuînd astfel eficiența economică a unităților în cauză.

Întreținerea corespunzătoare a mașinilor și instalațiilor este una dintre cele mai importante sarcini a cărei realizare depinde de activitatea unităților productive. Este clar că numai pe această cale se poate acționa pentru ca mașinile și instalațiile aflate la dispoziția unităților economice să fie utilizate la parametrii funcționali proiectați și fără întreruperi, pentru ca să se evite uzura prematură a unor piese componente din mașinile și utilajele aflate în exploatare, care ar atrage și cheltuieli suplimentare. În orice economie modernă, buna întreținere a mașinilor și instalațiilor constituie o premisă majoră pentru obținerea unor rezultate economico-financiare superioare.

Respectarea disciplinei financiare

APLICAREA noului mecanism economico-financiar, așezînd pe noi principii planificarea și desfășurarea întregii activități economice, a determinat creșterea răspunderii întreprinderilor, centralelor și ministerelor pentru gospodărirea mai judicioasă a mijloacelor materiale și bănești. În unele întreprinderi și centrale nu se acționează însă cu destulă răspundere pentru lichidarea fenomenelor de risipă, a unor practici de larghețe în cheltuirea mijloacelor, pentru introducerea unei ordini și discipline riguroase în administrarea patrimoniului, în apărarea integrității avutului obștesc. O asemenea situație capătă dimensiuni noi în condițiile actuale, deoarece pe lângă faptul că țara noastră dispune de puține surse de ma-

terie primă și energie, mai trebuie avute în vedere și dificultățile generate de criza mondială de materii prime și combustibil.

În această situație, o problemă veche dar cu rezonanțe noi în materie de disciplină financiară este problema prevenirii și lichidării imobilizărilor de fonduri, a inițierii unor acțiuni pentru combaterea cu fermitate și înalt simț de răspundere a cauzelor care duc la formarea de imobilizări de mijloace. Scoaterea din circuitul economic a unei părți din mijloacele materiale ale unei unități economice sub formă de stocuri de valori materiale excedentare, fără mișcare, ori depozitate și conservate în condiții necorespunzătoare, are multiple consecințe negative asupra desfășurării activității economico-financiare și rezultatelor obținute. În condițiile dezvoltării intense a economiei, imobilizarea resurselor materiale favorizează ivirea unor dezechilibre materiale temporare nejustificate (și care ar fi fost evitabile), unor tendințe de risipă, căci resursele „în plus” trebuie pînă la urmă lichidate. În unele întreprinderi, imobilizările, deși ca volum se mențin la un nivel ridicat, sînt interpretate în sens „pozitiv”, dat fiind că în raport cu producția, adică în mod relativ, se reduc. Un asemenea mod de apreciere a activității este, desigur, artificial și nu are nici un temei economic, întrucît imobilizările materiale (oriunde s-ar produce și din orice cauză) reduc capacitatea economiei de a satisface nevoile consumului productiv și social.

Pirghia creditului trebuie utilizată cu mai multă eficacitate în direcția lichidării imobilizărilor materiale. Băncile nu trebuie să dea dovadă de toleranță față de unitățile economice care au imobilizări, mai ales că uneori se tinde din partea întreprinderilor către rezolvarea pe cale financiară ori bancară a problemei imobilizărilor (prin găsirea de căi de acoperire „legală” a imobilizărilor). De asemenea, programele de măsuri stabilite de unitățile economice pentru lichidarea imobilizărilor trebuie respectate întocmai, orice abatere angajînd întreprinderile, în fapt economia, în eforturi suplimentare materiale și financiare.

Ținînd seama de importanța pe care o are respectarea normelor legale privind gospodărirea fondurilor în aprecierea rezultatelor economico-financiare obținute, credem că este potrivit să punem în discuție modul în care unele conducători de întreprinderi și centrale „reușesc” să asigure rezultate financiare bune, să raporteze îndeplinirea și depășirea unor indicatori de cea mai mare importanță pentru aprecierea eficienței economice, cum sînt beneficiul și rentabilitatea. Așa, de exemplu, Centrala de utilaje și piese de schimb din subordinea Ministerului Economiei Forestiere, a realizat și depășit beneficiile planificate, dar gradul de îndeplinire a planului nu oglindește efortul propriu al unităților. Parte din beneficii s-au realizat pe seama practicării unor prețuri de livrare nelegale, cu rentabilități exagerate, unele de peste 3,5 ori mai mari decît media pe ramură. Au fost livrate produse de serie la prețuri de unicat, la prețuri antecalculate fără aprobarea organelor competente sau la prețuri plafon în loc de prețuri de producție și livrare aprobate. La Uzina de construcții și reparații utilaje București, de pildă, la produsul mașina de șlefuit cu bandă lată s-a practicat un preț stabilit în condiții de unicat de 680 mii lei/buc., în loc de 390,4 mii lei, determinat în condiții de serie, încasîndu-se pentru cele 28. buc. livrate un beneficiu necuvenit de 8,1 mil. lei.

În cadrul preocupărilor pentru eficiența utilizare a mijloacelor materiale și bănești aflate în gestiunea unităților, un loc important îl au măsurile luate pe linia apărării integrității avutului obștesc. Trebuie arătat însă că există încă unități care nu au acționat cu toată fermitatea pentru eliminarea lipsurilor și neajunsurilor, cit și pentru tragerea la răspundere a celor vinovați de prejudicierea avutului obștesc, că nu întotdeauna s-au luat măsuri eficiente pentru respectarea strictă a dispozițiilor legale privind recepția, inventarierea, depozitarea, paza, evidența și gestionarea bunurilor, precum și pentru urmărirea și recuperarea la timp a pagubelor.

În marea întrecere ce se desfășoară în întreaga țară pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan pe acest an și a cincinalului în ansamblu, eforturile colectivelor de muncă din întreprinderi, centrale și ministere, trebuie îndreptate pentru realizarea ritmică a producției fizice și reducerea substanțială a cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, îndeosebi a celor materiale — obiectiv principal pentru sporirea producției nete, pentru întărirea disciplinei de plan și financiare — factori de bază ai autoconducerii și autogestunii muncitorilor, în vederea ridicării eficienței economice pe o treaptă superioară în toate domeniile de activitate economico-financiară.

Emil HATOS

Prim vicepreședinte

al Curții Superioare de Control Financiar

Manifestări economice de prestigiu în această primăvară la București

TIBCO la a VII-a ediție

APLICAREA consecventă a concepției profund științifice a Partidului Comunist Român, privind strînsa intercondiționare între progresul multilateral și în ritm susținut al economiei noastre naționale și participarea tot mai activă la circuitul economic mondial se reflectă direct în creșterea substanțială a volumului comerțului exterior al României, care în acest an este de 48 de ori mai mare decît în 1950. În prezent, țara noastră întreține relații economice cu 143 de state, face parte din 80 de organizații internaționale guvernamentale și participă la activitatea a peste 700 de organizații neguvernamentale.

În contextul acestei politici de extindere largă a legăturilor cu toate statele lumii, în dorința de a asigura noi și ample dimensiuni colaborării economice pe toate planurile, favorizată de transformările revoluționare din viața economică și socială a țării, în cei din urmă zece ani capitala României și-a asumat rolul de gazdă a unor manifestări economico-comerciale internaționale specializate, care și-au cucerit, într-un timp scurt, un real prestigiu. Atît târgurile de primăvară, cît și cele de toamnă din București au devenit, de la o ediție la alta, locuri de întîlnire a specialiștilor și oamenilor de afaceri din tot mai multe țări interesate în dezvoltarea comerțului cu România. Pe aceste coordonate se situează și actualele ediții ale Tîrgului internațional de primăvară — TIBCO, aflat la a VII-a ediție și Salonului internațional al chimiei — a IV-a ediție, specializate pe expunerea de produse din domeniul mașinilor, utilajelor și instalațiilor pentru sectoarele industriei ușoare și bunuri de larg consum și, respectiv, echipamente, mașini, utilaje, instalații, aparate pentru industria chimică și petrochimică, ca și produse din aceste domenii.

Oferind cadrul propice contactelor directe, cunoașterii nemijlocite a potențialelor economice, schimburilor de idei și experiență, tratativelor și negocierilor fructuoase, interesul pentru cele două manifestări a crescut de la an la an, fiind reflectat atît în creșterea numărului de participanți și a spațiului solicitat pentru expunere, cît și — ceea ce este mai important — în cifra de afaceri realizată. Astfel, dacă la prima ediție, din 1974, suprafața totală de expunere a fost de 18.500 mp, în acest an este dublă; dacă în 1974 au participat 16 țări, din care 10 cu pavilioane oficiale, la actuala ediție participă 27 de țări, din care 18 cu pavilioane oficiale; numărul firmelor expozante a crescut de 4 ori. Volumul contractărilor a fost, la ediția trecută de peste 21 de ori mai mare decît în 1974. Așadar, desfășurîndu-se sub aceste concludente auspicii, ediția

din acest an a Tîrgului internațional de primăvară — TIBCO și Salonului internațional al chimiei ne îndreptățește să credem că, urmînd buna tradiție cîștigată își va atinge cu succes scopul.

România, ca și la edițiile anterioare, este principala expozantă, prezentîndu-și programul de export pe o suprafață de expunere de 21.300 mp (17.800 mp în șase pavilioane și 3.500 mp pe platforme exterioare). Sub reprezentanța a 27 de întreprinderi de comerț exterior sînt oferite cele mai recente realizări — produse noi sau modernizate — din gama de fabricație a peste 300 de unități producătoare. Între acestea, este de subliniat prezența a peste 30 de mașini și utilaje noi realizate de întreprinderile românești de mașini textile, între care se disting mașina de uscat cu cilindri, cea de uscat cu termofixat, cea de încheiat fire de urzeală, mașina de tricatat fire circulare și altele. Un stand atractiv îl constituie cel al autoturismelor — cele de teren ARO 10, 243 D și 320 D, ca și noul tip Dacia-1302, modele cu performanțe îmbunătățite, grad ridicat de confort și caracteristică esențială — cu consum redus de carburant.

Un stand care evidențiază pregnant eforturile României pentru introducerea cuceririlor științifico-tehnice în toate domeniile de activitate este, desigur, cel al industriei electronice. Sînt expuse diverse echipamente pentru automatizare, componente electronice, mașini de calculat și de contabilizat, amplificatoare stereo și coloane sonore, casetofone și radiocasetofone, televizoare și radio-receptoare. Pentru prima dată vor fi prezentate și aparate telefonice automate cu claviatură, aparate pentru teleconferință, echipament telefonic terminal cu răspuns automat și cu înregistrare, diverse aparate de măsură și control. La rîndul său, industria electrotehnică este prezentă printre altele, cu o gamă largă de motoare electrice, precum și un număr mare de bunuri industriale de uz casnic, menite să ușureze munca în gospodărie: frigider, mașini de spălat rufe, aspiratoare etc. Specialiștilor din domeniul medical li se oferă o gamă variată de aparate și instrumente medicale și de laborator, apreciate pentru performanțele lor înalte, precizia și exactitatea în analize — de pildă, unitatea de supraveghere și stimulare cardiacă cu modul de înregistrare și aparatele de terapie prin electroșoc.

Din oferta românească de utilaj chimic și petrolier, ca noutate remarcăm reactorul cu agitator lustruit în interior, tuburi scolare, fascicul tubular cu țevi cu aripioare, presa de vulcanizat anvelope 77, virole de reactor cu pereți groși și multe altele. Unele din produsele de dimensiuni mari, o-

ferite la export, sînt prezentate sub formă de machete, după cum tot prin machete sînt prezentate și unele obiective industriale realizate în alte țări (rafinăria Banias din Siria, Zarka din Iordania ș.a.).

La această ediție a tîrgului, industria ușoară românească prezintă o largă paletă sortimentală de bunuri de consum: articole de îmbrăcăminte, încălțăminte, tricotaje, țesături diverse, marochinărie etc., produse care se remarcă prin varietate, originalitatea modelelor și calitatea execuției. Industria forestieră și a materialelor de construcții, alt expozant important, oferă numeroase garnituri de mobilă-stil, moderne sau cu elemente de artă populară, alte produse noi cu funcționalitate sporită, cu înalt grad de prelucrare a materialelor, produse din lemn și materiale de construcții. În sectorul industriei alimentare sînt prezentate mărci de prestigiu de vinuri, conserve variate, alte bunuri alimentare. Producția artizanală și a cooperăției meșteșugărești constituie, ca de obicei, puncte de atracție pentru vizitatori, prin originalitate și frumusețe.

În pavilioanele destinate Salonului internațional al chimiei, (prezentat pe larg în articolul alăturat — nota red.), oferta românească cuprinde produse de cosmetică, medicamente, detergenți, vopsele, lacuri, îngrășăminte chimice, rășini, catalizatori, anvelope și multe altele.

Concomitent cu activitatea comercială la Tîrgul internațional de primăvară și Salonul internațional al chimiei, organizații — Camera de Comerț și Industrie, prin întreprinderea de tîrguri și expoziții — au prevăzut desfășurarea a numeroase acțiuni menite să faciliteze contactele între partenerii de afaceri: reuniuni specializate, conferințe, simpoziioane, prezentări de diapozitive și filme, demonstrații practice. În incinta tîrgului funcționează și un centru permanent de informare și documentare pentru comerțul exterior — loc de întîlnire, discuții comerciale, tratative și semnarea de acorduri între partenerii comerciali.

În ceea ce privește participarea străină, printre țările cu pavilioane oficiale se numără, ca și în alți ani, Uniunea Sovietică, Austria, R.D. Germană, R.F. Germania, Bulgaria, Cehoslovacia, Italia, Iugoslavia, Polonia, S.U.A., Cuba ș.a., iar pentru prima dată, Senegalul. În afară de acestea, cu un stand propriu participă Organizația pentru Eliberarea Palestinei. În ansamblu, sînt prezente, în pavilioane și standuri individuale, circa 500 de firme străine, unele de prestigiu internațional, sau firme mari cu numeroase firme subexpozante: Friedrich Wilhelm — Austria, Montedison — Italia, Hoechst — R.F. Germania, Agcc — Franța ș.a. Mai amintim dintre firmele binecunoscute pe plan internațional participante la TIBCO: Honeywell — Austria, Rank-Xerox — Anglia, BASF — R.F. Germania, Michelin și L'air Liquide — Franța,

Ion CONSTANTINESCU
președintele Camerei de Comerț și Industrie
a Republicii Socialiste România

(Continuare în pag. 17)

SALONUL
INTERNATIONAL
AL CHIMIEI

7-15 mai 1980
București-România

România la cel de-al IV-lea „Salon Internațional al Chimiei“

PRINTRE manifestările expoziționale ale anului 1980, „Salonul internațional al chimiei“, aflat la cea de-a IV-a ediție, ocupă un loc deosebit. Salonul s-a impus în ultima vreme ca o manifestare de cert prestigiu internațional, fapt reflectat între altele și de numărul mereu crescând al firmelor internaționale de renume care țin să fie prezente în Capitala noastră.

Este știut faptul că România se numără astăzi printre primele zece țări din lume în ce privește volumul producției chimice globale deținând în ierarhia mondială locul 6 la prelucrarea gazelor naturale, locul 8 la sodă caustică, locul 10 la cauciuc sintetic și locul 13 la fire și fibre sintetice. Semnificativ este faptul că față de anul 1965, industria chimică s-a dezvoltat de peste 12,3 ori, producția în perioada anilor 1976—1980 urmînd să depășească pe cea a celor cinci cincinale anterioare, luate împreună. România realizează astăzi peste 1200 de sortimente de medicamente, peste 1000 de produse cosmetice și de parfumerie, coloranți, lacuri și vopsele, produse sodice de o calitate deosebită (situîndu-se printre principalii producători și exportatori din lume ai acestor produse), îngrășăminte chimice din cele mai eficiente, utilaje și aparatură originală destinată industriei chimice. Produsele noastre chimice și petrochimice satisfac o gamă largă de nevoi ale economiei naționale. Totodată, peste 700 de sortimente sînt livrate în peste 110 state ale lumii, ponderea lor în totalul exporturilor țării ridicîndu-se la peste 25%.

Actuala ediție a „Salonului internațional al chimiei“ aduce o serie de noutăți față de edițiile precedente, atît în ceea ce privește nomenclatorul produselor chimice prezente în standuri, cît și formele de prezentare, originale și deosebit de sugestive. Chimiei românești i-au fost repartizate de astă dată două pavilioane: „U“ pentru produse chimice și „P“ pentru mașini și utilaje folosite în chimie, precum și o platformă exterioară. Exponatele prezentate la cel de-al IV-lea „Salon internațional al chimiei“ evidențiază din plin aportul cercetării științifice, al ingineriei tehnologice și proiectării la dezvoltarea chimiei românești. În standuri sînt reprezentate prin machete și elemente componente instalații de înaltă tehnicitate, realizate în ultimul timp pe baza cercetărilor proprii, efectuate în special în cadrul Institutului central de chimie.

Ca și la celelalte ediții ale salonului firmele de comerț exterior CHIMIMPORTEXPOT și DANUBIANA expun o gamă extrem de largă de produse. Înființată în 1950, CHIMIMPORTEXPOT este prezentă și apreciată de 30 de ani pe piața mondială de produse chimice ca

principală întreprindere românească de comerț exterior de profil. În oferta sa de export figurează: produse anorganice, produse petrochimice, materiale plastice și produse prelucrate din mase plastice, medicamente, produse cosmetice și de parfumerie, coloranți, lacuri și vopsele, insecticide etc. Întreprinderea DANUBIANA este prezentă cu îngrășăminte chimice de toate tipurile, cauciuc sintetic, negru de fum, anvelope, articole tehnice din cauciuc ș.a.

Standurile românești cuprind o paletă variată de produse competitive pe plan mondial, realizate de unitățile centralelor aparținînd Ministerului Industriei Chimice. Astfel, Centrala industrială de produse anorganice Rîmniceu-Vîlcea etalează: sodă calcinată (ușoară și grea), sodă caustică solidă (amoniacală și electrolitică), sulfat de amoniu, bicromat de sodiu ș.a., bine apreciate de partenerii de peste hotare.

Produsele Centralei industriale de rafinării și petrochimie Ploiești sînt, datorită calității lor, mult solicitate la export. În expoziție se remarcă îndeosebi produsele de bază necesare altor sectoare industriale, ca: fenol, acetona, polietilenă, negru de fum, cauciuc sintetic CAROM (R) și altele. În acest stand remarcăm cauciucul poliizoprenic, cu calități superioare celui natural, produs pe baza cercetărilor efectuate la Institutul central de chimie; termopolimerii, polipropilena; și produsele de rafinării ca: toluenul, xilenii (ortoxilen, paraxilen), care stau la baza obținerii unor importante produse chimice.

Bogat reprezentat este sectorul Centralei de prelucrare a cauciucului și maselor plastice. Atrag atenția anvelopele radiale în construcție textil/textil și textil/metal destinate autocamioanelor, anvelopele în construcție radială textil/metal și metal/metal pentru echiparea autocamioanelor, troleibuzelor și autobuzelor, anvelopele pentru tractoare și mașini agricole. Anvelopele radiale cu carcasa de cord textil și breker metalic pentru autoturisme, au o durabilitate sporită cu circa 30% față de anvelopele radiale obișnuite. În unitățile acestei centrale se produc circa 50 mii de repere de articole tehnice din cauciuc, fiind prezente în standurile salonului cele mai importante: benz transportoare, furtunuri de înaltă și joasă presiune, furtunuri sertizate, garnituri profilate și presate. Printre exponate se află de asemenea produs din poliesteri armați cu fibră de sticlă articole de sport și turism, jucării.

După cum este cunoscut, Români realizează astăzi sute de sortimente de medicamente care satisfac necesarul intern și asigură exportul în mai mult de 60 de țări ale lumii. Printre numeroasele exponate prezente în standuri figurează în prim plan medicamentele

originale românești bine apreciate în țară și peste hotare: „Gerovital H3“ (R), „Boicil forte“ (R), „Ulcossilvanil“ (R), „Covalitin“ (R), „Trofopar“ (R), alături de alte produse cu înaltă eficiență terapeutică, printre care: Carbocromendrajeuri, Norbetalon-fiole, Oxazepan, Xantinolnicotinat, Alil estrenol-comprimate, Paduden-drajeuri etc. De menționat că potrivit documentelor celui de-al XII-lea Congres al P.C.R., producția de medicamente va crește în 1985 de 2—2,2 ori față de 1980, prin asimilarea unor produse cu efect terapeutic ridicat și spectru larg de acțiune, creîndu-se totodată însemnate disponibilități pentru export.

Standul cu produse cosmetice și de parfumerie se remarcă prin produse noi, ingenios etalate — parfumuri, ape de toaletă, creme, emulsii, deodorante, componente ale cosmeticii decorative, spumăni pentru baie, șampoane etc. — realizate în întreprinderile „Miraj“-București, „Farmec“-Cluj-Napoca, „Nivea“-Brașov. Sînt prezente, de asemenea, produse cunoscute, unele distinse cu medalii de aur la fîrguri și expoziții internaționale.

Dintre detergenții prezentați în cadrul salonului menționăm: „Timostat“ pentru covoare, „Timegan“ și „Timodet“ — detergenți lichizi, „Dero Iris“, „Dero Clar“, „Dero Diamant“, detergenți granulați, gama de detergenți biodegradabili „Demar Crin“, „Demar Zefir“, „Demar Diafan“, „Bactodet“ — detergent pentru industria laptelui. Orientările actuale în producția de detergenți care va crește în perioada 1981—1985 de 1,8—2 ori — merg în direcția realizării de noi detergenți biodegradabili destinați spălării la temperaturi joase. În ce privește coloranții, a căror producție urmînd ca să acopere în cincinalul viitor 90% din necesarul intern, se remarcă sortimentele noi, în culori vii, cu calități tinctoriale sporite.

Bogat reprezentate sînt produsele marilor combinate ale Centralei industriale de îngrășăminte chimice Craiova, cu înaltă eficiență în sporirea recoltelor la hectar: îngrășăminte complexe NPK, îngrășăminte extraradiculare, îngrășăminte complexe lichide, uree — precum și acid nicotinic zootehnic și farmaceutic, catalizatori și altele, care satisfac necesarul intern și se exportă în peste 80 de țări ale lumii.

Graficele prezente în expoziție ilustrează creșterea producției de materiale plastice și rășini sintetice, care atinge 1500—1700 mii tone în 1980 și a producției de cauciuc sintetic, cu un nivel de 400—460 mii tone în acest an — precum și perspectivele de viitor: sporirea producției de mase plastice în cincinalul următor de 1,5—1,7 ori și a celei de cauciuc sintetic de 1,4—1,6 ori, cu extinderea sortimentelor de polistiren, polipropilenă, polietilenă, cauciuc poliizoprenic, cauciuc butadienstirenic, latexuri, obținerea de noi sortimente de cauciuc butilic și nitrilic.

În spațiul rezervat Centralei industriale de fire și fibre chimice Săvinești sînt prezentate produsele tradiționale românești „Terom“ (R), (poliesterice), „Melana“ (R), (acrilonitrilice), „Relon“ (R), (poliamidice), „Dunatex PP“ (R) (polipropilenice), „Dunacor“, (viscozice), ca și produsele realizate mai recent: fire poliamidice tip covor anti-stătizate permanente, granule cu ingre-

diență, fire rețon rotosetate, cauciuc poliuretanic etc.

Centrala de desfacere a produselor petroliere P.E.C.O. etalează benzine, motoare, uleiuri — printre care se remarcă uleiuri de motoare cu performanțe deosebite, parafine, vaseline, coes de petrol etc.

În pavilionul „P” și pe o platformă extensibilă sunt prezente exponatele Centralei industriale de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică București, aparținând Ministerului Industriei Chimice. Specialiștii pot face cunoștință, aici cu utilaje și aparatură din oțeluri inoxidabile din aliaje de metale superioare, din oțeluri emailate, din materiale plastice, din poliesteri armați cu fibre de sticlă, din materiale carbograftice. Un interes deosebit prezintă de asemenea, protecțiile cu folii de elastomeri, pompele rezistente la coroziune, armăturile industriale din oțeluri emailate, din oțeluri inoxidabile, din materiale termoplastice, chiturile antiacide, aparatele de măsură, control și automatizare, multe dintre acestea fiind brevetate în țară și străinătate.

În acest pavilion și pe platforma extensibilă sunt expuse, de asemenea, rezervoare și conducte din polistiren armat cu fibră de sticlă, armături din grafal, reactoare și fittinguri emailate, coturi de întoarcere pentru cuptoarele cu rază scurtă și cu pereți groși din oțeluri carbon slab și medii aliate sau inoxidabile, capace placate cu inox, ventilatoare cu palete reglabile, conducte din ROMPAS, pompe din inox de diferite debite, pentru funcționare în medii corozive, toate aflându-se pe listele de export ale industriei chimice. O mențiune aparte se cuvine a fi acordată instalației „Reg-Oil” folosită la regenerarea uleiurilor minerale uzate — utilaj medaliat cu aur la saloanele internaționale de invenții de la Bruxelles și Nancy și brevetat ca invenție în peste 20 de țări.

Pavilionul „P” ilustrează posibilitățile României de a construi și livra „la cheie” rafinării de țife de mari capacități, diferite instalații și fabrici chimice complete. Mărturie în acest sens sunt machetele, graficele și fotografiile unor importante obiective construite sau în curs de execuție în diferite țări din Europa, Asia și Africa.

Participarea la Salon a unui număr important de firme străine va crea condiții cu actuala ediție să marcheze un salt calitativ și în domeniul schimburilor comerciale și al acțiunilor de cooperare, ce se va materializa într-un număr sporit de contacte reciproc avantajoase.

Adrian STOICA
adjunct al ministrului industriei chimice

TIBCO la a VII-a ediție

(Urmare din pag. 15)

Faber-Castell — Austria, Metaxa — Grecia.

Din oferta participanților străini reținem: mașini, echipamente și instalații pentru industria chimică, aparate de măsură și control pentru automatizări industriale, componente electrice și electronice, produse chimice

organice și anorganice, benzi magnetice, casete muzicale, echipamente pentru depozitarea și transportul gazelor lichefiate la joasă temperatură, anvelope, cauciucuri antidăunatori și multe altele.

Pornind de la aceste coordonate, se prevede ca Targul internațional de primăvară și Salonul internațional de chimie să fie vizitate de numeroși

specialiști și oameni de afaceri, de un public dornic să cunoască direct o bună parte din realizările remarcabile ale țărilor și firmelor participante. Se prevede, de asemenea, un record al contractelor ce se vor semna — ilustrare vie a contribuției acestor manifestări economice internaționale organizate la București, la creșterea schimbului de valori materiale, la cunoașterea reciprocă pe multiple planuri, în vederea consolidării prieteniei și păcii în lume, în deplin consens și în interesul tuturor.

Eficiența utilizării fondurilor fixe agricole

(Urmare din pag. 12)

sare este supraunitar și continuu crescător, cu atât eficiența economică sporște mai intens.

Caracteristic situației din întreprinderile agricole de stat este faptul că producția globală totală, ca și producția globală agricolă pe o persoană și pe muncitor a crescut până în deceniul trecut mai repede decât înzestrarea tehnică a muncii, — după care a apărut o tendință de scădere a raportului celor doi indici, deoarece creșterea înzestrării tehnice a devansat creșterea productivității muncii (calculată pe baza producției globale totale și agricole). Înzestrarea tehnică a muncii în întreprinderile agricole de stat a luat în ultimii ani o amploare deosebită, care nu s-a reflectat în întregime într-un spor adecvat al productivității muncii. Este imperios necesar ca, pe baza acumulărilor de până acum, să se găsească noi căi și metode pentru realizarea unui adevărat salt în creșterea producției și a productivității în acest sector agricol. Atenția trebuie concentrată asupra organizării superioare a producției și a muncii, care, împreună cu introducerea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii agricole, să conducă la realizarea unor randamente la hectar și pe cap de animal tot mai mari, cu cheltuieli tot mai mici pe unitatea de produs. Actua-

lul potențial material și uman al I.A.S. poate și trebuie să asigure producții sporite, corespunzătoare eforturilor uriașe făcute pentru dotarea tehnică de vîrf a acestui sector.

Productivitatea muncii exprimată în unități naturale are o importanță aparte, deoarece dinamica consumului de muncă și capătă o exprimare mult mai exactă și mai adecvată decît în cazul exprimării valorice. Acest indicator conduce la concluzii mai aprofundate, permițînd totodată și comparabilitatea cu alte țări la produse agricole de același fel.

În perioada 1963—1977, consumul de muncă vie pe unitatea de produs și de suprafață s-a redus continuu, scăzînd concomitent și ponderea consumului de muncă manuală în totalul consumului de muncă. Astfel, în 1977 consumul de muncă total (față de 1963 = 100) a reprezentat: la grâu 27,8% pe ha și 15,7% pe tonă; la total porumb boabe 19,8% și 17,3%; la porumb boabe irigat 35,2% și 28,5%; la floarea soarelui 20,7% și 18,3%; la cartofi 27,7% și 22,2%; la hl. de lapte de vacă 64,8%; la 1 000 de ouă 9,5%; la tona de carne (spor în greutate) taurine 45%; la carne de porc în sistem gospodăresc 42,3% și în complexe industriale 79,8%. Consumul de muncă exprimat în om-ore pe unitatea de produs ajunsese la grâu, în 1977 la 5,7 ore pe tonă, față de 36,3 ore în 1963; la porumb boabe 17,1 ore, față de 98,9;

la porumb irigat 25,9 ore, față de 91,0 ore; la floarea soarelui 22,9 ore, față de 124,8; la cartofi 27,7 ore, față de 63,9 ore; la lapte de vacă 7,9 ore/hl, față de 12,2 ore și la ouă 4,1 ore/1 000 buc., față de 43,0 ore; la carne de taurine în complexe 190,3 ore pe tona de spor, față de 422,7 ore; la carne de porc în sistem gospodăresc 20,3 ore față de 48,0 ore în 1970, iar în complexe 31,3 ore, față de 39,2 ore. Rezultatele sînt remarcabile, însă ele puteau fi și mai bune dacă ponderea consumului de muncă manuală ar fi fost redusă și mai mult, corespunzător creșterii continue a gradului de mecanizare. Actuala etapă de dezvoltare a agriculturii a antrenat mecanizarea integrală a majorității lucrărilor de bază, dar au rămas nemecanizate sau foarte puțin mecanizate o serie de alte lucrări, care cer un mare volum de muncă manuală (în domeniul recoltatului, sortării, conservării etc.).

Măsurile și sarcinile trasate de Congresul al XII-lea al P.C.R. cu privire la perfecționarea organizării complexelor agroindustriale, dotarea agriculturii cu mașini care să asigure mecanizarea integrală a lucrărilor de recoltat (în special la porumb), mecanizarea pe scară largă a lucrărilor din zootehnie, îmbunătățirea structurii parcului de mașini agricole au menirea să creeze condiții superioare pentru sporirea producțiilor, productivității și eficienței economice în agricultura țării, inclusiv în agricultura de stat, care rămîne în continuare un sector exemplar al agriculturii noastre socialiste

OPINII: Noua calitate în domeniul organizării

Posibilități de sporire a eficienței în activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică

ÎN ZILELE NOASTRE, cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică au un rol crescând în programul economico-social al societății românești. În acest context, după cum aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul prezentat la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R.: „Disponem de o bază materială corespunzătoare, de o rețea de unități și oameni de știință de valoare deosebită, avem deci toate condițiile ca marile probleme ce se pun în fața științei să fie rezolvate cu succes“. Dacă ținem seama și de numărul mare de cadre ocupate în acest sector — 200 mii la sfârșitul anului în curs și aproximativ 245 mii în anul 1985 — ne putem da seama că obținerea unor asemenea rezultate și creșterea eficienței activității de cercetare științifică depind în mare măsură de aplicarea unor astfel de structuri și metode de organizare și conducere a unităților la toate nivelele, care să valorifice la maximum aceste condiții.

În acest sens recapitulăm câteva coordonate ale actualelor evoluții în știință și tehnologie, care, după părerea noastră, sînt definitorii în stabilirea formelor și metodelor potrivite pentru organizarea și conducerea acestui sector.

1. Pornind de la așa-numita **explozie informațională**, care se referă la creșterea exponențială a cantității de informație științifică, asistăm la îngustarea tot mai accentuată a domeniului de specializare a personalului de concepție, acesta fiind pus în dificultate chiar și în stăpînirea unor domenii restrînse.

2. Totodată, după cum se menționează în Programul-direktiv de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic, crește nevoia de **cercetări pluridisciplinare**, ceea ce — în contextul celor de mai sus — implică o activitate colectivă, de grup.

3. În sfârșit, nevoia de a câștiga timp, de a materializa cât mai repede ideea în producție impune o **mai puternică integrare a activităților de cercetare științifică**, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic **cu activitatea economică curentă, cu producția**.

Pe marginea acestei problematici-cadru dorim să exprimăm câteva considerații, care ar putea servi în elaborarea unor reglementări privind îmbunătățirea organizării și conducerii activităților din acest sector.

Suplețea necesară a mecanismului de funcționare

DUPĂ CUM SE CUNOAȘTE, baza legală actuală a organizării și conducerii activității de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică o constituie Legea nr. 5/1978, Decretul Consiliului de Stat nr. 273/1973, Statutul personalului de cercetare științifică ș.a.

Decretul nr. 273, de exemplu, conține unele particularități, adaptări la specificul cercetării științifice și dezvoltării tehnologice. Organigramele anexate la decret sînt mai elastice decît cele din industrie, permițînd organizarea atît de secții sau ateliere (laboratoare) cu profil strict de cercetare sau de inginerie tehnologică, cît și de unități structurale mixte de cercetare științifică și inginerie tehnologică. Totodată, unitățile structurale din activitatea de bază sînt mai mari decît cele din industrie, fapt care, pe de o parte, duce la scurtarea canalelor informaționale-decizionale, iar pe de altă parte permite cuprinderea unui număr mai mare de specialiști, deci o independență

profesională ridicată, precum și organizări și reorganizări de colective pe baza deciziilor luate de organul de conducere colectivă al institutului, pentru adaptarea rapidă a structurii la noile cerințe din etapa respectivă. Totuși, în ce privește **mecanismul intern de funcționare** al institutelor, considerăm că s-ar putea aduce unele îmbunătățiri, care ar face și mai suple și eficiente structura organizatorică și relațiile din cadrul acesteia.

Un prim aspect care ar putea influența pozitiv eficiența activității, în special de conducere, este **concordanța dintre mărirea unor institute și structura organizatorică aplicată**. Transformarea unui institut mic în institut mare, implicînd crearea unor compartimente funcționale, a trei noi funcții de conducere, nu este totuși lipsită de avantaje, deoarece în final duce la desconggestionarea personalului de concepție de o serie de sarcini de rutină și de întocmirea unor lucrări care nu necesită calificare științifică, asigurîndu-i condiții pentru a afecta întregul fond de timp activităților creative.

Un alt aspect este cel legat de **specializarea personalului și eficiența activității acestuia**. Există un număr crescînd de cercetători și ingineri specializați pe anumite probleme delimitate. În acest context, se poate ca un institut — chiar mare fiind — să dispună doar de un singur specialist competent în elaborarea unui proiect pe o anumită temă sau în rezolvarea unei probleme (de exemplu: fonte pentru segmenti destinați motoarelor mari, automatizarea cuptoarelor de încălzire ș.a.). La un moment dat, această persoană poate să se pensioneze sau să-și schimbe locul de muncă, apărînd astfel greutatea pentru unitatea respectivă în rezolvarea problemelor de profil. Astfel de situații ar putea fi evitate prin stabilirea structurii nu numai pe nivele de încadrare, după cum se obișnuiește, ci pe **domenii de specialitate**. O asemenea structură fiind stabilită chiar la nivelul economiei naționale, s-ar putea lua măsura ca specialiștii într-o problemă foarte strict conturată să fie, la nevoie, detașați temporar la institutele care au de rezolvat teme ce implică și aspecte de acest domeniu. Considerăm că soluția detașării individuale a unor specialiști sau a unor grupe de cercetători ori tehnologi poate fi un factor al scurtării ciclului cercetare-producție și o garanție a sporirii eficienței acestei activități.

După cum se precizează în Programul-direktiv: „**Pornind de la complexitatea deosebită a problemelor pe care le ridică dezvoltarea științei și tehnicii în etapa actuală și în perspectivă, de la interconexiunile profunde dintre diferitele domenii ale cunoașterii, va trebui să se pună un accent deosebit pe promovarea largă a cercetărilor pluridisciplinare**“. Această idee, care exprimă de fapt cuvîntul vremii în cercetare, ridică și o serie de probleme specifice de organizare și conducere. Dacă detașarea specialiștilor ar rezolva în mare problema organizării echipelor pluridisciplinare, conducerea acestora prezintă și ea unele aspecte specifice, cum ar fi: tendința de hegemonie a unor specialiști, lipsa limbajului comun între reprezentanții diferitelor specialități. Pentru rezolvarea acestor aspecte apare necesitatea **formării unor conducători specializați în dirijarea activităților pluridisciplinare** (pe lîngă conducătorii institutelor de cercetare

dr. Traian PINTEA
Andrei BOER
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 26)

„Problema recuperării și refolosirii materialelor este una din problemele de importanță deosebită pentru dezvoltarea noastră viitoare, pentru asigurarea necesarului de materii prime“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Exigențe ale adaptării la noile restricții

UN TIP DE SISTEM INDUSTRIAL URMĂRIND MAXIMIZAREA VALORIFICĂRII MATERIIILOR PRIME

NUMEROASE OPINII apreciază că ne aflăm în fața unei noi (cea de a 4-a ?) revoluții științifice-tehnice cu ample implicații în domeniul producției și al comerțului internațional și care are drept motivație valorificarea superioară a resurselor de materii prime și de energie cunoscute, introducerea unor noi surse energetice în procesele tehnologice, restructurarea radicală a industriilor în perspectivă și adaptări și ajustări majore în prezent. Probleme de vitală stringență pentru existența omenilor cum sint hrana, energia, apa, oxigenul, mările și oceanele, resursele naturale minerale, știința și tehnica, mediul ambiant etc., sint studiate din ce în ce mai mult la nivel planetar datorită accentuării interdependențelor dintre state și sint evaluate din perspectiva economică, politică, ecologică. Acest lucru este tot mai necesar datorită faptului că a devenit evident că cele mai multe din crizele economice, energetice, financiare, monetare, ecologice etc. pe care le cunoaște economia mondială azi se datoresc, în mare măsură, neglijării de către tipul de industrializare constituit în cadrul modului de producție capitalist a exigențelor păstrării echilibrelor naturale precum și subestimării dimensiunilor social-politice și culturale ale proceselor economice. Disciplinele științifice oricât de evaluate, sofisticate și matematizate au devenit arăta M. Malița nu ne învață decât modul cum să măsurăm temperaturi, lungimi, intervale de timp, greutatea, cum să stabilim indicatori statistici cantitativi și calitativi. Dar nu și cum să măsurăm și mai ales să evaluăm conexiunea, centralitatea, interacțiunea fenomenelor și proceselor tehnologice, economico-sociale, politice, cum să clasificăm obiectivele după mai multe criterii, cum să estimăm stările de echilibru în natură și pericolele perturbărilor catastrofale, cum să apreciem efectele negative ale unor procese și fenomene economice la nivel național și mondial. Complexitatea, diversitatea și marea intercondiționare a problematicii economico-sociale și politice cu care sîntem confrunțați în prezent și care se accentuează în perspectivă exercită o presiune puternică asupra gândirii științifice contemporane în sensul orientării ei spre interdisciplinaritate, spre studierea fenomenelor și conexiunii lor în scopul identificării legităților ce acționează și corelează procesele biofizice și socio-economice, al anticipării modificărilor ce se pot produce în sistemele industriale, social-politice, ecologice etc. și al creării reflexului de adaptare la nou, la exigențele și restricțiile viitorului.

Soluții adecvate noilor probleme

ASA CUM SUBLINIA și economistul american W.W. Rostow (într-un articol publicat în revista Agenda) este necesară o **abordare funcțională** a problemelor comune ale omenirii întrucît complexitățile și interdependențele crescînde ale vieții contemporane creează în permanență probleme noi, iar soluționarea lor depinde de recunoașterea intereselor comune, de dorința de a aplană conflictele generate de interesele divergente. Numai astfel se poate încerca să se răspundă la cele 2 întrebări capitale ale zilelor noastre : 1) Ce trebuie să se petreacă în economia mondială în următorii 25 de ani pentru ca progresul economic și social să fie continuat în țările

industriale și în țările în curs de dezvoltare ? și 2) Care poate fi contribuția fiecărei țări la atingerea acestui obiectiv ?

Dacă în istoria sa multimilenară specia umană și-a dovedit aptitudinea de a se adapta la o mare diversitate de modificări ale ambianței fizico-climatice și biofizice a planetei, dacă a parcurs, cu sacrificii dar și cu succese, importante etape ale revoluției tehnico-științifice am putea spera că la nivelul de dezvoltare a cunoașterii și instrumentarului științific și tehnic actual și la gradul de conștientizare a responsabilității umane față de destinul planetei, omenirea își va dovedi capacitatea de a face față situațiilor noi, oricît ar fi ele de dificile, restrictive și complexe. Practica dezvoltării economice demonstrează că problemele actuale contradictorii și de strînsă conexiune nu pot fi rezolvate prin simpla aplicare a unor soluții elaborate în alte condiții de timp și spațiu. Schimbîndu-se natura și amploarea problemelor este necesar să se schimbe însuși modul de a le rezolva.

Aceasta este cu atît mai necesar cu cît ansamblul de fenomene generat de criza de resurse de materii prime și energetice prin implicațiile profunde asupra vieții de zi cu zi a oamenilor și asupra destinului statelor a scos în evidență faptul că în zilele noastre **omenirea se află în fața unor adevărate crize a valorilor și a unei crize a diviziunii internaționale a muncii.**

Criza valorilor este consecința faptului că omul, în etapele succesive ale cuceririlor tehnico-științifice, a orientat producția de bunuri materiale spre scopul realizării profitului, ceea ce a dus la tendințe nefirești și neraționale ale producției de bunuri materiale : în țările industrializate s-a stimulat adesea artificial creșterea consumului, ajungîndu-se la risipă, la irosirea de materii și energie. Perfecționările tehnologice au urmărit continuu creșterea productivității muncii, iar nu economisirea materiilor prime și a energiei — care — pînă la urmă s-a văzut că nu sint inepuizabile.

Tipul de dezvoltare industrială constituit pe baza sistemului capitalist nu mai întrunește criteriile raționalității nici în țările de origine (criza de materii prime și energie, poluarea, criza urbanistică etc, etc) și cu atît mai mult nu mai poate fi luat drept model de alte țări.

Adaptarea : obiectiv, caracteristici

PROBLEMA ADAPTĂRII* la restricțiile prezentului și mai ales ale viitorului — fie că sint ele energetice, de resurse naturale, financiare, ecologice, politice etc., impune :

1) Pe de o parte, **adaptarea la fenomene cunoscute** care au avut loc și au produs dereglări (învățarea din experiențe eșuate, din dereglări, șocuri etc.).

*) Adaptarea în viziune cibernetică reprezintă o caracteristică importantă a sistemelor, ea este o reacție la apariția unui cerc vicios ; cu alte cuvinte, formarea unui comportament pe care sistemul nu îl poseda anterior. În acest sens a te adapta înseamnă să devii independent de anumite acțiuni, influențe ale mediului. disfuncționale față de sistem ; acest lucru se realizează prin reacții interne în virtutea cărora sistemul își sporește autonomia.

2) Pe de altă parte adaptarea implică anticiparea — capacitatea de a prevedea alternativele viitorului și de a formula răspunsuri la situații de natură diversă — economică, tehnologică, socială, politică.

3) Aceasta cere nu numai aptitudinea de a imagina ce va fi nou, ci și utilizarea previziunilor, prognozelor, scenariilor.

4) O importantă caracteristică este și mobilitatea — posibilitatea de a folosi în mod alternativ ori concomitent diferite soluții.

5) Adaptarea face necesară depășirea decalajului existent azi între marea complexitate a realităților economico-sociale și posibilitățile limitate ale oamenilor de a le percepe și mai ales de a le stăpâni; sporirea capacității de a identifica marea complexitate a realității și de a decide corect.

6) În același timp adaptarea face necesară și eliminarea falsi dileme dintre natură și dezvoltare. Roata istoriei nu poate fi întoarsă înapoi. Iar dezvoltarea — după cum indică germele viitorului — este posibilă și prin alte tipuri și soluții de industrializare decât cele apărute în epoca formării societății capitaliste.

Conceperea unor tipuri diferite de sisteme industriale, a unor modalități de dezvoltare economică care să elimine defecțiunile modului actual care nu mai corespunde nici realităților și nici năzuințelor și nevoilor reale ale multitudinii de state aflate în stadii diverse de dezvoltare economică și dispunând de o gamă largă și diversificată dimensional de resurse naturale și umane constituie o preocupare tot mai intensă pentru gândirea economico-socială mondială și îndeosebi pentru cea din țările în curs de dezvoltare. Cu deplin temei sublinia Ignacy Sachs*) că „toate marile dezbateri economice care au fost fondate pe dihotomia agricultură-industrie, urbanizare contra dezvoltare rurală, import contra substituție de import, sint false dezbateri. Ceea ce trebuie este de a găsi proporția bună, pentru o perioadă de timp dată, între cei doi poli ai dihotomiei”. Același autor apreciază că orice filozofie a ecodenzvoltării (așa numește el un nou tip de dezvoltare care ar corespunde noilor restricții și condiții istorice) consistă în a spune că trebuie plecat de la o analiză profundă a unui mediu fizic și cultural, pentru a derula soluții specifice problemelor locale, mai degrabă decât de a pleca de la tehnici existente și de a modifica, cu mari cheltuieli, adesea, mediul pentru a-l face apt să recepționeze aceste tehnici.

Ideea legăturilor care se creează între un sistem industrial și mediul natural în cadrul căruia este el amplasat, pe de o parte, și între sistemul industrial și mediul social-cultural, pe de altă parte, este necesar să fie reținută întrucât foarte multe dificultăți apar atunci când nu se ține seama de aceste elemente: cheltuieli mari pentru adaptarea investiției la mediul geografic, influențe nocive apoi asupra acestuia, influențe ce se traduc în final prin pierderi de potențialități economice, atât în sistemul industrial respectiv cât și în cel agricol limitrof etc. Trebuie subliniat faptul că metoda universal admisă, care constă în a explica funcționarea unui sistem complex prin proprietățile părților sale componente începe să fie contrazisă de cunoștințele actuale, în special de cele din domeniul mecanicii cuantice. Se relevă astfel că în realitate nu există „părți” care să aibă o autonomie proprie: există o permanentă interacțiune între ele așa cum este cea dintre observator și obiectul observației. Aceasta accentuează ideea necesității eforturilor de a înțelege lumea cu toate interacțiunile și complementaritățile ei, de a desluși realitatea fundamentală care se ascunde în spatele aparențelor. Și în conceperea sistemelor industriale, a proceselor de producție este necesar să se țină seama de aceste cuceriri ale cunoașterii umane pentru a putea răspunde multitudinii de restricții ale actualității.

Integrarea armonioasă și eficientă în eco-sistem

UN alt tip de sistem industrial, de platformă industrială concepută pe baza procesului circular activ*) al cărui criteriu esențial îl constituie economia de materiale și de energie, valorificarea — pe cât posibil — integrală a tuturor valențelor materiilor prime și energiilor, a fost supus discuției publice în cadrul Revistei economice.

Înainte de a trece la expunerea caracteristicilor acestui sistem este necesar să subliniem că el prezintă o ipoteză de concepere și organizare a proceselor industriale bazată pe prin-

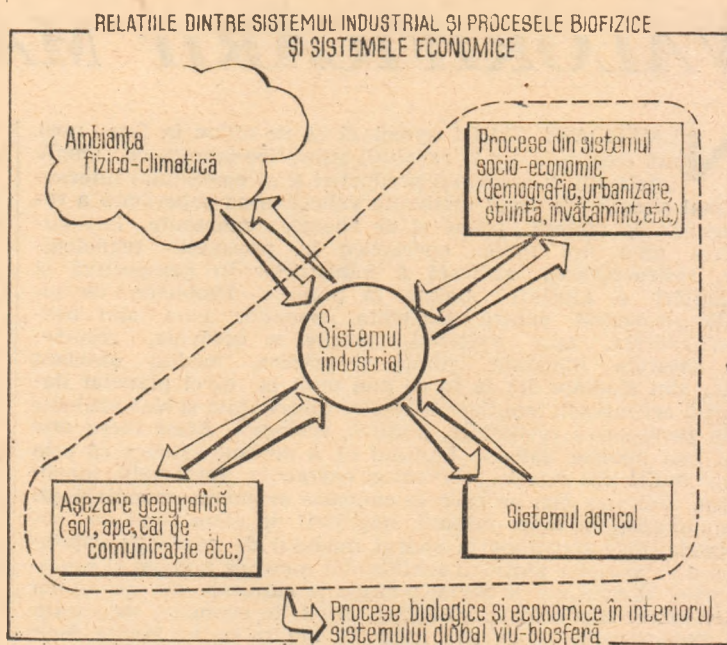
**) Ignacy Sachs, profetul „ecodenzvoltării” în Le Monde 10.II.1980.

***) Concepția platformelor industriale integrate bazate pe procesul circular activ a fost expusă în articole și dezbateri publicate în numerele din 1973 și nr. 1, 20, 21, 22, 52 din 1979 ale „Revistei economice”.

cipiul complementarității. Procesul circular activ, circularitatea implică o manieră de punere în practică a complementarității. Scopul urmărit este acela de a realiza o raționalizare a relațiilor dintre sfera producției primare și sfera prelucrătoare, de a adapta mai bine și de a valorifica superior baza de materii prime la cerințele industriei și la exigențele unei vieți raționale, la restricțiile mediului înconjurător. Principiul complementarității oferă o viziune coerentă asupra unui nou tip de concepere a fluxurilor tehnologice — care să evite efectele negative ale strictei specializării — și să permită folosirea integrală a componentelor materiei și energiei (ținând seama de cunoscuta legitate că în natură nimic nu se pierde, nimic nu se câștigă, totul se transformă).

Pentru început să încercăm să prezentăm succint relațiile de complementaritate care se creează între orice sistem industrial și procesele biofizice și socio-economice. Aceasta întrucât orice sistem industrial trebuie să se integreze cât mai armonios și eficient în ecosistem și în sistemul socio-economic. Restricțiile energetice și criza de materii prime fac tot mai stringentă această cerință.

Am încercat în schița alăturată să prezentăm modul cum influențează sistemul industrial și cum la rândul său este — în

proporții diferite — determinat sau condiționat de: a) ambianța fizică climatică a zonei în care este amplasat; b) așezarea geografică (natura solului, apele, căile de comunicație); c) de procesele ce au loc în sistemul socio-economic în care acționează (demografie, urbanizare etc. etc.); d) sistemul agricol din zona limitrofă.

a) Influențele ambianței fizico-climatice asupra sistemului industrial au fost mai puțin luate în considerare în calculele economice, cel mai adesea numai ocazional la capitoul catastrofe naturale. Subestimarea acestor influențe poate determina soluții constructive inadecvate climatului, care, deși pot reduce cheltuielile inițiale de investiții, măresc pe o durată de 50—100 de ani cheltuielile energetice ale unității respective. Construcțiile și utilajele au nevoie de modalități adecvate pentru protejarea de intemperii. Pe de altă parte reziduurile chimice, calorice, emise în sol, ape, atmosferă, prin acumulare, modifică compoziția aerului și apei de ploaie și exercită influențe nocive directe asupra mașinilor și utilajelor (sporește coroziunea) precum și la distanță asupra zonelor urbane și agricole din vecinătate.

b) Importanța studiului așezării geografice pentru sistemul industrial — mai ales fiind vorba de noi amplasări crește din ce în ce mai mult datorită crizei energetice și de materii prime. Cheltuielile de transport devin tot mai mari și este necesar să fie luate în considerare posibilitățile de amplasare a sistemului industrial cât mai aproape de baza de materii prime (în special fiind vorba de materii prime cu volum și cantități mari). Apele și mijloacele de comunicație au un rol foarte important pentru reducerea sau creșterea cheltuielilor de producție ale sistemului industrial. Influențele sint reciproce. Ele pot fi favorabile sau pot fi nocive, păgubitoare atât pentru

sistemul industrial respectiv cît și pentru mediul geografic și natural în general.

c) Procesele din sistemul socio-economic (demografie, urbanizare, știință, învățămînt, cultură, etc.) nu sînt nici ele luate întotdeauna în calculele economice deși au influențe uneori foarte mari asupra eficienței economice a activității sistemului industrial. Bunăoară existența forței de muncă în apropiere, a tradiției și experienței profesionale, artizanale chiar, în domeniul respectiv, favorizează activitatea industrială în timp ce aducerea acesteia din alte zone încarcă cheltuielile directe și indirecte, prin absentism, reducerea potențialului productiv prin oboseală, neadaptări etc. Existența sau inexistența unor instituții științifice, de învățămînt, culturale, în apropiere sînt factori ale căror efecte nu pot fi totdeauna cuantificate, dar care au o pondere importantă în succesul sau dificultățile sistemului industrial. Tendințele de creștere ale populației, de orientare profesională a tineretului, starea de sănătate a acesteia, sînt elemente ce se reflectă mai devreme sau mai tîrziu în cheltuielile sociale și care influențează nivelul productivității în industrie.

d) Sistemul agricol din zona apropiată este determinat și poate exercita influențe importante asupra sistemului industrial. Sistemul industrial poate realiza o reală simbioză cu cel agricol atunci cînd este profilat pe prelucrarea unor materii prime agricole. Astfel fabrici de amidon, produse făinoase, conserve, alcool pot influența profilarea zonelor agricole pe produsele necesare lor evitînd cheltuielile de transport, de perisabilitate, etc. etc. și pot oferi reziduuri drept furaje pentru animale sau drept îngrășăminte. Chiar și sistemele industriale ce nu prelucerează materii prime agricole sînt direct interesate de bunul mers al activității sistemului agricol prin faptul că acesta asigură, sau nu, aprovizionarea alimentară a forței sale de muncă. Adesea sistemul agricol este expus influențelor nocive provenite din vecinătatea cu sisteme industriale, care emit agenți poluanți în atmosferă și ape. În final efectele negative ale acestora sînt resimțite de sistemul industrial însuși prin reducerea cantității și calității producției agricole, ceea ce influențează cu efecte ce se constată — în timp — dar sînt evidente, asupra stării de sănătate a forței de muncă.

Este de aceea necesar să fim pe deplin conștienți de marea întrepătrundere care există între sistemele industriale și procesele biologice și economice ce au loc în interiorul sistemului global viu — biosfera.

În special în calculele de fundamentare a noilor investiții este necesar să se țină seama de aceste intercondiționări și să se pondereze deciziile și în funcție de factori de influență asupra potențialului economic, factori ce nu pot fi exprimați întotdeauna în mod cifric, dar care se răsfrîng asupra cifrelor finale ce exprimă eficiența economico-socială a investiției.

Un răspuns la restricții : multiplele funcții ale sistemului

REFLECTÎND asupra veritabilului scop al producției (obținerea unor produse cu calități apte să aducă servicii înalte) tipul de sistem industrial actual — bazat exclusiv pe specializare prezintă pierderi de randament considerabile. Productivitatea înaltă a aparatului productiv este în mare parte anulată datorită faptului că se obține cu consumuri de materii prime și energetice mari și deci duce la irrosire de prețioase materii și energii, cu cheltuieli mari de transport, manipulare, depozitare a materiilor secundare și reziduurilor, cu polvarea mediului etc. De asemenea, sporul de productivitate din aparatul productiv este, în bună parte pierdut, prin slaba productivitate obținută în trecerea de la producție la folosință. Pentru succesul bătăliei contra risipei resurselor naturale (energie nerecuperabile, metale, alimente etc.) al luptei contra risipei timpului pe care oamenii îl pierd în producția și consumul de obiecte care nu aduc nimic sau aproape nimic față de ceea ce le procură mediul natural (fiind chiar nocive uneori) este necesară o amplă sensibilizare a opiniei publice, în scopul formării unei mai juste percepții asupra căilor prin care consumul (productiv și neproductiv) influențează calitatea vieții și efectele pozitive importante pe care le are reducerea concertată a consumului. Accentul trebuie pus asupra activităților cu adevărat utile pentru om și societate, și în același timp utile pentru menținerea echilibrului naturii. Este important ca fiecare om să înțeleagă valoarea oricărui produs al naturii și al muncii, și să știe să se orienteze în mod pozitiv

****) Procesul circular activ — „Abordarea sistemică a utilizării integrale a resurselor și energiei în proiectarea sistemelor industriale” în „Revista economică” nr. 15/1980.

atunci cînd le utilizează în producție și atunci cînd optează pentru anumite consumuri preferîndu-le pe cele ce îi aduc maximum de efecte utile și antrenează minimum de consumuri energetice. Cu atît mai mare importanță are înțelegerea profundă a imperioasei necesități de a economisi energia și materiile prime naturale pentru economiști și tehnicieni, pentru cadrele din proiectare care trasează în planuri și proiecte industria viitorului mai mult sau mai puțin apropiat. Conceptele și criteriile cu care ne-am deprins în ultima jumătate de secol nu ne mai ajută să rezolvăm problematica nouă, ele intră în contradicție cu restricțiile energetice, de resurse naturale și financiar-valutare.

Proiectarea sistemelor industriale, a platformelor industriale pe baza conceptului de proces circular activ urmărește o nouă funcționalitate a obiectivului care se deosebește atît de cea a platformelor industriale strict specializate cît și de a marilor platforme care concentrează cîteva industrii diferite, fără legătură tehnologică între ele.

Conceperea unor sisteme de fabricație cu performanțe ridicate orientate spre utilizarea integrală a resurselor existente sau spre utilizarea de noi resurse permite ca procesul de producție să asigure pe lîngă ieșirile „produs sau servicii” ieșiri care nu au același specific și valoare ca produsul de bază. Dezvoltarea sistemului de producție în așa fel încît să permită prelucrarea tuturor componentelor materiei prime și energiei și chiar refolosirea lor ridică probleme noi de concepție pentru specialişti în inginerie tehnologică și proiectare a sistemelor industriale.

„Față de preocuparea pentru alegerea sau proiectarea tehnologiilor clasice, în care nivelul înalt al unor performanțe funcționale ale produselor era considerat suficient pentru justificarea unor consumuri specifice ridicate de resurse, **preocuparea pentru cercetarea, dezvoltarea și implementarea tehnologiilor circular-active, capabile să realizeze produse performante în condițiile utilizării maximele a resurselor**, reprezintă o etapă superioară de mare complexitate și care reclamă noi abordări”, sublinia cu deplin temei directorul I.P.I.U. dr. ing. George Cojocaru. ****)

În conceperea sistemelor industriale bazate pe principiile procesului circular activ se pornește de la întrebarea : care este cea mai potrivită structură a producției ? — și se optează pentru structura multifuncțională aptă să corespundă unei multitudini de criterii și să îndeplinească diferite funcții obiectiv.

Se impune o descriere în interacțiune a **obiectivelor, mijloacelor și resurselor** într-o nouă perspectivă — aceea de a obține maximum de efecte economice — produse și servicii de la resursele anagajate, realizate cu cheltuieli totale minime respectiv cheltuieli de investiții și de exploatare minime. În acest scop proiectarea platformelor industriale se face în funcție de amplasarea resurselor naturale și energetice angajate urmărind ca fluxurile tehnologice să fie astfel concepute încît să asigure transformarea în produse utile și în servicii a tuturor componentelor materiilor prime și energiilor.

Numeroase și însemnate efecte economice

ÎN CE PRIVESTE avantajele comparative față de alte tipuri de sisteme industriale :

A) — se realizează un **complex productiv cu fluxuri tehnologice raționale și economicoase** subordonate criteriilor de realizare a :

- 1) — maximei economii de resurse naturale și energetice ;
- 2) — reducerea cheltuielilor de manevrare, transport, depozitare a produselor secundare ;
- 3) — evitarea pierderilor de materie și energie, evitarea poluării și a scoaterii din producția agricolă a terenurilor ;
- 4) — evitarea cheltuielilor de inactivare a reziduurilor nocive ;

B) — Se realizează **complexe industriale cu finalități multiple** apte să asigure reciclarea și recircularea materiei și energiei ;

C) — Se realizează o **orientare a progresului tehnic spre obiective actuale stringente** cum sînt tehnologiile ce economisesc resursele energetice, tehnologii de utilizare a energiei secundare și terciare, de utilizare a energiilor neclasice, tehnologii de reciclare și recirculare a materiilor folosite, tehnologii de valorificare a reziduurilor nocive.

Această sumară enumerare a unora din avantajele pe care le prezintă conceperea sistemelor industriale pe baza procesului circular activ nu poate oferi, desigur, decît o imagine schematică asupra consecințelor pe care această manieră de proiectare a platformelor industriale o poate avea asupra armonizării și eficientizării relațiilor dintre sistemul industrial și ambianța fizico-climatică, asezarea geografică, procesele din sistemul socio-economic și sistemul agricol.

dr. Maria D. POPESCU

ANALIZA presei economice transilvănene (în speță din perioada 1875-1886) relevă preocuparea economiștilor transilvăneni, al publiciștilor de peste Carpați, nu numai față de problemele economiei transilvănene ci și față de acelea ale țării, de care Transilvania era în acel timp vremelnic despărțită, aceasta reflectând faptul că ei erau conștienți de strânsa unitate de interese care în mod obiectiv exista pe același spațiu etnic. Astfel, în mai multe articole s-au analizat consecințele păgubitoare pentru România pe care le aducea convenția vamală încheiată de țară cu Austro-Ungaria; se remarca practic aceeași forță de convingere și relatare veridică a faptelor ca și în presa din Regatul român aparținând cercurilor lezate de convenție. Mai mulți publiciști apreciau însăși atitudinea României în războiul vamal cu Austro-Ungaria din perioada 1886-1891 prelungit de fapt și după această dată. În acest sens, se remarca adeseori, faptul că România, țară agricolă, a observat din timp că este tributară Austriei și altor state dezvoltate industrial; de aceea a simțit nevoia unor vămi de protecție a industriei proprii, adoptându-se legiuiri care au scutit de impozite întreprinderile noi înființate, dându-se teren pentru construcții, reducându-se vămile pentru utilajele importate ș.a. „De atunci au trecut abia 20 de ani și, în acest scurt răstimp, înfloresc în țară... o mulțime de fabrici care nicio dată n-ar fi putut să se înființeze dacă statul nu le-ar fi cîștigat piața cerută pentru prefacerea articolelor în bani...”). se relevă într-o publicație transilvăneană a timpului.

În același cadru de idei se remarcă editarea revistei „Economul” în perioada

Contribuții ale economiștilor transilvăneni la relevarea unității de interese ale poporului român (I)

1873-1880 la Blaj, o publicație economică transilvăneană în care s-a vădit o colaborare intensă cu economiștii de peste Carpați. Apariția la Sibiu, în 1899, a „Revistei Economice”, cea mai de seamă publicație cu caracter economic din Transilvania pînă la realizarea statului național român, a marcat o adevărată piatră de hotar în reflectarea unității de concepție și de acțiune în domeniul economic a românilor de pe ambele versante ale Carpaților. Redactorii „Revistei Economice” (Cornel Diaconovici, Ioan I. Lapedatu, Constantin Popp și Vasile Vlaicu) ca și alți colaboratori ai ei, pornind de la realitățile timpului care evidențiau tot mai mult un proces de intercondiționare din ce în ce mai intimă a economiei Regatului român și a Transilvaniei, au realizat un vast program de informare a publicului transilvănean cu privire la dinamica economiei românești în perioada 1899-1918. Informația a fost multiplă și corectă, desfășurată pe un

larg evantai. Ea s-a bazat fie pe analize proprii ale economiștilor transilvăneni, fie pe reproduceri din publicațiile din țară între care „Economia Națională”, „Economia rurală”, „Creditul”, „Curierul financiar”, „Amicul agricultorului”, anuare statistice, rapoarte economice și buletine periodice ale ministerelor, Băncii Naționale a României etc.

Anual sau periodic s-au publicat informări și dări de seamă despre situația economică a României, despre conjunctura economiei sale etc. Motivind cauzele care l-au determinat să facă o expunere asupra situației economice a României, un redactor al „Revistei Economice” amintite scria că a făcut aceasta pornind de la interesul general pe care-l poartă transilvănenii dezvoltării Regatului român, cit și datorită „strînselor legături ce le avem” între noi.²⁾ Menționăm, de asemenea, publicarea de către aceeași „Revistă Economică” a articolului: „Anul economic 1909 în România”, reprodus după „Curierul financiar”, ce apărea în Capitulă, în care, între altele, se sublinia și jubileul împlinirii unei jumătăți de veac „de cînd cele două țări surori, România și Moldova, care fuseseră despărțite cinci veacuri, s-au unit pentru totdeauna și au format o singură țară, pe care războiul neagrării din 1877 a transformat-o în Regatul Român”.³⁾ Prin simpla enumerare a unor date istorice și analiză a datelor cu privire la situația economică a României, redactorii „Revistei Economice” contribuiau la întărirea conștiinței unității naționale, la sublinierea intereselor comune a românilor, expresie a unității economice a pămîntului intracarpatic.

Preocupările specifice ale burgheziei

FIȘE

CONSTANTIN SIRBU

RESURSE, CHELTUIELI MATERIALE, VENIT NAȚIONAL

● RESURSE, CHELTUIELI MATERIALE, VENIT NAȚIONAL este titlul volumului recent apărut la Editura Politică sub semnătura lui Constantin Sirbu. Consacrată unei probleme vitale a dezvoltării economiei naționale — eficiența și căile sporirii acesteia — lucrarea analizează, în condiționarea lor dialectică componentele „resurse” și „cheltuieli materiale” precum și modul în care se reflectă raportul dintre ele în venitul național, indicatorul sintetic al dezvoltării. La baza teoriei și practicii economice, subliniază autorul volumului, trebuie așezată o nouă optică asupra resurselor materiale. Caracterul lor limitat, amplasarea inegală pe suprafața globului, costurile tot mai ridicate ale produ-

selor menționate pe piața mondială impun o reconsiderare rapidă și realistă a instrumentarului economic utilizat — teorii concepte, indicatori. Așa cum se subliniază în volum acest complex de factori aduce în prim plan importanța deosebită a eficienței cu care sint cheltuite resursele materiale, deopotrivă cu evidențierea căilor de reducere a acestor cheltuieli. În partea finală a lucrării, autorul analizează raporturile dintre cheltuielile materiale și venitul național, tendințele manifestate în diferite perioade ale dezvoltării economiei socialiste; este evidențiată totodată însemnătatea reducerii susținute a ponderii cheltuielilor materiale în structura produsului social ca o premisă sine qua non a sporirii valorii nou create, a progresului economico-social.

Forța de muncă — o resursă limitată

● Cit de autentică este problema penuriei de forță de muncă în economia R.D. Germane? — se intrabă Hans Joachim Braune într-un articol publicat în numărul 7/1980 al revistei DEUTSCHE LEHRERZEITUNG. Analizele de tip statistic pun în evidență o serie de tendințe: pe de o parte o creștere a populației o-

cupate — de la 46,9% în anul 1965 la 51% în anul 1978 —, creșterile cele mai însemnate fiind înregistrate în domeniile învățămîntului; culturii, sănătății; pe de altă parte, în ce privește perspectiva, previziunile demografice anticipă, pentru cincinalul 1981 — 1985, o anumită creștere a volumului persoanelor apte de muncă — de circa 300 000, creștere inferioară cincinalului actual cu 200 000 de persoane — pentru ca, la sfîrșitul deceniului, această creștere să fie nesemnificativă. Elementele menționate, opinează H.J.B., susțin ideea potrivit căreia acoperirea necesarului de forță de muncă pe ansamblul economiei nu se va mai putea realiza prin creșterea gradului de ocupare a populației active. Se impun evidențiate noi căi, valorificate noi rezerve. Principala direcție de acțiune, apreciază autorul, o constituie creșterea productivității muncii și o organizare superioară a activităților creîndu-se astfel posibilitatea redistribuirii forței de muncă între diverse sectoare ale economiei naționale.

Criză și reușită economică

● În numărul din 3 aprilie al revistei L'EXPANSION Claude Barjonet publică principalele

concluzii ale unei anchete care a cuprins o serie de întreprinderi a căror activitate, deși se desfășoară în domenii aflate actualmente în criză, cum ar fi construcțiile navale, se vădește rentabilă. Titlul articolului: „Dans des secteurs en crise des entreprises embauchent et se développent. Comment font elles? (În unele sectoare aflate în criză, anumite întreprinderi își sporesc personalul și se dezvoltă. Cum realizează ele acest lucru?) Experiența unor din întreprinderile investigate, afirmă C.B., evidențiază că un prim element ce se cere luat în considerare este capacitatea de a depista domeniile de activitate neexplorate, cu tendințe de dezvoltare. (Un exemplu în acest sens îl constituie acele întreprinderi de construcții navale care, anticipînd criza din acest sector, s-au orientat spre construcția de remorhere și de vase de pescuit mici, eficiente în pescuitul de coastă).

Alți conducători de întreprinderi optează pentru orientarea și diversificarea producției prin incorporarea de inovații. Legea nescrisă a acestor oameni de afaceri, apreciază B.C., este că și

bancare transilvănene, relațiile economice multilaterale pe care le întrețineau oamenii de afaceri de pe ambele versante ale Carpaților s-au reflectat în atenția deosebită acordată mișcării bancare din România. Cititorii „Revistei Economice” din perioada 1899-1918 au fost astfel informați în mod curent despre situația Băncii Naționale a României (despre bilanțurile ei anuale, semestriale sau trimestriale, despre rapoartele consiliilor de administrație, schimbări de directori, stocurile de aur ale băncii etc., etc.), despre rețeaua generală de bănci a României, despre istoricul băncilor ca și despre bursa de efecte și bursa de scont din București; despre situația creditului agricol, volumul capitalurilor băncilor mari din România ș.a. Informației cu privire la situația rețelei bancare i s-au adăugat analize și informații cu privire la finanțele României și circulația monetară. Sint publicate în „Revista Economică” din perioada amintită largi extrase din buletinele lunare ale Ministerului Finanțelor al României, despre situația exercițiilor financiare anuale, semestriale, despre reforme ale cheltuielilor bugetare, cu privire la starea tezaurului public în anumite momente, reforme de impozite sau schimbări de monede.

Dezvoltarea economiei capitaliste în ambele părți ale teritoriului românesc, adâncirea legăturilor economice dintre Regatul român și Transilvania și deci accentuarea interdependenței dintre ele s-au reflectat în literatura economică transilvăneană, în atenția deosebită ce a fost acordată situației agriculturii și chestiunii agrare de pe versantul sudic și estic al Carpaților. Este cunoscut că peste Carpați se aprovizionau transilv-

nenii cu produse suplimentare agricole necesare consumului zilnic și tot de acolo se alimentau numeroase industrii alimentare și ușoare cu materii prime; în același timp trecerea peste Carpați pentru pășunat a oilor și vitelor accentua și mai mult necesitatea ca transilvănenii să fie informați cit mai larg și operativ cu privire la starea semănturilor în Regatul român, nivelul producției de cereale și exportul acestora, cu privire la expoziții agricole pe țară și pe județe, creșterea vitelor, recensăminte de vite, stupărit, starea creditului agricol, a casei rurale, învățămîntul agricol (să nu uităm că mulți agronomi transilvăneni au predat în școlile agricole din România sau au condus aici mari domenii particulare și de stat) etc.

Informațiile cu privire la starea tehnică a agriculturii au fost completate de analize sau informații cu privire la raporturile sociale din agricultura României, care erau desemnate cu numele generic de „cheștiunea agrară în România”. Tocmai pe baza acestei cunoașteri a realităților românești ale timpului, marea majoritate a economiștilor transilvăneni au ajuns la concluzia că reaua repartizare a teritoriului agricol în Regatul român constituia cauza care a provocat răscoalele țărănești de la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX. În opinia acestora, cauzele răscoalelor nu trebuiau căutate în afară sau în „agitațiile socialiste”, ci, așa cum se arăta în „Revista Economică” încă în 1899, într-un articol constituia cauza care a provocat răscoarumirilor „Zace în stările agronomice din țară, care nici pînă acum nu sînt reglate într-un mod mulțumitor”.⁴⁾

Problema agrară a României, a răs-

coalei țărănești a constituit obiectul unei ample analize de pe poziții burgheze înaintate într-o broșură semnată de Partenie Cosma, directorul executiv al băncii „Albina” din Sibiu, liderul burgheziei bancare românești din Transilvania. Partenie Cosma considera că legea agrară din România de la 1864 le-a dat prea puțin pămînt țăranilor și fără să-i fi făcut stăpîni absoluți pe el, nu le-a dat vite de muncă, nici pășuni și păduri care au rămas în miinile foștilor proprietari. Aceștia din urmă își mențineau astfel posibilități sporite de a-i exploata pe plugari. Încă înainte de 1907, Partenie Cosma a atras atenția cercurilor conducătoare din regatul român că nu s-ar mira deloc „dacă în România înșiși țăranii vor căuta mod și mijloace ca statul să fie necesitat a realiza încă o dată desrobirea țăranilor în mod drept și echitabil”⁵⁾ Cauza răscoalei țărănești trebuia căutată, după Partenie Cosma, în limitele înguste, de clasă, ale reformei agrare din anul 1864. Era un punct de vedere care coincidea cu acela al reprezentanților burgheziei radicale liberale din Regatul român.

conf. dr. Toader IONESCU
Cluj-Napoca

¹⁾ Vezi Industria sub protecția statului. în „Telegraful Român”, anul XLVIII, nr. 23 din 26 febr./10 martie 1900.

²⁾ Anul economic în România, în: „Revista Economică”, anul III, nr. 4 din 2 februarie 1901, p. 49.

³⁾ Revista Economică, anul XII, nr. 4 din 23 ian. 1910, p. 29.

⁴⁾ Chestiunea agrară în România, în „Revista Economică”, anul I, nr. 3 din 10 martie 1899, p. 102.

⁵⁾ Partenie Cosma, Răscoala țărănească în România, Sibiu, 1907.

domeniile aflate în dificultate dispun de rezerva lor de inovații care se dovedesc hotărîtoare în lupta pentru competitivitate. Obținerea succesului este totodată condiționată de studiul temeinic al pieței, de atenția acordată vânzării produselor prin formarea unei clientele stabile și ridicarea continuă a calității prestațiilor. Aceste elemente, opinează autorul, susțin afirmația potrivit căreia nici un sector al economiei nu se află în criză în totalitatea sa.

Dezvoltare tehnologică

● Importanța și, totodată, dificultățile pe care le implică rezolvarea optimă a problemelor tehnologice pentru țările în curs de dezvoltare sînt unanim recunoscute. Acest fapt decurge — după cum susține Susumu Watanabe în studiul „Facteurs institutionnels, politiques, gouvernementales et technologie appropriée”, inserat în numărul 2/1980 al publicației „REVUE INTERNATIONALE DU TRAVAIL” — din intercondiționarea strînsă ce se realizează între dezvoltarea tehnică și dezvoltarea economică. Totodată, arată S.W., alegerea tehnologiilor și succesul lor într-o anumită țară sînt condiționate de factorii economici și de fac-

torii sociali, culturali și politici. Aceștia din urmă pot favoriza sau, dimpotrivă, frîna încorporarea anumitor tehnologii, dezvoltarea acestora ca și gradul lor de răspîndire în teritoriu. În această perspectivă, opiniază autorul, determinarea și dezvoltarea de tehnologii adecvate trebuie să țină seama de o serie de aspecte mai însemnate. Între acestea necesitatea realizării unui consens național în ce privește obiectivele prioritare ale cercetării proprii proiectate într-un orizont larg de timp și determinarea, la nivel guvernamental, a strategiei de cercetare ca și a condițiilor realizării acesteia — resurse de investiții și de producție, condițiile de piață, nivelul de calitate etc.

Inventivitatea — un potențial subutilizat care se impune stimulat

● În numărul său din aprilie a.c., revista SCIENCE ET VIE înseamnă două articole care tratează — din unghiuri diferite — un subiect comun: stimularea și valorificarea ideilor noi. Primul material — „Brevet «marginiaux»

pour P.M.I.” (Brevete „marginale” pentru întreprinderile mici și mijlocii) — se oprește asupra modului în care sînt gestionate invențiile la nivelul marilor întreprinderi. Așa cum se subliniază în articol, întreprinderile mari dețin paternitatea unui număr mare de invenții — Concernul Rhône-Poulenc, de exemplu, dispune de 25 000 de titluri de proprietate industrială ceea ce corespunde unui număr de 4 000 de brevete active — din care doar o parte sînt utilizate; un procent însemnat, anume acele invenții care au un caracter secundar față de activitatea de bază a întreprinderii, cele care corespund unor piețe diferite sau a unor piețe de măr mică însemnătate rămin, în mod curent, nefolosite. Există căi de valorificare economică a acestor prețioase produse ale gîndirii umane? Investigații recente, se arată în articol, au relevat că invențiile apreciate la nivelul marilor întreprinderi drept „marginale” pot fi utilizate cu succes de întreprinderi mici; ele constituie o sursă bogată de diversificare a activității acestora, de creare a unor activități noi.

Cel de al doilea articol — „Vers

FIȘE

une rehabilitation de l'individu createur... en Allemagne” (Spre o reabilitare a individului creator în... Germania) — analizează tendința de scădere a numărului de invenții originale, tendință ce se manifestă în această țară în pofida unei alocări tot mai susținute de fonduri în domeniul cercetării-dezvoltării. Factorul principal care determină această involuție, se arată în articol, îl constituie insuficiența atenției care este acordată în momentul de față individului creator, suportului său motivațional. În această perspectivă, o strategie de stimulare a activității creatoare ar trebui să urmărească recrutarea și formarea persoanelor dotate din punct de vedere creativ, perfecționarea sistemului de informare tehnică a personalului, popularizarea inventatorilor prin mass-media deopotrivă cu asigurarea unui sistem de cointerese și promovare cit mai flexibil.

15

ECONOMIA ȚĂRILOR SOCIALISTE

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programelor Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ȚĂRILE SOCIALISTE reprezintă un ansamblu de state libere, independente și suverane, care au o orînduire socială și economică de același tip și urmăresc înlăptuirea țelurilor comune ale socialismului și comunismului. Economii naționale ale țărilor socialiste au o serie de trăsături comune ce decurg din natura orînduirii sociale dar, în același timp, se deosebesc datorită particularităților cadrului istorico-geografic, specificității condițiilor de producție, de organizare și conducere proprii fiecărei țări. Fiecare țară socialistă se dezvoltă de sine stătător, promovînd în același timp relații cu celelalte state, în primul rînd cu cele socialiste. Țările socialiste își organizează relațiile dintre ele pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, întrajutorării tovarășești și solidarității internaționale.

I. Formarea și dezvoltarea economiei țărilor socialiste

ORINDUIREA SOCIALISTĂ este rezultatul procesului legitim, obiectiv de dezvoltare a societății omenești de la inferior la superior, proces generat de ascuțirea contradicțiilor economico-sociale ale vechii societății, de victoria revoluției socialiste. Prin victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și apariția primului stat socialist — Uniunea Sovietică — și ca urmare a victoriei revoluției socialiste într-o serie de alte țări între care și România, socialismul se afirmă pe plan mondial ca un nou mod de producție.

Caracterul socialist al unei țări sau al alteia este determinat de schimbările profunde produse de revoluția socialistă în domeniile vieții economice, politice, social-culturale cum sînt: instaurarea și consolidarea puterii politice a claselor muncitoare în alianță cu țărînimea și cu alte păături de oameni ai muncii; statornicirea proprietății socialiste asupra principalelor mijloace de producție; lichidarea exploatării omului de către om; înlăptuirea principiilor socialiste de repartitie etc. Asemenea transformări revoluționare sînt rezultatul luptei poporului, a forțelor progresiste din fiecare țară, conduse de clasa muncitoare în frunte cu partidul ei revoluționar. Partidele comuniste și muncitorești aplică în procesul edificării socialismului **legile generale ale revoluției și construcției socialiste** — esența orînduirii socialiste fiind aceeași, indiferent de suprafața, numărul populației, nivelul dezvoltării economice etc. **Cerințele acestor legi se realizează însă în funcție de condițiile specifice ale fiecărei țări** determinate de particularitățile social-istorice, de caracterul relațiilor de producție ce trebuie înlăptuite, de nivelul de dezvoltare al forțelor de producție, de tradițiile în viața politică și socială. La Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Nici unui partid nu i se pot impune anumite modele de urmat, dar, în același timp, nici un partid nu poate avea pretenția să impună altora calea sa proprie”.

Prin urmare, este normal ca aplicarea creatoare a teoriei revoluționare la condițiile concrete istorice ale fiecărei țări să genereze deosebiri în privința sarcinilor, formelor și metodelor de înlăptuire a transformărilor revoluționare. De aceea, elaborarea programului de construire a noii orînduirii de către fiecare partid comunist, în mod liber și suveran, constituie garanția înlăptuirii cu succes a obiectivelor acestuia. În Programul P.C.R. de lăurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism se subliniază în acest sens: „Ca rezultat al faptului că partidele comuniste au ținut seama, într-o măsură mai mare, de problemele concrete din fiecare țară, pornind de la condițiile specifice în care își desfășoară activitatea, ele au obținut succese tot mai însemnate, au devenit puternice forțe politice pe plan național, joacă un rol activ în desfășurarea evenimentelor atît în țara respectivă, cît și pe arena internațională”. Asigurînd concordanța dintre cele două laturi ale modului de producție, noile relații de producție au stimulat dezvoltarea forțelor de producție. Pe această bază, țările socialiste au obținut creșteri importante ale venitului na-

țional. Astfel, spre exemplu, în intervalul 1960—1978, venitul național a sporit cu 269% în Bulgaria, 109% în Cehoslovacia, 107% în R.D. Germană, 205% în Polonia, 329% în România, 137% în Ungaria, 176% în U.R.S.S.

Asemenea realizări au produs modificări esențiale în privința locului și rolului țărilor socialiste în ansamblul lumii contemporane: dacă înainte de al doilea război mondial țările socialiste dețineau 17% din suprafața globului pămîntesc și circa 9% din populație, actualmente ele reprezintă peste un sfert din teritoriul și circa o treime din populația globului. În prezent ponderea producției industriale a țărilor socialiste în industria mondială a ajuns la circa 40% față de 27% în 1955 și 20% în 1950.

II. Principiile fundamentale ale relațiilor economice dintre țările socialiste

AFIRMAREA socialismului ca orînduire social-economică într-un ansamblu de state independente și suverane, a determinat în mod obiectiv necesitatea organizării pe baze noi a relațiilor dintre țările socialiste. Noile relații de producție din fiecare țară socialistă au creat condițiile obiective pentru crearea unui tip superior de relații internaționale, fără precedent în istorie. Promovarea unor astfel de relații este de natură să asigure dezvoltarea multilaterală a fiecărui stat socialist, contribuind astfel la sporirea influenței și prestigiului socialismului în lume. La baza relațiilor economice dintre țările socialiste sau următoarele principii:

a) **Independența și suveranitatea națională.** Corespunzător acestui principiu, fiecare stat organizează și conduce de sine stătător construirea socialismului și comunismului, rezolvîndu-și în mod liber, fără amestec din afară, toate problemele sale interne și externe. O asemenea soluționare a problemelor economice, politice, culturale, îndeplinirea efectivă și nestingherită a funcțiilor interne și externe ale statului, necesită, între altele, ca fiecare țară să dispună liber, suveran de resursele sale naționale, de toate pirghiile economice, să poată întretine relații cu alte state în conformitate cu interesele proprii.

Respectarea independenței și suveranității naționale constituie o legitate obiectivă a dezvoltării societății, a cărei esență este unică pentru toate țările; acest principiu nu poate fi interpretat și aplicat în mod diferit de o țară sau alta;

b) **Deplina egalitate în drepturi a țărilor socialiste.** Potrivit acestui principiu, țările socialiste, indiferent de mărimea teritoriului, de numărul populației, de puterea economică etc. au aceleași drepturi în relațiile dintre ele, participînd în condiții de egalitate la examinarea și adoptarea hotărîrilor în problemele internaționale de interes comun;

c) **Principiul neamestecului în treburile interne** ale altor țări presupune excluderea oricărei imixțiuni în treburile interne sau externe ale altor state. Respectarea acestui principiu constituie o condiție a dezvoltării unor relații normale între state, a încrederii și securității internaționale. Acest principiu implică totodată, excluderea forței sau a amenințării cu forța, a oricăror presiuni asupra unei țări sau alteia în scopul adoptării unor atitudini care să contravină propriilor interese naționale;

d) **Respectarea integrității teritoriale** implică atît inviolabilitatea granițelor cît și respectarea dreptului fiecărei țări de a dispune, în limitele teritoriului național, de întreaga avuție a societății;

e) **Potrivit principiului avantajului reciproc,** relațiile dintre statele socialiste trebuie să se întemeieze pe respectarea intereselor lor naționale, excludînd posibilitatea apariției unor privilegii și avantaje pentru unele țări în defavoarea altora;

f) **Întrajutorarea tovarășească și solidaritatea internațională** presupun întărirea unității, prieteniei și coeziunii țărilor socialiste. Acest principiu decurge cu necesitate din comunitatea de orînduire, din relațiile de producție socialiste care, prin natura

lor, implică instaurarea unor raporturi de prietenie, colaborare, solidaritate și respect între toate țările socialiste.

Principiile relațiilor economice dintre țările socialiste constituie un tot unitar, între ele existând multiple corelații, raporturi de interdependență. Influența socialismului asupra evoluției mondiale depinde în mod hotărâtor de afirmarea în practică a principiilor noi ale relațiilor dintre țările socialiste, de respectarea strictă, fermă și consecventă, ca un tot unitar, a acestor principii. Promovînd cu consecvență aceste principii, Partidul Comunist Român consideră că orice subapreciere sau ignorare, fie și numai a unuia dintre ele, afectează grav esența relațiilor dintre țările socialiste, dăunează prestigiului și influenței socialismului în lume. P.C.R. promovează relații de prietenie, colaborare și întrajutorare cu toate țările socialiste pe baza respectării ferme a principiilor enunțate, aceste relații contribuind la progresul multilateral al fiecărei țări socialiste, la egalizarea nivelurilor lor de dezvoltare economică, la progresul general al socialismului.

III. Formele colaborării economice dintre țările socialiste și egalizarea nivelurilor lor de dezvoltare economică

DEZVOLTAREA economico-socială rapidă a țărilor socialiste a creat premise favorabile extinderii colaborării economice dintre ele. Adîncirea colaborării dintre unele țări socialiste se realizează atît pe baze bilaterale cît și multilaterale. În acest context, un rol important revine Consiliului de Ajutor Economic Reciproc — înființat în 1949 — care își desfășoară activitatea pe baza respectării principiilor fundamentale ale relațiilor dintre țările socialiste. C.A.E.R. nu are caracterul unei organizații suprastatale, de directivă, recomandările și hotărârile sale fiind adoptate numai cu consimțămîntul țărilor interesate în realizarea propunerilor respective. C.A.E.R.-ul este o organizație deschisă la care poate adera orice țară care respectă principiile și scopurile lui. Colaborarea și cooperarea între țările membre ale C.A.E.R. bazată pe egalitatea în drepturi, pe respectul independenței și suveranității naționale, al avantajului reciproc, au drept scop fundamental apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică, accelerarea mersului înainte pe calea socialismului și comunismului.

La sesiunea a XXV-a a C.A.E.R. care a avut loc la București în anul 1971, a fost adoptat „Programul complex al adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării, integrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R.”. Programul complex stabilește direcțiile perfecționării formelor consacrate în relațiile reciproce dintre țările membre, conturînd, în același timp, modalități și forme noi de colaborare, care să asigure dezvoltarea continuă a forțelor de producție la un înalt nivel tehnic și științific, formarea unor structuri moderne ale economiilor naționale, egalizarea treptată a nivelurilor lor de dezvoltare economică. În baza „Programului complex” au fost adoptate mai multe programe speciale de colaborare pe termen lung — în domeniul energiei, combustibilului și materiilor prime, agriculturii și industriei alimentare, construcțiilor de mașini etc. Pentru transpunerea în viață a acestor programe, între statele interesate se încheie convenții speciale — pînă în 1979 au fost încheiate 22 asemenea convenții.

În „Programul complex” este conturată noțiunea de „integrare economică socialistă”: aceasta reprezintă un proces conștient, reglementat de partidul comunist și guvernul fiecărei țări membre a C.A.E.R. — bazat pe respectarea principiilor fundamentale ale relațiilor economice dintre țările socialiste — care constă în lărgirea și diversificarea formelor de colaborare în scopul dezvoltării mai rapide a forțelor de producție, egalizării treptate a nivelurilor dezvoltării economice a țărilor socialiste, creșterii bunăstării popoarelor. Acest proces este fundamental opus integrării economice capitaliste care are un caracter supra-național și afectează independența și suveranitatea națională.

Principalele forme ale colaborării economice dintre țările socialiste stabilite pe baza unor înțelegeri bilaterale sau multilaterale sînt:

a) **Coordonarea planurilor economice naționale** a țărilor socialiste, pe baza înțelegerilor bilaterale și multilaterale. Țările socialiste își elaborează planurile economice proprii potrivit sarcinilor economice și politice econcret-istorice, resurselor și posibilităților reale de care dispun. Dezvoltarea economico-socială fiind influențată însă și de participarea la relațiile economice internaționale, fiecare țară este interesată ca în procesul elaborării planului să ia în considerare și avantajele cooperării economice cu celelalte state socialiste. În procesul definirii planurilor proprii de dezvoltare economico-socială, partidul și guvernul fiecărei țări ține seama atît de necesitățile proprii, cît și de cele care decurg din relațiile cu alte state, purtînd tratative cu reprezentanții celorlalte țări în cursul cărora se examinează domeniile de colaborare.

b) **Comerțul** dintre țările socialiste, întemeiat pe acorduri pe termen lung, reciproc avantajoase, are un rol însemnat în dezvoltarea economică curentă și de perspectivă a fiecărei țări.

În condițiile sporirii volumului comerțului exterior, perfecționarea continuă a sistemului de formare a prețurilor în relațiile dintre țările socialiste, prezintă o deosebită importanță. Dezvoltarea rapidă a economiei naționale și diversificarea producției au determinat o sporire considerabilă a volumului comerțului nostru exterior, în special cu țările socialiste, în cadrul acestora ponderea principală deținînd-o comerțul cu Uniunea Sovietică;

c) **Specializarea și cooperarea în producție** au drept efect ridicarea gradului de tehnicitate a producției, din fiecare țară, favorizează creșterea productivității muncii, folosirea mai judicioasă a capacităților de producție, ridicarea calității produselor ș.a. Specializarea și cooperarea în producție constituie o formă de colaborare economică între țările socialiste extrem de dinamică și în continuă diversificare, referindu-se în special la domeniul de înaltă tehnicitate;

d) **Colaborarea tehnico-științifică** are o deosebită importanță pentru asigurarea unui ritm neîntrerupt și rapid al progresului tehnic. Această formă de colaborare se înfăptuiește prin schimbul reciproc de experiență în domeniul științei și tehnicii, de documentații științifice, tehnice și de producție, prin coordonarea și cooperarea în domeniul cercetării științifice și tehnice, prin pregătirea reciprocă de cadre etc. România consideră această formă de colaborare ca deosebit de importantă pentru accelerarea dezvoltării multilaterale a fiecărei țări socialiste înființînd în acest scop comisii mixte de cooperare tehnico-științifică cu celelalte state;

e) **Creditul internațional socialist** se concretizează în acordarea reciprocă de credite cu dobîndă redusă (1—2% anual) sau de credite scutite de dobîndă în primii ani de utilizare și uneori chiar fără dobîndă. Această formă de colaborare cuprinde, de asemenea, și construirea prin eforturi comune a unor obiective economice care sînt în proprietatea statului pe teritoriul căruia se află. Pentru ușurarea creditării între țările socialiste membre C.A.E.R. au fost create la 1 ianuarie 1964 Banca Internațională pentru Colaborare Economică, iar în 1970 Banca Internațională de Investiții.

Dezvoltarea colaborării economice între țările socialiste urmărește egalizarea nivelurilor de dezvoltare a țărilor socialiste, intrucît în momentul trecerii la edificarea noii societăți ele au avut niveluri de dezvoltare economică diferite. Procesul de egalizare a nivelurilor de dezvoltare economică are la bază dezvoltarea puternică a forțelor de producție în fiecare țară socialistă.

Aprecierea decalajului existent în dezvoltarea economică precum și analiza procesului de eliminare treptată a lui, se face cu ajutorul unor indicatori ca: produsul social și respectiv venitul național pe locuitor, structura produsului social, a venitului național și a comerțului exterior, nivelul productivității muncii și al eficienței economice, nivelul de trai al populației etc.

Egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică impune dezvoltarea puternică a forțelor de producție, lucru posibil doar prin asigurarea unor ritmuri rapide de creștere economică, a unei rate înalte a acumulării (dezvoltării), prin mobilizarea și utilizarea eficientă a tuturor resurselor materiale și umane. Punînd accent pe intensificarea eforturilor proprii, țara noastră acordă, totodată, o atenție deosebită extinderii colaborării economice cu toate țările lumii fără deosebire de orînduire socială, participînd activ la diviziunea internațională a muncii. Amplificînd colaborarea cu toate statele socialiste, Republica Socialistă România dezvoltă concomitent relații economice multilaterale cu țările în curs de dezvoltare, precum și cu cele capitaliste dezvoltate.

În România, Programul P.C.R. adoptat de către Congresul al XI-lea, prevede eforturi sistematice pentru egalizarea nivelului de dezvoltare economică al țării noastre cu cele ale țărilor socialiste dezvoltate din punct de vedere economic, apropierea României de țările industriale dezvoltate ale lumii. În realizarea acestui obiectiv, un rol deosebit de important va avea cincinalul 1981—1985, care va marca un nou salt calitativ pe toate planurile vieții economice și sociale.

După cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Raportul la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., înfăptuirea prevederilor noului cincinal va accelera dezvoltarea social-economică a țării, astfel încît „...România va depăși (...) stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare și va deveni o țară socialistă mediu dezvoltată, parcurgînd o etapă de cea mai mare însemnătate în înfăptuirea Programului partidului, pe drumul spre societatea comunistă”.

asist. univ. V. BALAȘA
asist. univ. I. POPESCU

ÎNTREBĂRI

1. Pe baza căror criterii se stabilește apartenența unei țări la socialism?
2. Care sînt principiile fundamentale ale relațiilor economice dintre țările socialiste?
3. Care sînt principalele forme ale colaborării economice dintre țările socialiste?
4. Pe ce se bazează procesul de egalizare a nivelurilor de dezvoltare ale țărilor socialiste?

Activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică

(Urmare din pag. 18)

științifică și inginerie tehnologică, care nu pot acoperi integral nevoia de asemenea cadre). Spre deosebire de specialiștii cuprinși în colectivele pluridisciplinare, aceste cadre de conducere vor trebui să posede o vastă cultură științifică despecializată, formată din mai multe discipline, să fie temeinic pregătiți în organizare și conducere, să cunoască metodele și tehnicile specifice cercetării științifice. Totodată, vor trebui să dovedească aptitudini de conducători capabili să dirijeze întreaga activitate spre scopul final al cercetării, dotați cu o capacitate dezvoltată de a sintetiza problemele, de a lua decizii eficiente. Acești conducători se pot forma în cadrul unor **programe de perfecționare** axate pe organizarea și conducerea activității colective și pe aprofundarea metodologiei cercetării științifice. Tot în cadrul unor programe bine concepute se poate realiza și pregătirea întregului personal cu statut de cercetător științific sau inginer proiectant, în vederea însușirii metodelor moderne de stimulare a creativității.

În același timp se ridică în mod stringent și problema **utilizării mai judicioase și mai eficiente a personalului de concepție**. În prezent există multe situații în care lucrări ce pot și trebuie să fie executate de personal cu pregătire medie sînt efectuate de personal cu pregătire superioară, datorită în mare parte faptului că în perioada din urmă, într-o serie de institute nu s-a păstrat un raport rațional între cele două categorii de personal. Or, nu se poate vorbi de o folosire corespunzătoare a cadrelor cu pregătire superioară, dacă ele sînt ocupate cu lucrări de rutină — în afară de faptul că nefiind specializați în astfel de lucrări, nu le execută întotdeauna corect și la nivelul cerințelor.

Tot legat de funcționarea intimă a mecanismelor de cercetare-dezvoltare se cer abordate într-o optică nouă și unele probleme de ordin procedural. Mai ales pentru primele faze ale proceselor de C-D se simte nevoia unor reglementări juridice, economice și administrative mai elastice. Nu rareori, teama de risc constituie o puternică frînă în calea abordării unor probleme de mare complexitate, deoarece încercarea de a găsi o soluție originală face să crească și riscul eșecului. În condițiile unei definiri judicioase a temelor și ale stimulării participării colective la alegerea variantelor de soluții, acceptarea, în anumite limite, a posibilității unor eșecuri în cercetare ar stimula puternic înmulțirea creațiilor originale, la nivelul științei și tehnicii mondiale.

Probleme de ordin metodologic

DUPĂ PĂREREA NOASTRĂ, ar trebui reglementate mai bine, în conformitate cu cerințele practicii, și câteva aspecte din domeniul **metodologiei** de dezvoltare tehnologică și proiectare.

Astfel, dacă în faza de fundamentare se întocmesc două note de comandă distincte: una pentru proiectul de inginerie tehnologică și alta pentru lucrări de construcții și instalații, ele nu se regăsesc în două lucrări distincte: un proiect de inginerie tehnologică și altul de lucrări de construcții și instalații. Considerăm că ar fi rațională emiterea unei singure note de comandă către institutul de inginerie tehnologică — notă care să conțină toate elementele definitorii ale viitorului obiectiv, iar dacă este cazul, capitolele din proiect referitoare la lucrările de construcții și instalații să fie date în subproiectare.

În al doilea rînd: după cum se cunoaște, încă din anul 1976 avem un program național de aplicare a **analizei valorii**, menit să confere valențe noi activității de proiectare și inginerie tehnologică, punînd în prim plan criteriile funcționalității și ale eficienței economice. Or, succesiunea lucrărilor de dezvoltare tehnologică și proiectare — conform metodologiilor în vigoare — presupune alegerea a priori a unei anumite soluții, tot restul documentației fiind menită să justifice și detalieze această alegere. Considerăm că normativele de conținut ar trebui reconcepute, în sensul de a porni de la **funcționalitatea viitorului obiectiv** sau produs, urmînd apoi elaborarea unor variante, pentru ca soluția optimă să fie aleasă în ultima etapă, pe baza criteriilor economice și funcționale. Printr-o asemenea măsură s-ar putea îmbunătăți atît eficiența activității de proiectare și inginerie tehnologică, cît și aplicarea analizei valorii, care pînă

în prezent nu-și găsește încă locul adecvat în filiera de întocmire a documentațiilor tehnico-economice.

O a treia problemă este legată de extinderea **tipizării și standardizării** produselor și tehnologiilor. După cum se prevede în Programul-directivă, se vor introduce pe scară largă metodele moderne de proiectare pe bază de materiale și elemente tipizate, de subansamble, dispozitive și agregate intersanjabile, care să asigure creșterea eficienței atît în ramurile furnizoare de materiale și echipamente, cît și în cele care le utilizează. Noua orientare este deosebit de stringentă pentru construcțiile de mașini și, ca urmare, este necesar să se stabilească măsuri capabile să stimuleze această activitate. Față de normele pentru proiectarea unui reper, subansamblu sau produs nou, cele pentru re folosirea unor astfel de elemente sînt substanțial reduse. Or, reutilizarea unui element existent într-un proiect nou impune cel puțin calcularea parametrilor și cotelor funcționale ale elementului ce se intenționează să fie re folosit și găsirea elementului corespunzător, uneori printre zeci de mii de piese de documentație de execuție. Cîtă vreme aceste operații nu sînt asistate de calculator, cu o bază de date adecvată, consumul de muncă pe care îl necesită poate ajunge să fie aproape egal cu cel pentru conceperea unui element nou, așa că proiectantul este deseori tentat să prevadă un element nou în locul celui re folosibil. Întrucît tipizarea și standardizarea au o înaltă eficiență, în primul rînd în producție și exploatare (prin reducerea volumului de pregătire a fabricației, crearea de loturi economice, reducerea sortimentației pieselor de schimb) dar și în munca de concepție, este necesar ca pe de o parte să se **îmbunătățească sistemele de regăsire a documentației existente** (în fiecare institut în parte și pe ansamblul proiectării de construcții de mașini), făcînd pe larg apel la **tehnica de calcul**, iar pe de altă parte **normele să fie mai strîns adaptate la condițiile reale**.

Informarea mai completă a proiectanților privind în special gama elementelor tipizate și standardizate, precum și nomenclatorul de produse al unor întreprinderi din ramura metalurgiei, chimiei și construcțiilor de mașini presupune, de asemenea, tipărirea și difuzarea obligatorie a **catalogelor de produse și proiecte** la toate institutele și alte unități interesate, ceea ce ar contribui la economisirea muncii de concepție, la eliminarea unor importuri nejustificate.

Adîncirea integrării cu producția prin organizarea succesiv-paralelă

ÎN CONTEXTUL înnoirii permanente a produselor, activitatea de cercetare-dezvoltare poate fi considerată ca o prelungire în amonte a activității productive, deci ca o parte a acesteia. Totodată, accelerarea ritmului progresului științifico-tehnic, competiția pe piața mondială impun scurtarea la minimum a duratei parcursului de la idee la produs. Soluția organizatorică a acestei reduceri este **organizarea succesiv-paralelă**, respectiv **desfășurarea unor faze ale cercetării concomitent cu faza de proiectare și faza de producție**. Actualul sistem, care concentrează cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică în principal în institute, stabilind răspunderi diferite pentru institut și întreprindere, permite activități paralele doar la nivel grosier. Or, după cum dovedește și experiența unor firme de vîrf pe plan mondial și a unor țări cu economie avansată, organizarea succesiv-paralelă este un factor de bază al competitivității. Considerăm necesar și util ca, cel puțin pentru întreprinderile de grad special și I din ramurile de vîrf ale tehnicii, o parte mai substanțială a activităților de concepție să fie re integrată în structura organizatorică a acestora. Ca urmare s-ar întări responsabilitatea șefului de proiect și după expirarea perioadei legale de asistență tehnică, pe toată durata de viață a produselor; s-ar asigura de asemenea, condiții pentru dezvoltarea unui sistem informațional mai eficient, de la utilizator spre producător și proiectant, privind nevoia socială de produse noi și modernizate.

Am încercat să enumerăm numai câteva aspecte de actualitate, specifice sectorului de cercetare-dezvoltare — în care valoarea nou creată are un pronunțat caracter de originalitate, iar perfecționarea organizării conduce la creșterea capacității creative a unui personal cu grad ridicat de specializare. Avînd în vedere aceste elemente, apare în mod obiectiv necesar să se întreprindă mai sistematic cercetări privind **elaborarea unei teorii și metodologii specifice de organizare**, orientată spre creșterea eficienței în activitatea de cercetare-dezvoltare.

„Sîntem convinși că stă în puterea popoarelor să împiedice un nou război și dorim să se ajungă într-un timp cit mai scurt la înțelegeri corezpunzătoare pentru a se opri cursa înarmărilor, pentru reducerea cheltuielilor militare și pentru consacarea mijloacelor materiale, financiare și, mai cu seamă, umane, dezvoltării economice-sociale, progresului și civilizației”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Pacea — imperativ primordial al zilelor noastre

ZIUA DE 9 MAI are pentru poporul român semnificația unei duble sărbători. Celebrăm, în această zi, împlinirea a 103 ani de la proclamarea independenței de stat a României — piatră de hotar în materializarea idealurilor de neahtare și libertate ale poporului nostru — precum și scurgerea a 35 de ani de la măreața victorie obținută de popoarele iubitoare de pace și o viață demnă asupra fascismului. Cu toate că sînt separate în timp prin multe zeci de ani, cele două evenimente se află într-o continuitate firească, amîndouă marcînd momente de răscruce în istoria de peste două milenii a neamului românesc, în lupta lui dirză și necurmată pentru emancipare națională și socială, pentru dreptul său sacru la o viață de sine stătătoare, pentru progres social și pace.

Așa cum se desprinde din magistrala cuvîntare rostită recent de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea marelui forum al tinerei generații din România, aniversarea celor două mari evenimente găsește poporul român angajat plenar și ferm, cu întreaga sa capacitate creatoare, într-un efort intens de construcție pașnică, de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate, de transpunere în viață a Programului luminos al partidului de ridicare a patriei pe noi trepte de progres și civilizație și, concomitent, implicat activ și hotărît în lupta la scară mondială a forțelor înaintate ale contemporaneității pentru întronarea în lume a unor relații calitativ noi, democratice, între state, pentru o largă colaborare internațională, întemeiată strict pe normele dreptului și legalității, pentru triumful înțelegerii, destinderii și păcii pe planeta noastră.

Reafirmînd legătura indisolubilă dintre politica internă și externă a partidului și statului nostru, precum și faptul că promovarea păcii — bunul cel mai de preț al întregii omeniri — constituie o coordonată permanentă și definitorie a activității României pe arena mondială, tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiază un adevăr scump întregului popor român: „Pentru a asigura înlăptuirea năzuințelor poporului nostru avem nevoie de pace, de destindere, de o largă cooperare internațională bazată pe respectul neabătut al independenței naționale a fiecărui popor”.

Un mare merit al cuvîntării secretarului general al partidului nostru la forumul tinerei generații îl constituie relevarea, cu o mare claritate, a cauzelor actualei deteriorări a atmosferei politice internaționale, a pericolului la adresa destinderii și păcii, precum și a căilor concrete de acțiune de care dispun factorii de răspundere ai statelor, popoarele de pretutindeni, pentru a imprima un curs rațional, pașnic, în viața mondială.

„În viața internațională — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu — au apărut nori negri amenințători, prevestitori de furtună. Asistăm la accentuarea încordării între diferite state și grupări de state. Politica imperialistă de forță și dictat, tendința de consolidare și reimpărțire a zonelor de influență pun în pericol pacea, crează pericolul pentru noi războaie. Iată de ce este necesar, mai mult ca oricînd, să fie întărite colaborarea și solidaritatea tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste, să se facă totul pentru oprirea cursului spre încordare, spre război rece, spre noi războaie, pentru soluționarea tuturor problemelor litigioase dintre state numai și numai pe calea tratatelor, pornind de la principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale a fiecărei națiuni, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forță. Oricît de complicate sînt problemele din viața internațională, soluționarea lor se poate și trebuie realizată pe calea tratatelor, pornindu-se de la respectul intereselor reciproce, de la egalitatea și respectul independenței popoarelor”.

Aceste aprecieri lucide, caracterizate de un profund realism și un înalt umanism ale conducătorului partidului și statului nostru, au o covârșitoare importanță teoretică și practică, ele definind nu numai gravitatea momentului politic actual, nu numai o concepție revoluționară, progresistă asupra căilor și metodelor de construire a unei păci trainice, bazate pe principiile de drept, pe oprirea cursei înarmărilor, pe dezangajarea militară și dezarmare, pe rezolvarea crizelor și dificultăților din sistemul economiei mondiale, ci și un program concret de acțiune în

cîmpul relațiilor internaționale, capabil să mobilizeze acțiunile și eforturile guvernelor, ale parlamentelor, ale popoarelor, ale tuturor forțelor democratice, iubitoare de pace, indiferent de convingeri politice și religioase și evitarea unei noi conflagrații mondiale cu efecte devastatoare, pentru înlăptuirea unei lumi a păcii și colaborării.

CONCEPTUL cuprinzător și realist al șefului statului român asupra modalităților de făurire a unei lumi a păcii își găsește un suport puternic atît în învățămintele istoriei — în special în cele decurgînd din ultima mare conflagrație mondială — cit și în datele actuale ale realității internaționale.

Desfășurat în era armelor așa-numite clasice sau convenționale, al doilea război mondial a costat omenirea un preț colosal, pierderi umane și materiale ireparabile, de proporții fără precedent în istorie: 61 de state, cu o populație de două miliarde de oameni implicate în marea conflagrație, 110 milioane de oameni sub arme, pierderi de vieți omenești estimate la 55 milioane, 34—35 milioane de răniți, din care 20—25 milioane au rămas invalizi, valoarea globală a bunurilor materiale distruse, în toate țările participante la cel de-al doilea război mondial a fost estimată (la prețurile epocii) la 316,3 miliarde dolari, costul total al războiului fiind apreciat la un nivel cu mult mai mare. La toate acestea se adaugă suferințe și tragedii umane incalculabile, unele dintre ele necatrazite nici astăzi, pierderi de valori culturale și științifice ce nu pot fi cuantificate sau recuperate niciodată.

De la marea conflagrație care a zguduit lumea au trecut 35 de ani, perioadă relativ scurtă privită în perspectiva istoriei. Procesele innoitoare care au avut loc în lume în acest răstimp sînt cu adevărat impresionante: socialismul s-a transformat într-un sistem mondial cu o uriașă forță pe arena internațională; au apărut zeci și zeci de noi state independente; numeroase popoare altădată sub jugul dominației coloniale au pășit pe calea dezvoltării libere, de sine stătătoare; s-au cristalizat, codificat și acreditat puternic în sfera vieții internaționale principiile noi ale relațiilor dintre state, a căror respectare și generalizare au devenit un imperativ și o condiție sine qua non a colaborării reciproc avantajoase, a păcii și securității la scară globală; au apărut instituții cum sînt O.N.U. și alte organizații cu vocație universală care își propun să devină instrumente tot mai eficiente în promovarea dialogului și conlucrării pe picior de egalitate între națiuni pentru rezolvarea problemelor politice, economice, militare, cultural-științifice și de altă natură care, într-o lume a independențelor, au dobîndit un caracter global, reclamînd soluții echitabile, democratice cu participarea tuturor țărilor — mari și mici, bogate sau sărace, dezvoltate sau în curs de dezvoltare; s-a afirmat și se afirmă cu o vigoare fără precedent voința și hotărîrea popoarelor de a se dezvolta liber și independent, stăpîne pe deplin pe destinele lor, fără nici un amestec din afară.

Rezultatele pozitive obținute în ultimii 35 de ani pe linia acreditării principiilor noi ale relațiilor interstatale, a colaborării în cele mai variate domenii, a destinderii, a negocierilor pentru rezolvarea problemelor de interes comun confirmă pe deplin valențele inepuizabile ale politicii de coexistență pașnică, de pace, înțelegere și cooperare, perspectivele minunate pe care aceasta le deschide pentru progresul economic și social al tuturor popoarelor, pentru înflorirea civilizației create cu multă trudă de omenire timp de milenii.

În dezacord flagrant cu interesele supreme de pace și colaborare ale popoarelor am asistat în toată perioada postbelică la manifestarea și perpetuarea unor fenomene și tendințe negative, retrograde, țînînd de vechea politică imperialistă, colonialistă, de hegemonie, dominație și aspirare, de ingerințe în treburile interne ale unor state suverane, de nesocotire a drepturilor inalienabile ale popoarelor, de recurgere la forță și la amenințarea cu folosirea forței. În ultimii ani, așa cum au sesizat din timp și analizat în profunzime partidul și statul nostru, pe arena internațională se manifestă tendința negativă de consolidare și reimpărțire a zonelor de influență, care, comportînd un mare și

real pericol pentru pacea și independența popoarelor, reclamă unirea într-un front puternic a tuturor forțelor înaintate ale omenirii în vederea evitării unei noi conflagrații mondiale, a asigurării unui curs pașnic al evoluției vieții mondiale.

De cea mai mare gravitate, în toată această perioadă, a fost escaladarea vertiginoasă, în ritm exponențial, a cursei înarmărilor, a competiției militare, a acumulărilor de armamente, în principal nucleare, care au atins cote de domeniul absurdului. În condițiile noi create de apariția și dezvoltarea masivă a armelor de nimicire în masă — nucleare, chimice, bacteriologice, biologice, radiologice, meteorologice, cosmice și de altă natură, acestea pun în pericol însăși existența civilizației.

DATELE STATISTICE contribuie la evaluarea corectă și exactă a uriașelor pericole generate de cursa postbelică a înarmărilor, de înmagazinarea unor uriașe capacități distructive, care, în ansamblu, au determinat ca în ultimii 35 de ani omenirea să facă un salt fără precedent în alte etape istorice, în sensul că în arsenalele militare, în special în stocurile de arme nucleare, s-a adunat pentru prima oară o forță distructivă care este mai mult decât suficientă pentru anihilarea vieții pe întreaga noastră planetă. Astfel, bugetul militar global, care era în 1945 de circa 50 miliarde dolari, a crescut la nivelul anului 1980 de circa zece ori, în perioada 1945—1980 fiind irosită în lume pentru înarmări — potrivit datelor Centrului de dezarmare al O.N.U. — suma astronomică de circa 6 000 miliarde dolari, echivalentă cu produsul național al tuturor statelor de pe glob la nivelul anului 1975. Și această risipă imensă are loc într-o lume confruntată cu nevoi social-economice acute, într-o lume în care două treimi din locuitorii Terrei se află în conul de umbră al subdezvoltării, într-o lume în care viețuiesc 570 milioane de oameni subnutriți, 2,8 miliarde de ființe umane nu dispun de surse corespunzătoare de aprovizionare cu apă potabilă, un miliard de persoane nu au locuințe corespunzătoare cei lipsiți de asistență medicală eficientă sînt în număr de 1,5 miliarde, 800 milioane de bărbați și femei sînt analfabeți, 250 milioane de copii de vîrstă școlară nu izbutesc, din lipsă de mijloace, să treacă pragul școlilor și lista ar putea fi continuată.

Construite în cantități ce depășesc orice rațiuni de ordin politic, economic și chiar militar — întrucît arsenalele militare au atins de mult pragul suprasaturației — și perfecționate continuu în cadrul unui efort extrem de costisitor de cercetare și dezvoltare, armele nucleare și convenționale s-au acumulat în cantități care ignoră în modul cel mai grav pacea mondială și însăși viața popoarelor. De exemplu, în lume există în prezent peste 14 000 de focoase nucleare strategice, la care se adaugă alte zeci de mii de focoase nucleare tactice; arsenalele nucleare ale statelor posesoare de armament atomic înmagazinează o forță de distrugere echivalentă cu 15 tone de trinitrotoluen pentru fiecare din cei 4,2 miliarde de locuitori ai Pămîntului; numărul submarinelor nucleare, care erau inexistente în 1945, a ajuns la aproape 300; din cei 2 000 de sateliți circumterestri lansați în ultimii ani, circa 75 la sută au diferite destinații militare; armamentul convențional, produs în serie și modernizat la parametri calitativ superiori față de armele clasice din al doilea război mondial, este el singur suficient — apreciază experții — pentru purtarea unui război mondial nimicitor cu o durată de mai mulți ani. Și, din păcate, în ciuda acestor stocuri gigantice de armament care fac de mai mulți ani să se vorbească de o „capacitate de supraucidere”, cursa înarmărilor, calitativă și cantitativă, bazată pe tehnicele cele mai moderne manifestă o tendință de agravare, fiind propulsată continuu de curentele imperialiste, adepte ale politicii de forță și dominație, în ciuda cerințelor hotărîte ale popoarelor de a se pune capăt acestei competiții deopotrivă de costisitoare și periculoasă.

Atrăgînd atenția asupra nivelului deja extrem de ridicat atins de arsenalele atomice și a necesității trecerii la măsuri concrete de dezarmare, cu prioritate în domeniul nuclear, directorul general al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, dr. Sigvard Eklund, declara recent: „În momentul de față, în lume există aproximativ 60 000 de arme nucleare. Aceste arme reprezintă cea mai mare amenințare care a planat vreodată asupra omenirii”. De cea mai mare pericolozitate este competiția militară-nucleară și convențională — care s-a desfășurat în întreaga perioadă postbelică — în Europa, continentul de pe care s-au declanșat cele două conflagrații mondiale ale acestui secol și unde s-a ajuns în prezent la cea mai mare concentrare de armate și armamente de toate tipurile, care amenință grav liniștea și securitatea popoarelor europene, pacea pe întreaga noastră planetă.

Astfel, potrivit statisticilor, întregul teritoriu european poate fi devastat de aproximativ 20 de ori de arsenalele atomice ale puterilor nucleare semnatare ale Actului final de la Helsinki: echivalente în explozivi clasici, arsenalele nucleare din Europa sau care țintesc Europa au o forță de distrugere egală cu 72 tone trinitrotoluen pentru fiecare locuitor al continentului, în timp

ce acest indice este pe glob de 15 tone TNT; tot aici se află masate circa 15 000 de avioane de luptă; 45 000 de tancuri; efective militare de peste 8 milioane de oameni; aici se află față în față principalele două blocuri militare existente în lume; baze militare pe teritoriul a 17 state ale continentului, precum și efective de militari însumînd aproximativ un milion de oameni aflate pe teritorii străine; pe ansamblu, densitatea efectivelor militare din Europa este mai mare de 6 ori decît în Asia, de 20 de ori mai mare decît în America Latină și de 30 de ori mai mare decît în Africa.

TÎNÎND SEAMA de experiența istoriei și luînd în cel mai înalt grad în considerare interesele poporului român, ale tuturor popoarelor lumii, partidul și statul nostru, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, promovează activ o politică internațională de pace și colaborare, militează cu neabătută consecvență pentru edificarea în lume a unui climat de pace și securitate ale cărui mari exigențe au fost și rîmin în planul politico-juridic respectarea independenței și suveranității popoarelor, a normelor și principiilor dreptului internațional; în sfera economică — lichidarea subdezvoltării, atenuarea și eliminarea decalajelor economice și edificarea unei noi ordini economice mondiale, iar în domeniul militar — stăvilirea și dezarmarea cursei înarmărilor, trecerea hotărîtă la înfăptuirea unor măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară și înaintarea graduală spre obiectivul dezarmării generale și totale.

Așa cum sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, o mare importanță pentru oprirea cursului spre agravarea încordării internaționale, pentru reluarea și continuarea procesului de destindere, pentru ansamblul politicii de destindere și pace o prezintă realizarea securității în Europa. În acest sens România acționează ferm și perseverent pentru transpunerea în viață integrală a prevederilor Actului final de la Helsinki, promovează activ programul ei concret de măsuri privind dezangajarea militară și dezarmarea pe continentul european, depune toate eforturile pentru pregătirea temeinică a reuniunii de la Madrid din acest an, astfel încît aceasta să se soldeze cu rezultate pozitive, să asigure progrese pe calea făuririi unei Europe a păcii și cooperării.

Acționînd consecvent pentru salvărdarea și consolidarea păcii mondiale, România consideră că realizarea acestui comandament suprem al timpului nostru presupune, de asemenea, în mod necesar renunțarea definitivă la politica de forță și ingerințe în treburile altor popoare, stingerea, pe calea tratativelor, a situațiilor conflictuale din lume, reglementarea prin mijloace exclusiv pașnice a oricăror diferende dintre state, întărirea rolului O.N.U. în lume, edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale.

Pacea a fost năzuința supremă a popoarelor în zilele Victoriei asupra fascismului, la care poporul român și-a adus un greu tribut de sînge și eforturi materiale, unanim recunoscut pe plan mondial. Pacea a fost și rămîne năzuința cea mai arzătoare și obiectivul cel mai înalt al zilelor noastre.

Într-un context internațional complex, în care nu puține sînt pericolele la adresa libertății și independenței popoarelor, România își face auzită opțiunea ei fermă, fără echivoc — prin glasul celui mai autorizat reprezentant al ei, care este, concomitent, unul din cei mai apreciați și clarvăzători oameni de stat ai zilelor noastre — în favoarea mobilizării tuturor forțelor progresiste, a popoarelor de pretutindeni pentru excluderea alternativei iraționale a războiului și triumful singurei alternative rezonabile, conforme cu năzuințele și interesele reale ale tuturor oamenilor ce trăiesc pe planeta noastră: PACEA.

Prin conținutul său realist și cuprinzător, prin consonanța sa deplină cu interesele naționale ale poporului nostru, cu interesele vitale ale tuturor celorlalte popoare ale lumii, prin caracterul său mobilizator, programul românesc de pace și dezarmare, elaborat și promovat activ de tovarășul Nicolae Ceaușescu, are, mai ales în actuala conjunctură internațională, valoarea unui apel lucid la acțiune hotărîtă în favoarea păcii, pentru edificarea unei lumi fără arme și fără războaie, străbătut de încrederea neînmurită în posibilitatea reală a popoarelor, a opiniei publice mondiale de a apăra și impune pacea. **„În lupta uriașă ce se desfășoară astăzi pe plan mondial — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — popoarele, clasa muncitoare, forțele progresiste au rolul hotărîtor și dispun de capacitatea de a asigura triumful politicii de pace”.**

Este mesajul sincer și ferm proiectat în lume, la ziua Victoriei, de către un popor liber și independent, angajat într-o operă vastă de înălțare a patriei, atașat prin istorie și prezent la politica de pace și care înțelege să-și aducă și în viitor întreaga contribuție la construirea acestui edificiu de un preț inestimabil și la respectarea acestui drept sacru al tuturor popoarelor care este pacea.

Nicolae CHILIE

R. S. CEHOSLOVACĂ

NOI DIRECȚII ÎN CONDUCEREA ECONOMIEI

PROBLEMATICA economică ridicată de ansamblul măsurilor de perfecționare a sistemului conducerii planificate a economiei naționale după anul 1980, al căror proiect a fost dezbătut de Comitetul Central al P.C. din Cehoslovacia și de guvernul republicii în cadrul pregătirii celui de-al VII-lea cincinal (1981—1985), a trezit un viu interes în rândul oamenilor muncii din Cehoslovacia.

Toate măsurile au fost și sînt concepute ca o parte componentă, indivizibilă, a realizării politicii economice stabilite de Congresul al XV-lea al P.C. din Cehoslovacia, în consens cu schimbările intervenite în condițiile interne și externe de dezvoltare a economiei cehoslovace, cu factorii noi care acționează în economia mondială. Totodată, ele au fost concepute ca un instrument strategic de realizare a programului în anii '80 și se bazează pe creșterea rolului conducător al partidului în conducerea dezvoltării economice și sociale, pe aplicarea creatoare a principiului centralismului democratic, pe lărgirea inițiativei și participării oamenilor muncii la conducere, pe întărirea proprietății socialiste și folosirea avantajelor orînduirii noastre.

Măsurile adoptate au drept scop să facă din sistemul de conducere un instrument eficient, care să contribuie la realizarea sarcinilor de dezvoltare economică și socială a Cehoslovaciei, să asigure într-o măsură mai mare decît pînă acum aplicarea rezultatelor dezvoltării tehnico-științifice în producție, să angajeze mai profund economia țării în integrarea economică socialistă și în diviziunea internațională a muncii, să determine condiții mai bune pentru activitatea creatoare a oamenilor muncii. Ca să ne exprimăm mai simplu, putem spune că noul sistem de conducere este menit să pună în mișcare toți factorii-cheie de dezvoltare și prin aceasta să contribuie, pas cu pas, la realizarea strategiei de dezvoltare intensivă a economiei.

Valențe sporite ale planului

IMPORTANȚĂ primordială se acordă îmbunătățirii calitative a planului și accentuării caracterului lui prospectiv. Planul trebuie să fie un instrument de aplicare a programului tehnico-științific în economia națională, să influențeze asupra creșterii calității producției, economisirii energiei și materiilor prime, folosirii raționale a forței de muncă și a fondurilor fixe.

Sarcinile, limitele și indicatorii fixați prin planul cincinal devin obligatorii, pe baza lor urmînd a fi elaborate planurile anuale. Aceasta permite planificarea și realizarea obiectivelor privind dezvoltarea tehnică, investițiile și participarea la diviziunea internațională a muncii, deoarece obiectivele menționa-

te pot fi abordate eficient doar în perspectiva dezvoltării pe termen lung.

Planurile anuale trebuie să reacționeze operativ la schimbarea condițiilor interne și externe, la noile fenomene și necesități, apărute pe parcursul cincinalului. Interdependențele dintre sarcini și instrumentele de stimulare materială, fixate prin planul cincinal, vor determina modificarea atitudinii colective și individuale a oamenilor muncii, o mai mare cointeresare a acestora față de adoptarea unor planuri anuale cu parametri progresivi în întreprinderi și în alte unități economice, față de îndeplinirea și depășirea sarcinilor planificate. Prin aceasta se creează condiții favorabile pentru participarea cît mai largă a oamenilor muncii la întocmirea planului, la dezvoltarea întrecerii socialiste.

În cadrul pregătirii celui de-al VII-lea cincinal se elaborează programe de stat, axate pe anumite obiective. Ele urmează să reflecte schimbările structurale, fundamentale ale economiei, fiind orientate spre realizarea sarcinilor de dezvoltare a științei și tehnicii, spre folosirea rațională a resurselor materiale, spre sporirea posibilităților de export ale economiei cehoslovace etc.

Accentuarea orientării calitative a indicatorilor economici

PERFECTIONAREA planificării este legată de schimbarea sistemului de indicatori, pe baza cărora se vor evalua rezultatele activității întreprinderilor. Va crește simțitor rolul indicatorilor calitativi, deoarece tocmai ei exprimă eficiența și calitatea satisfacerii necesităților sociale: nivelul tehnic și economic al producției, productivitatea muncii, gradul de folosire a energiei, materiilor prime și fondurilor fixe. De aceea, în locul indicatorului „producția globală” — care favoriza consumul exagerat de materii prime și materiale, precum și stabilirea unor cooperări neeficiente — se introduce indicatorul „producția netă”, ca expresie a „randamentului” propriu. El exprimă mai exact aportul muncii proprii la realizarea produsului final.

Folosirea acestui indicator reclamă creșterea responsabilității unităților de producție pe linia satisfacerii cerințelor beneficiarilor în privința sortimentelor, a studierii cererii, includerea lor în plan. În acest context un rol important au măsurile referitoare la relațiile dintre furnizori și beneficiari și la sistemul contractual, măsuri care întăresc poziția beneficiarilor. Totodată, se preconizează reorganizarea prețurilor cu ridicata, perfecționarea metodologiei stabilirii prețurilor, sancționarea nerespectării normelor de calcul al prețurilor și un mod de stimulare materială care să asigure realizarea — prin

prețuri — a unei rentabilități economice justificate.

Un rol important vor avea și ceilalți indicatori, referitori la specializarea producției, la calitatea acesteia, la eficiența utilizării fondurilor de producție ș.a. Se pune accent pe parametrii calitativi ai realizării sarcinilor de cercetare și progres tehnic, pe determinarea limitelor prețurilor la produsele noi, pe creșterea prețurilor per kg la produsele exportate etc. Referitor la calitatea producției, se preconizează planificarea unor ponderi obligatorii pentru produsele de calitate I, pentru produsele cu parametri tehnici superiori și produsele noi, stimularea prin prețuri a fabricării acestora etc.

O trăsătură foarte importantă a tuturor măsurilor adoptate o reprezintă punerea accentului în planificare pe sistemul de indicatori calitativi, ceea ce creează, totodată, o bază nouă pentru formarea resurselor și distribuirea mijloacelor necesare întăririi responsabilității și creșterii eficienței instrumentelor de stimulare materială. În general va fi adoptată regula, după care crearea fondurilor financiare și de stimulare, precum și repartizarea acestora, să depindă pe deplin nu numai de obținerea beneficiului planificat, ci și de respectarea anumitor criterii calitative. Prin aceasta crește simțitor răspunderea întreprinderilor pentru rezultatele activității lor.

În comparație cu situația prezentă, rolul unităților economice va crește și în domeniul investițiilor, ponderea hotărîtoare în finanțarea acestora urmînd să fie deținută de sursele financiare proprii ale întreprinderilor și de creditul bancar. Dotațiile din bugetul de stat vor fi acordate doar în mod excepțional.

Măsurile includ și schimbări în sistemul de cointeresare materială, individuală și colectivă. În viitor, factorul preponderent de care se va ține seama la stabilirea fondurilor de retribuție va fi îndeplinirea indicatorului „producția netă”, asigurîndu-se în acest mod o legătură mai strînsă între evoluția retribuțiilor oamenilor muncii și cea a venitului național.

Perfecționarea sistemului de conducere a economiei naționale și creșterea calității conducerii directe sînt doi factori care se condiționează reciproc. Deoarece nici un sistem nu poate funcționa în mod automat, schimbările adoptate vor provoca, fără nici o îndoială, unele conflicte de interese. Rolul conducerii directe, al activității plină de responsabilitate a cadrelor de conducere, este astfel de neîncut. De asemenea, este necesară perfecționarea continuă a metodelor și stilului muncii de conducere, precum și ridicarea eficienței muncii politice.

La consfătuirea privind perfecționarea conducerii planificate, care a avut loc în martie a.c., tovarășul Lubomir Strougal, președintele guvernului R. S. Cehoslovace arăta că „eficiența modificărilor preconizate în sistemul de conducere și în mecanismul economic nu va depinde de schimbările consfințite în sistem, ci de oamenii care le vor aplica în practică, de cei care vor înțelege corect și repede sensul și substanța lor, precum și cerințele epocii”.

Jaroslava MARKOVA
„Hospodárské noviny”

Previziuni F.A.O.

F.A.O. apreciază că în acest an se poate aștepta o diminuare a disponibilităților de carne și, în consecință, o creștere a prețurilor în special la carnea de porc sau de pasăre. În 1979 s-a redus cu circa 4% producția mondială de carne de vită (în special provenind din America de Nord, Argentina, Australia și Noua Zeelandă), existând indicii că producția nu va crește nici în acest an, date fiind preocupările actuale pentru refacerea șeptelului în principalele țări producătoare. Producția de carne de porc a crescut cu 5% în 1979, iar cea de carne de pasăre — cu peste 6%. În 1980 însă, efectele creșterii producției de carne de porc și pasăre ar putea fi limitate de costurile mai ridicate la furaje.

Pe piața grăsimilor și uleiurilor F.A.O. apreciază că cererea pe ansamblul anului în curs va putea fi satisfăcută. Se prevede ca producția mondială de grăsimi comestibile și uleiuri să crească cu 8%, de la 55 mil. t la 60 mil. tone. Cea mai mare parte a creșterii va fi dată de

soia, iar producția de turte proteice va crește cu 15%, de la 38 la 44 mil. t. Se așteaptă să crească și producția de semințe oleaginoase, fapt care ar urma să determine disponibilități însemnate în ce privește stocurile — mai ales la soia. FAO preconizează creșterea cantităților comercializate, precum și o anumită diminuare a prețurilor, mai evidentă în anul 1981.

Siderurgia japoneză

PENTRU ANUL FINANCIAR 1980/81 (care începe în luna aprilie) se prevede o scădere a cererii interne și externe de oțel japonez, ceea ce ar putea să pună capăt redresării industriei japoneze, survenită după scăderea activității de la mijlocul anilor '70. În anul financiar 1979/80, producția de oțel brut este estimată la 112 milioane tone, în comparație cu nivelul de vîrf de 119 milioane tone atins în 1973/74. Potrivit prognozelor, producția anului 1980—1981 va scăde la 108 milioane tone. Începînd din toamna acestui an, scăderea cea mai pronunțată se va înregistra

la cererea de oțel a industriei de construcții, datorită faptului că recesiunea și restricțiile financiare impuse vor limita construcțiile, atât în sectorul de stat, cât și în cel particular. De asemenea, se prevede micșorarea exporturilor de oțel brut (al căror volum total a fost în anul trecut de 34 milioane tone) cu aproximativ 3%.

După hotărîrea luată de guvern de a se renunța la unele capacități de producție mai vechi, capacitatea totală de producție a oțelului în Japonia este în prezent de 140 milioane tone pe an. În felul acesta, încărcarea medie a utilajelor a fost de 80% în 1979/1980 și, potrivit prognozelor, va scăde la circa 77% în cursul anului viitor.

În momentul de față, companiile siderurgice japoneze își concentrează eforturile în vederea obținerii unei producții finite mai mari din aceeași cantitate de oțel brut, chiar dacă aceasta înseamnă închiderea unor furnale moderne. Deși producția de oțel brut în 1979/1980 s-a situat încă sub nivelul record atins în anul 1973/1974, producția finită a depășit nivelul anului de referință.

Programe de dezvoltare

Siria: priorități ale proiectului de plan

ANGAJATĂ în decursul ultimelor patru cincinale într-un amplu proces de industrializare și modernizare a agriculturii, Siria și-a propus pentru viitorii 5 ani ca principale obiective ale dezvoltării economice și sociale valorificarea superioară a resurselor energetice și de materii prime (îndeosebi țiței, fosfați și bumbac), dezvoltarea intensivă a agriculturii pentru a se putea renunța complet în anul 1985 la importul de produse agricole și realizarea unor proiecte zonale integrate în domeniul agro-industriei și infrastructurii, etc.

În sectorul industrial (21% din P.N.B.), centrul de greutate al dezvoltării va reveni realizării unor proiecte din sectorul construcțiilor de mașini, prelucrării superioare a țițeiului și fosfaților, în vederea majorării în continuare a exportului de produse industriale prelucrate și reducerii importului de mașini și utilaje pe calea asimilării în producție internă. În ultimii ani, majoritatea investițiilor au fost alocate în industrie: de la 33% în 1973, ponderea industriei a crescut la 47% în 1978. Peste 75% din investiții revin sectorului public și aici în special industriei prelucrătoare.

Potrivit direcțiilor de dezvoltare din proiectul de plan 1981—1985, agricultura va beneficia de o atenție sporită, unul din obiective referindu-se la majorarea veniturilor lucrătorilor din acest sector pentru apropierea lor de veniturile personalului productiv din celelalte sectoare ale economiei; în acest scop, se va trece în perioada următoare la măsuri de reorganizare în domeniul agriculturii. Pentru a frîna procesul migrării populației agricole la orașe, planul prevede, de asemenea, dezvoltarea zonelor rurale, în sensul efectuării unor lucrări de construcții de baraje, canale de irigații, recuperarea unor mari suprafețe agricole, precum și construcții de locuințe.

În privința relațiilor economice dintre România și Siria este de remarcă contribuția țării noastre la realizarea unor obiective economice importante cum sînt rafinaria de la Banias, complexul de îngrășăminte triplusuperfosfatice de la Homs, fabrica de ciment de la Sheikh-Said, complexul de prelucrare a fosfaților de la Kneiffiss și cel de insulozare și încărcare a fosfaților din portul Tartous. În prezent se acordă sprijin la executarea de amenajări agricole în Valea Eufratului, în execuția de studii și proiecte pentru îmbunătățirea funciare în zona Balich și lucrări de hidroameliorare în zona Rakka.

România exportă în special mașini și utilaje (utilaje complexe pentru industriile chimică și a materialelor de construcții, locomotive Diesel, vagoane cisternă, motoare electrice, mașini-unelte, grupuri electrogene) și produse chimice, iar importurile constau în cea mai mare parte din fosfați, țiței, bumbac, piei etc.

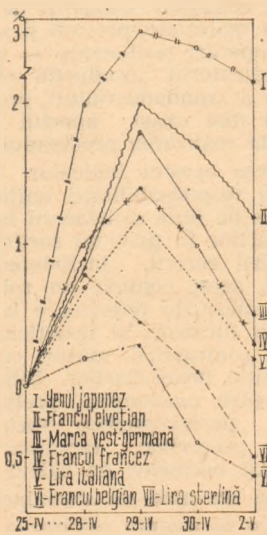
Emilia PUIANU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN SĂPTĂMINA 28 APRILIE — 2 MAI 1980 dolarul S.U.A. a avut o evoluție relativ contradictorie față de principalele valute occidentale. Pe ansamblul perioadei dolarul a înregistrat un regres față de nivelul de referință, iar la sfîrșit, în pofida reducerii dobînzilor pe piața internă și a evoluției situației din Orientul Mijlociu, a înregistrat o revenire pe care observatorii o consideră ca viabilă în intervalele următoare. O altă caracteristică a fost dată de intervențiile repetate ale băncilor centrale în sprijinul monedelor naționale.

Lira sterlină a înregistrat, mai ales în ultima parte a intervalului o depreciere sensibilă cotînd la închiderea de 2,2850 cu circa 0,7% sub cursul de referință de 2,28 dolari / 1 liră. Francul elvețian a înregistrat un nivel maxim de depreciere de circa 2% la cursul de 1,6615 franci / 1 dolar, după care, încadrîndu-se în mișcarea de ansamblu a înregistrat un recul parțial cotînd la închiderea de 1,6770 franci, cu 1,2% sub cursul de referință. Marca vest-germană a atins un nivel maxim de circa 1,7880 mărci / 1 dolar după care a suferit o pierdere relativă cotînd la închiderea de 1,8110 mărci / 1 dolar, cu numai 0,5% peste cursul de referință.

Francul belgian a demonstrat din nou că, pe un trend mai pronunțat ascendent al dolarului rămîne în urma partenerilor ca sistemul monetar vest-european, cotînd la închidere la circa 29,20 franci / 1 dolar, cu 0,5% sub cursul de referință. Francul francez a evoluat în nota generală situîndu-se la închiderea de

4,2230 franci / 1 dolar cu numai 0,3% peste cursul anterior după ce atinsese un maxim cu circa 1,4% peste acest nivel la cursul de 4,1770 franci / 1 dolar. Lira italiană a avut o evoluție asemănătoare înregistrînd după maximul intervalului de 842,40 lire / 1 dolar o închidere de numai 851 lire, cu 0,2% peste cursul de referință. Yenul japonez a reprezentat singura excepție, realizînd totuși în final o depreciere notabilă față de dolarul S.U.A. la cursul de închidere de 240,10 yeni / 1 dolar, cu circa 2,3% peste cursul precedent.

Piața eurodepozitelor a înregistrat o scădere accentuată a dobînzilor care la perioada de șase luni au atins la eurodolari nivelul de 13,875% (și sub efectul unor factori tehnici), 6,25% la eurofrancii elvețieni și 9,50% la euromărcile vest-germane.

Pe piața aurului s-a înregistrat un fenomen de recul datorat atât „profit takingului” după maximele înregistrate la finele perioadei precedente cit și tendinței mai ferme a dolarului pe piețele de schimb valutar, prețul metalului galben fiind stabilit la primul fixing din 2 mai a.e. la numai 510,00 dolari pe unce.

Paul DUMITRĂSCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 28 IV—2 V, luîndu-se ca bază cursurile din 25 IV a.e.

Evoluții în dotarea industrii construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor

DATELE statistice comparative privind dotarea cu echipament de bază a industriei construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor din principalele țări capitaliste dezvoltate arată că, la mijlocul deceniului al optulea, aceasta avea o structură net diferentiată, ca vechime. Din punctul de vedere al înnoirii parcului de strunguri și de utilaje pentru forjat și presat, în frunte se situa industria corespunzătoare din Japonia, în cadrul căreia mașinile și

utilajele cu o vechime în exploatare sub 10 ani reprezentau 59% și, respectiv, 65% din total (vezi tabelul), față de numai 30% și 27% în S.U.A., 34% și 32% în Franța, 37% (pe ansamblu) în R.F.G. ș.a.m.d.

Se constată, totodată, o tendință de prelungire a duratei de funcționare a echipamentului cu care este dotată această industrie în țările capitaliste dezvoltate. Astfel, ponderea strungurilor aflate în exploatare de mai puțin de zece ani s-a redus — în cazul S.U.A. — de la 40% din numărul lor total în 1958 la 30% în 1976, în cazul Japoniei — de la 63% în 1967 la 59% în 1973, în cazul Italiei — de la 50% în 1967 la 40% în 1975, în cazul Canadei — de la 44% în 1968 la 40% în 1973 etc. O evoluție similară (exceptând cazul Angliei) se înregistrează și în domeniul utilajelor de forjat și presat.

Structura parcului de strunguri pentru așchieria metalelor și de utilaje pentru forjat și presat (în % din total)

Țara	Anul	Vechimea în exploatare					
		strunguri așchietoare			utilaje de forjat și presat		
		sub 10 ani	10—20 ani	peste 20 ani	sub 10 ani	10—20 ani	peste 20 ani
Anglia	1976	39	37	24	41	35	24
Canada	1973	40	36	21	35	36	29
Franța	1974	34	32
R.F.G.	1976	37*)	37*)	26*)
Italia	1975	40	31	29	41	31	28
Japonia	1973	59	65
S.U.A.	1976	30	25	35	27	36	37

*) Inclusiv utilajele de forjat și presat
Sursa : B.I.K.L., suplimentul nr. 1/1980

U.R.S.S. : economisirea combustibililor și energiei

REALIZAREA măsurilor de economisire a energiei este costisitoare, dar ea se adevărește a fi rentabilă (după aprecierea specialiștilor sovietici, reducerea consumului de combustibil cu 1 t.e.c. necesită — în medie — investiții de 60 de ruble, cifră care este, însă, de două ori și jumătate mai mică decât cheltuielile pentru extragerea și transportul la consumator a aceleiași tone de combustibil). Datorită aplicării măsurilor respective, necesarul relativ de combustibil se micșorează anual în Uniunea Sovietică cu 20—25 mil. t.e.c., în raport cu norma consumului din anul precedent.

Cerințe de ordin economic, social și ecologic impun reducerea continuă a consumurilor de combustibil și energie, cele mai importante rezerve în acest sens existind în industrie, în transporturi, în domeniul încălzirii clădirilor, în cel al micșorării consumurilor specifice de materii prime și materiale, în ridicarea gradului de extragere sau recuperare a combustibililor fosili etc. Se consideră că pentru înfăptuirea unui asemenea obiectiv este nevoie de mijloace tehnico-materiale adecvate, de un sistem eficace de stimulare materială, de elaborarea unor noi standarde de stat privind eficiența în domeniul energetic ș.a. Toți acești factori urmează să stea la baza programului unic, complex, de economisire a resurselor de combustibil și energie pe scara întregii țări, program elaborat în prezent de Institutul unional pentru cercetarea

științifică a problemelor complexe pe profilul menționat, în colaborare cu ministerele, departamentele și comitele de stat ale planificării din republicile unionale.

După electronică — bioindustria

UTILIZAREA microorganismelor sau a enzimelor în scopuri industriale, respectiv crearea unei bioindustrii, devine tot mai mult o problemă de actualitate, îndeosebi în țările industriale. Deși unele procedee tehnologice utilizând bacteriile sint de mult cunoscute (de pildă, în fabricarea pâinii, vinului, berii, brinzeturilor etc.), extinderea lor a fost frinată până în prezent mai ales de necesitatea unor investiții specifice importante, precum și de problema elaborării și producerii unor instalații industriale adecvate.

După aprecierea specialiștilor, bioindustria poate revoluționa în viitor numeroase tehnologii, așa cum s-a întâmplat — cu electronica. Ea este chemată să aducă în viitor o contribuție însemnată la rezolvarea problemelor alimentației în lume, a celor legate de poluarea mediului înconjurător, de criza de energie ș.a. Un exemplu îl furnizează dezvoltarea în diverse țări a unităților industriale producătoare de proteine alimentare din organisme monocelulare, prin valorificarea pe această cale a unor subproduse sau deșeuri agricole ori industriale (melasă obținută în procesul de prelucrare a sfeclii de zahăr sau

a trestiei de zahăr, leșia sulfurică rezultată în industria hirtiei ș.a.).

Jucăriile și războiul

ÎN CIUDA unei reduceri a ponderii populației în vîrstă de pînă la 15 ani în totalul populației într-o serie de țări occidentale, piața jucăriilor se află în ascensiune și odată cu ea și producția acestora. Este adevărat, însă, că se constată și o puternică intensificare a concurenței între producători, așa cum atestă oferta prezentată la cel de-al nouălea Tîrg austriac al jucăriilor „Spiel '80“, desfășurat la Viena în această primăvară.

Analiza ofertei prezentate la acest tîrg în raport cu evoluția recentă a cererii pe plan internațional permite constatarea ascensiunii interesului pentru jucăriile din lemn, paralel cu reducerea extrem de substanțială a cererii de jucării de război. Este semnificativ, așa cum semnaleză un buletin de presă al Tîrgului de la Viena, că în comerțul cu jucării cele cu caracter de război nu mai joacă practic nici un rol, ponderea lor coborînd la 0,6% din totalul cifrei de afaceri.

Este momentul ca, înainte de a fi prea târziu, oamenii mari să înțeleagă necesitatea vitală de a transpune această reorientare a cererii și în ramurile industriale care produc asemenea vehicule la scară reală.

Automobilul : ofensiva japoneză continuă

FĂCÎNDU-SE ecoul îngrijorării cercurilor de specialitate vest-europene și mai ales a celor franceze, față de penetrația crescîndă a firmelor japoneze constructoare de automobile, revista L'Usine Nouvelle arăta recent că ponderea acestora pe piața Europei occidentale a crescut, în deceniul 1969—1979, de la mai puțin de 1% (din numărul total al mașinilor vîndute) la peste 7%.

Deși în cadrul exportului japonez de automobile țările vest-europene se situau în 1978 abia pe locul trei (cu 16,2% din total), după S.U.A. (cu 44,1%) și țările Extremului Orient și Oceaniei (18,8%), reține atenția ofensiva permanentă, în forme variate, a firmelor japoneze producătoare. Întrucît penetrația în continuare a automobilelor japoneze, competitive, în S.U.A. și într-o serie de țări vest-europene este frinată de măsuri protecționiste, crește de la an la an numărul diferitelor acorduri de cooperare încheiate de firmele japoneze de specialitate cu firme autohtone sau al implantărilor de filiale japoneze în țările respective. Printre acestea se numără crearea societăților mixte Teijin-Volvo (Suedia), Japan-Leyland (Anglia), acordurile de livrări între Nissan și SEV (Franța), Toyota și Lucas (Anglia), precum și recentul acord de fabricație sub licență japoneză, încheiat între firmele Honda și Triumph (Anglia). La acestea se adaugă construirea de către Honda a unei uzine (care va produce 120 mii de automobile pe an) în S.U.A., implantarea firmei Nissan în Spania ș.a.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 19 din 9 mai 1980

- Înaltă responsabilitate față de viitorul tinerelor generații (N. Ionescu) 2
- Efortul economic al României în războiul antihitlerist (col. dr. Ion Perț) 4
- Condiții noi pentru participarea României la diviziunea internațională a muncii după cucerirea independenței de stat (Mădălina Olteanu) 5

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Concentrarea eforturilor în investiții pe obiectivele prioritare (Gh. Ruscanu) 7
- Automatizarea și electronizarea proceselor de producție (dr. ing. Barbu Gh. Petrescu) 9
- Roboții industriali și calitatea muncii (IV) (I. Crișan) 11
- Îmbunătățirea utilizării fondurilor fixe în agricultura de stat (conf. dr. Al. Ciora) 12
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Gospodărirea judicioasă a mijloacelor materiale și bănești — sursă de creștere a eficienței economice (Emil Hatos) 13
- Manifestări economice de prestigiu în această primăvară la București
 - TIBCO la a VII-a ediție. (Ion Constantinescu) 15
 - România la cel de-al IV-lea „Salon internațional al chimiei” (Adrian Stoica) 16

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Posibilități de sporire a eficienței în activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică (dr. Traian Pinte, Andrei Boer) 18

TEORII ● IDEI

- Exigențe ale adaptării la noile restricții. Un tip de sistem industrial urmărind maximizarea valorificării materiilor prime (dr. Maria D. Popescu) 19
- Școli ● curente ● economiști. Contribuții ale economiștilor transilvăneni la relevarea unității de interese ale poporului român (I) (conf. dr. Toader Ionescu) 22

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Economia țărilor socialiste (asist. univ. V. Bălașa, asist. univ. I. Popescu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Pacea — imperativ primordial al zilelor noastre (Nicolae Chilie) 27
- R.S. Cehoslovacă. Noi direcții în conducerea economiei (Jaroslava Markova) 29

ÎN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice. Reducerea costului și duratei lucrărilor de întreținere și reparații

IN THIS ISSUE

- Romania's economic effort during the anti-Hitlerite war (Col. Dr. Ion Perț) 4
- New conditions for Romania's participation in the international labour division after the conquest of state independence (Mădălina Olteanu) 5
- Industrial robots and labour quality (IV) (I. Crișan) 11
- The economic and financial mechanism: functional and efficient. Judicious administration of the material and financial means — source of growth of the economic efficiency (Emil Hatos) 13
- The VIIth International Consumer Goods Fair in Bucharest (Ion Constantinescu) 15
- Romania at the IVth „International chemistry show” (Adrian Stoica) 16
- A type of industrial system meant to turn to best account the raw materials (Dr. Maria D. Popescu) 19
- Schools ● trends ● economists. Contributions of the Transylvanian economists to point out the unity of interests of the Romanian people (Reader Dr. Toader Ionescu) 22
- Peace — a primordial imperative of our days (Nicolae Chilie) 27
- The Czechoslovakian Socialist Republic. New directions for the economic management (Jaroslava Markova) 29

DANS LE NUMERO

- L'effort économique de la Roumanie dans la guerre antihitlérienne (col. dr. Ion Perț) 4
- Les nouvelles conditions pour la participation de la Roumanie à la division internationale du travail après la conquête de l'indépendance d'Etat (Mădălina Olteanu) 5
- Les robots industriels et la qualité du travail (IV) (I. Crișan) 11
- La gestion judicieuse des fonds matériels et monétaires — source d'accroissement de l'efficacité économique (Emil Hatos) 13
- La Foire internationale de Bucarest de biens de consommation à sa VIIe édition (Ion Constantinescu) 15
- La Roumanie au IVE Salon International de la chimie (Adrian Stoica) 16
- Un type de système industriel poursuivant la valorisation maximale des matières premières. (dr. Maria D. Popescu) 19
- Ecoles ● courants ● économistes. Contributions des économistes transylvains à la mise en évidence de l'unité des intérêts du peuple roumain (maitre de conférences dr. Toader Ionescu) 22
- La paix — impératif primordial de nos jours (Nicolae Chilie) 27
- La R.S. Tchecoslovaque. Nouvelles directions dans la gestion de l'économie (Jaroslava Markova) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИИ

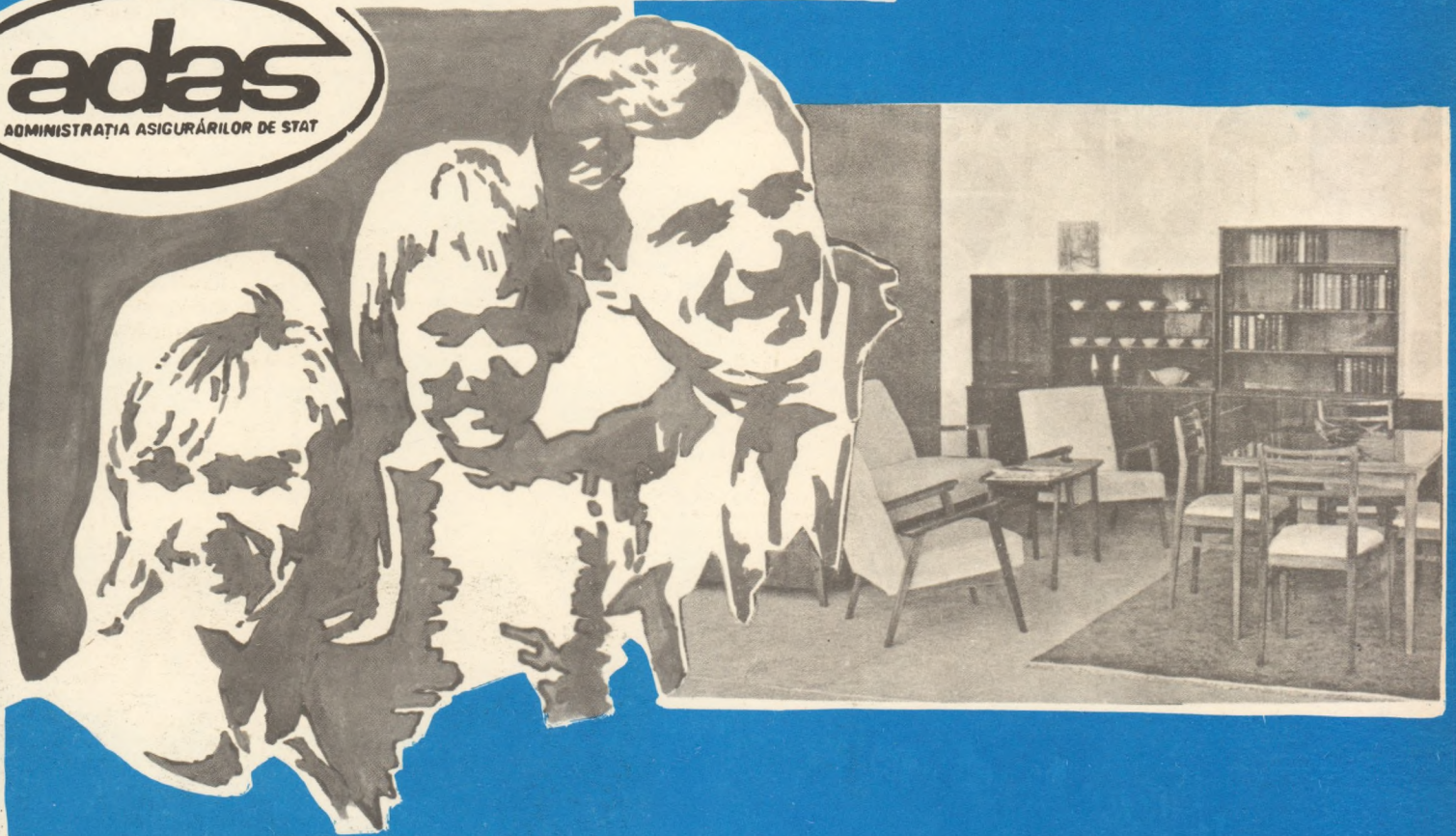
- Экономическое усилие совершенное Румынией во время войны против гитлеризма (полковник др. Ион Перц) 4
- Новые условия для участия Румынии в международном разделе труда после завоевания государственной независимости (Мăдăлина Олтеану) 5
- Промышленные роботы и качество труда (IV) (И. Кришан) 11
- Рачительное хозяйствование материальных и денежных средств — источник роста экономической эффективности (Эмил Хатос) 13
- Седьмая международная ярмарка потребительских товаров в Бухаресте (Ион КонстантINESCU) 15
- Румыния на IV-ом «Международном салоне химии» (Адриан Стойка) 16
- Тип промышленной системы, преследующий максимизацию использования сырья (др. Мария Д. Попеску) 19
- Школы ● течения ● экономисты. Вклад трансильванских экономистов в выявление единства интересов румынского народа (ст. преп. выс. шк. др. Тоадеу Ионеску) 22
- Мир — первоочередное повелительное требование наших дней (Николае Килие) 27
- Чехословацкая С.Р. Новые направления в руководстве экономикой (Ярослава Маркова) 29

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P.: nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1. București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”.

adas

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

Asigurarea complexă a gospodăriei dumneavoastră

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziția cetățenilor „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR”.

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

● ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sînt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie, ca : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigidere, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20% din suma asigurată — și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață ; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate ; furt prin efracție și altele.

● ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Sînt asigurate pentru urmările accidentelor întimplite la domiciliul asiguratului următoarele persoane : asiguratul, soția ace-

sta, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de unele evenimente, ca : incendiu, trăsnet, explozie, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicare subită și altele.

● ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagubele la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de 2 lei pe an pentru fiecare 1000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau direct oricărei unități ADAS.

**O EMBLEMĂ CUNOSCUTĂ —
I. A. P. L. CENTRAL**

- **OSPITALITATE**
- **CONFORT**
- **SERVICII
IREPROȘABILE**
- **RAFINAMENT
CULINAR**

Vă așteaptă să petreceți la următoarele restaurante:

RESTAURANTUL „STADION” — str. Costache Negri 38, telefon 37 20 67

RESTAURANTUL „CIREȘICA” — str. Schitu Măgureanu 3, telefon 15 87 76

BERĂRIA „PLEVNEI” — b-dul Gheorghe Gheorghiu-Dej 55, telefon 16 74 51